

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
PREZESA KRAJOWEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ
ZA ROK 2015

Warszawa, maj 2016 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
1 PLANOWANIE W GOSPODAROWANIU WODAMI.....	8
1.1 PROGRAM WODNO-ŚRODOWISKOWY KRAJU	8
1.2 PLANY GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZY	9
1.3 REALIZACJA DYREKTYWY POWODZIOWEJ	10
1.4 ZGODNOŚĆ INWESTYCJI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ Z RAMOWĄ DYREKTYWĄ WODNĄ	14
1.5 PRACE PLANISTYCZNE NA POTRZEBY KOLEJNEJ AKTUALIZACJI PLANÓW GOSPODAROWANIA WODAMI W 2021 R.	15
1.6 STRATEGIA MORSKA.....	16
1.7 REALIZACJA DYREKTYWY RADY 91/676/EWG, DOTYCZĄCEJ OCHRONY WÓD PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI POWODOWANYMI PRZEZ AZOTANY POCHODZENIA ROLNICZEGO, TZW. DYREKTYWY AZOTANOWEJ.....	16
1.8 PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY NA OBSZARZE KRAJU	18
2 UZGADNIANIE PROJEKTÓW WARUNKÓW KORZYSTANIA Z WÓD REGIONU WODNEGO.....	20
3 KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH.....	21
4 KATASTER WODNY DLA OBSZARU PAŃSTWA, Z UWZGLĘDNIENIEM PODZIAŁU NA OBSZARY DORZECZY.....	22
5 KONTROLA GOSPODAROWANIA WODAMI	23
6 NADZÓR NAD DZIAŁALNOŚCIĄ DYREKTORÓW REGIONALNYCH ZARZĄDÓW GOSPODARKI WODNEJ	25
7 NADZÓR NAD FUNKCJONOWANIEM PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNEJ, PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA BUDOWLI PIĘTRZĄCYCH ORAZ PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROGEOLOGICZNEJ	26
7.1 PAŃSTWOWA SŁUŻBA HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNA	26
7.2 PAŃSTWOWA SŁUŻBA DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA BUDOWLI PIĘTRZĄCYCH	28
7.3 PAŃSTWOWA SŁUŻBA HYDROGEOLOGICZNA.....	30
8 REPREZENTOWANIE SKARBU PAŃSTWA W STOSUNKU DO MIENIA ZWIĄZANEGO Z GOSPODARKĄ WODNĄ, OKREŚLONEGO USTAWĄ PRAWO WODNE.....	33
9 RYBACKIE KORZYSTANIE Z WÓD	34
10 PROGRAMOWANIE, PLANOWANIE I NADZÓR NAD REALIZACJĄ ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z UTRZYMYWANIEM WÓD LUB URZĄDZEŃ WODNYCH ORAZ INWESTYCJE W GOSPODARCE WODNEJ	36
10.1 PROGRAMOWANIE, PLANOWANIE I NADZÓR NAD INWESTYCJAMI HYDROTECHNICZNYMI	36
10.2 REALIZACJA ZADAŃ PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013	38

10.2.1	Priorytet III: Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	38
10.2.1.1	„Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I” - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku.....	38
10.2.1.2	„Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego Stopnia Wodnego Włocławek”.....	39
10.2.1.3	„Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (WWW)”	39
10.2.1.4	„Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego - etap I”.....	40
10.2.2	Priorytet V: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych.....	41
10.2.2.1	„Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów”	41
10.2.3	Priorytet VII: Transport przyjazny środowisku.....	41
10.2.3.1	„Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku, będącym w zarządzie RZGW Gliwice - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”.....	41
10.2.3.2	„Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry - przystosowanie do III klasy drogi wodnej” Etap I.....	42
10.2.3.3	„Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław woj. dolnośląskie - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”	42
10.2.3.4	„Modernizacja stopnia Brzeg Dolny - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”	42
10.2.3.5	„Modernizacja stopnia Chróstnice - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”	42
10.3	PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	43
10.4	PROGRAM OPERACYJNY INNOWACYJNA GOSPODARKA 2007-2013	43
10.4.1	Priorytet VI: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym – Działanie 6.4. – Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym.....	43
10.4.1.1	„Rewitalizacja Kanału Elbląskiego na odcinkach Jezioro Drużno – Miłomłyn, Miłomłyn – Zalewo, Miłomłyn – Ostróda – Stare Jabłonki”	43
10.4.2	Priorytet VII: Społeczeństwo informacyjne - budowa elektronicznej administracji.....	44
10.5	REALIZACJA ZADAŃ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH I INNYCH PROGRAMÓW	45
10.5.1	Instrument Finansowy Life +	45
10.6	PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY	46
10.7	PROGRAM BUDOWY ZBIORNIKA WODNEGO ŚWINNA PORĘBA W LATACH 2006 – 2015.....	46
10.8	PROGRAM DLA ODRY – 2006.....	47
10.8.1	„Budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie (Polder)” 48	
10.8.2	„Budowa stopnia wodnego Malczyce”	49
10.8.3	„Modernizacja wałów przeciwpowodziowych na terenie m. Częstochowa (odc. L-II) – kontynuacja – rozbudowa wału na odcinku od km 5+160 do km 5+900 węzła częstochowskiego” 49	
10.9	PROGRAM OCHRONY PRZED POWODZIĄ W DORZECZU GÓRNEJ WISŁY.....	49
10.10	PROGRAM PRIORYTETOWY NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ PN. „BUDOWA, PRZEBUDOWA I ODBUDOWA OBIEKTÓW HYDROTECHNICZNYCH”, CZĘŚĆ 1. OBIEKTY ZGŁASZANE PRZEZ PREZESA KZGW	50

10.11 ZADANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA WÓD I URZĄDZEŃ WODNYCH.....	51
11 MONITORING ZJAWISK LODOWYCH I LODOŁAMANIE	57
12 WYKONYWANIE PRZEZ PREZESA KZGW ZADAŃ ORGANU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ, W ZAKRESIE SPRAWOWANIA FUNKCJI ORGANU ODWOŁAWCZEGO I NADZORU ADMINISTRACYJNEGO.....	58
13 WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA I WSPÓŁPRACA NA WODACH GRANICZNYCH.....	59
14 INNE RELACJE Z OTOCZENIEM.....	62
14.1 WSPÓŁPRACA Z SEJMEM I SENATEM	62
14.2 UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI KZGW.....	63
14.2.1 Działania informacyjno-promocyjne KZGW	63
14.2.1.1 <i>Budowa społecznej akceptacji ekonomicznej wartości: wody i bezpieczeństwa powodziowego</i>	64
14.2.1.2 <i>Wsparcie programów edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia</i>	66
14.2.2 Udział w zewnętrznych wydarzeniach promocyjnych	66
14.2.3 Patronaty honorowe Prezesa KZGW dla istotnych wydarzeń nawiązujących tematycznie do gospodarowaniem wodami.....	68
15 ZAŁATWIANIE SKARG I WNIOSKÓW WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU	69
PODSUMOWANIE.....	69

WSTĘP

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach gospodarowania wodami, w szczególności w sprawach zarządzania zasobami wodnymi oraz korzystania z wód, nadzorowanym przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej. Prezes KZGW sprawuje nadzór nad dyrektorami siedmiu regionalnych zarządów gospodarki wodnej (w Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu). Ponadto Prezes KZGW nadzoruje funkcjonowanie państwowych służb: hydrologiczno-meteorologicznej, hydrogeologicznej i do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących.

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jest dysponentem II-go stopnia środków budżetowych części 22 – gospodarka wodna dla podległych jednostek budżetowych, tj. 7 regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz Biura Koordynacji Programu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły.

Na podstawie art. 91 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.), Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej zobowiązany jest do składania ministrowi właściwemu ds. gospodarki wodnej corocznego sprawozdania z realizacji zadań, o których mowa w art. 90 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

Prezes KZGW w 2015 r. wykonywał swoje zadania przy pomocy Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, w skład którego wchodziły następujące komórki organizacyjne:

- Departament Planowania i Zasobów Wodnych ;
- Departament Inwestycji i Nadzoru ;
- Biuro Budżetu i Finansów ;
- Biuro Administracyjno-Prawne ;
- Samodzielny Wydział do Spraw Ochrony Informacji Niejawnych.

W 2015 r. do najważniejszych zadań realizowanych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej należały:

- przygotowanie projektów aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju i planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz zakończenie procesu półrocznych konsultacji społecznych;
- kontynuacja prac nad przygotowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- ochrona przed powodzią i usuwanie jej skutków w majątku administrowanym przez regionalne zarządy gospodarki wodnej;
- wdrażanie dyrektywy powodziowej poprzez kontynuację realizacji projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK);
- intensyfikacja realizacji istotnych dla gospodarki wodnej inwestycji;
- koordynacja działań oraz nadzór w zakresie realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

1 PLANOWANIE W GOSPODAROWANIU WODAMI

Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i program wodno-środowiskowy kraju są ze sobą ściśle powiązane i, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, są podstawowymi dokumentami planistycznymi, sporządzanymi dla potrzeb gospodarowania wodami w Polsce. Dokumenty te opracowywane i aktualizowane są przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy zatwierdzane są przez Radę Ministrów i ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Pierwsze plany gospodarowania wodami zostały zatwierdzone przez Radę Ministrów 22 lutego 2011 r.

Dokumenty te podlegają przeglądowi i aktualizacji co 6 lat. Obecnie trwa proces pierwszej aktualizacji planów.

1.1 PROGRAM WODNO-ŚRODOWISKOWY KRAJU

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 1)

Program wodno-środowiskowy kraju (PWŚK) stanowi realizację wymagań wskazanych w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, w zakresie konieczności opracowania programów działań niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów środowiskowych.

Zgodnie z polityką wodną Unii Europejskiej, do 2015 roku należało osiągnąć zakładane cele środowiskowe dla wszystkich części wód (część wód jest podstawową jednostką w procesie planowania gospodarowania wodami), tj. dobry stan części wód lub dobry potencjał ekologiczny.

Dla opracowania pierwszego programu wodno-środowiskowego kraju i pierwszych planów gospodarowania wodami, wykonano szereg dokumentów niezbędnych dla procesu planowania, tj. harmonogram prac wdrożeniowych, wstępne charakterystyki części wód, zinwentaryzowano istotne problemy gospodarki wodnej, wykonano ocenę ryzyka nieosiągnięcia przez części wód dobrego stanu lub dobrego potencjału. Określone w PWŚK działania powinny zagwarantować osiągnięcie dobrego stanu lub potencjału wód.

W grudniu 2013 r. ogłoszony został przetarg na opracowanie aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW). Umowa z Wykonawcą została podpisana w końcu maja 2014 r. Następnie rozpoczęto intensywne prace nad opracowaniem ww. dokumentów. W ramach aPWŚK sporządzono metodykę, służącą identyfikacji odpowiednich działań, przyczyniających się do poprawy stanu wód i ekosystemów od nich zależnych. W III kwartale 2014 r. opracowano projekt aPWŚK wraz z bazą danych. W programie wskazano m.in.: działania podstawowe i uzupełniające zgodnie z art. 11 Ramowej Dyrektywy Wodnej, jednostki odpowiedzialne za ich realizację, szacunkowe koszty oraz potencjalne źródła finansowania.

W 2015 r. prowadzone było postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko aPWŚK, zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

W III kwartale 2015 r. została opracowana ostateczna wersja aPWŚK. Podsumowanie programów działań znajduje się w aktualizacji planów gospodarowania wodami.

1.2 PLANY GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZY

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 1a)

Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, wytyczają kierunki działań, mających wpływ na stan zasobów wodnych obecnie oraz ukierunkowują gospodarowanie wodami w przyszłości. Dokumenty te wpływają na warunki rozwoju społeczno-gospodarczego całego kraju oraz poszczególnych regionów. Ułatwiają także organom odpowiedzialnym za gospodarowanie wodami podejmowanie optymalnych decyzji dla egzekwowania odpowiedzialnych zachowań wszystkich użytkowników wód, w celu osiągnięcia dobrego ich stanu i zachowania tego stanu dla przyszłych pokoleń.

Zawartość oraz układ PGW wynika z przepisów art. 114 ustawy Prawo wodne oraz Ramowej Dyrektywy Wodnej. Znajduje się w nich między innymi: ogólny opis cech charakterystycznych dla danego dorzecza, podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocena ich wpływu na stan wód, cele środowiskowe dla części wód, podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód, podsumowanie działań zawartych w programie wodno-środowiskowym kraju.

Przetarg na opracowanie aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju i planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy został ogłoszony w grudniu 2013 r. Po podpisaniu w maju 2014 r. umowy z Wykonawcą rozpoczęto intensywne prace nad opracowaniem ww. dokumentów. W zakresie aktualizacji planów sporządzono m.in.: koncepcję identyfikacji odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych wraz z uzasadnieniem, wykaz wielkości emisji i stężeń substancji priorytetowych oraz innych zanieczyszczeń, dla których zostały określone środowiskowe normy jakości, wykaz obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, karty charakterystyk jednolitych części wód. W III kwartale 2014 r. opracowano projekty aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, które następnie od grudnia 2014 r. do czerwca 2015 r., zgodnie z wymaganiami art. 14 Ramowej Dyrektywy Wodnej, podlegały półrocznym konsultacjom społecznym. Jednocześnie w 2015 r. prowadzone było postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wszystkich aPGW. Zakres koniecznych do opracowania prognoz, a następnie ich projektów był opiniowany przez organy właściwe.

Do aPGW zgłoszono szereg uwag dot. ujęcia inwestycji mających wpływ na osiągnięcie celów środowiskowych. W przypadku uwzględniania inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, zwracano szczególną uwagę na ustalenia wynikające z projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym. W ramach półrocznych konsultacji uwagi zgłaszane były również do aPWŚK.

Po przeanalizowaniu wszystkich uwag i wprowadzeniu stosownych zmian/uzupełnień w sierpniu 2015 r. Prezes KZGW przekazał aktualizacje planów do Ministerstwa Środowiska z prośbą o akceptację i przedłożenie do dalszego procedowania. 28 września 2015 r. kierownictwo resortu przyjęło dokumenty. Aktualizację PGW przekazano następnie do konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych. Dokumenty zostały rekomendowane do dalszego procedowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRiST).

Decyzją kierownictwa resortu środowiska z grudnia 2015 r., prace zmierzające do przyjęcia aPGW przez Radę Ministrów zostały wstrzymane. Podjęto decyzję o konieczności weryfikacji

dokumentów w zakresie nowych priorytetów rządu i zasady zrównoważonego rozwoju uwzględniając głównie: energetykę i żeglugę śródlądową.

Zgodnie z Wykazem prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów termin przyjęcia aktualizacji planów w formie rozporządzenia określono na II kwartał 2016 r.

Zadania związane z aktualizacją planów gospodarowania wodami współfinansowane były ze środków UE, z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

1.3 REALIZACJA DYREKTYWY POWODZIOWEJ

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 2 lit. a i b)

W 2015 roku Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej kontynuował działania służące wdrażaniu postanowień Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, zwanej dalej Dyrektywą Powodziową.

W dniu 15 kwietnia 2015 r., na podstawie art. 88f ust. 3 ustawy Prawo wodne, Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przekazał mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego:

- dyrektorom regionalnych zarządów gospodarki wodnej;
- Głównemu Geodecie Kraju;
- Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska;
- dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Następnie dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej, zgodnie z art. 88f ust 4, przekazali mapy:

- właściwym dyrektorom urzędów żeglugi śródlądowej;
- właściwym wojewodom;
- właściwym marszałkom województw;
- właściwym starostom;
- właściwym wójtom (burmistrzom, prezydentom miast);
- właściwym komendantom wojewódzkim i powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej.

Ww. mapy, opublikowane w grudniu 2013 r., w 2014 roku podlegały weryfikacji, w związku z uwagami zgłaszanymi przez organy administracji, dotyczącymi m.in. nieuwzględnienia na mapach inwestycji zakończonych w terminie późniejszym niż pozyskanie numerycznego modelu terenu. Uwagi były rozpatrywane i w uzasadnionych przypadkach uwzględniane.

W wyniku nowelizacji ustawy Prawo wodne z dnia 16 grudnia 2015 r. nastąpiła zmiana przepisów dotyczących uwzględniania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 88f ust. 5 ustawy Prawo wodne, przedstawione na mapach granice obszarów, można uwzględnić w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy. Od dnia przekazania map zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego jednostkom samorządu terytorialnego, w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzjach o warunkach zabudowy na obszarach

wykazanych na mapach zagrożenia powodziowego, można uwzględnić poziom zagrożenia powodziowego wynikający z wyznaczenia tych obszarów. Uchylony został ust. 7 art. 88f ustawy Prawo wodne dotyczący terminu uwzględnienia map w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego. Nowelizacja wprowadziła również możliwość aktualizacji do dnia 22 grudnia 2019 r. map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, w celu uwzględnienia w tych mapach istotnych zmian poziomu zagrożenia powodziowego wynikającego z wyznaczenia obszarów, o których mowa w art. 88d ust. 2 Prawa wodnego.

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w 2015 r. kontynuował także prace nad przygotowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumentami planistycznymi poprzedzającymi opracowanie planów były: wstępna ocena ryzyka powodziowego oraz mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego.

Celem tego strategicznego dokumentu w zakresie bezpieczeństwa powodziowego jest ograniczenie ryzyka powodziowego (potencjalnych strat) dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne dokument ten został przygotowany na dwóch poziomach: obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Swoim zasięgiem PZRP obejmowały obszary, na których zgodnie z wynikami wstępnej oceny ryzyka powodziowego występuje znaczące ryzyko powodziowe (tzw. obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi). Pierwsze PZRP zostały zatem opracowane dla 3 obszarów dorzeczy: Wisły, Odry i Pregoty oraz dla 9 regionów wodnych: Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, Warty, Środkowej Odry, Górnej Odry, Łyny i Węgorapy, Dolnej Wisły, Środkowej Wisły, Małej Wisły, Górnej Wisły.

Na mocy ustawy Prawo wodne za przygotowanie PZRP dla obszarów dorzeczy odpowiedzialny jest Prezes KZGW, za przygotowanie PZRP dla regionów wodnych – dyrektorzy poszczególnych RZGW, natomiast za sporządzenie PZRP od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych - minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych zostały sporządzone przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

Dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych zidentyfikowanych zostało kilkanaście głównych problemów związanych z zarządzaniem ryzykiem powodziowym na danym obszarze, z których główne dotyczą zwiększającego się zagrożenia powodziowego, niedostatecznego zakresu i częstotliwości prac utrzymaniowych, zabezpieczenia brzegu morskiego, zbyt niskiej zdolności retencyjnej poszczególnych zlewni, wzrastającego ryzyka powodzi zatorowych i utrudnienia akcji lodołamania.

W celu wyodrębnienia priorytetowej listy działań służących znaczącemu obniżeniu istniejącego ryzyka powodziowego w skali regionów, przeprowadzono szereg prac analitycznych. W wyniku analiz przestrzennych zagrożenia i ryzyka powodziowego, jak również analiz działania obecnego systemu ochrony przeciwpowodziowej, dokonano diagnozy problemów i wyodrębniono obszary najbardziej problemowe w skali regionu wodnego, dla których stwierdzono największe negatywne skutki powodzi dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Dla wskazanych obszarów problemowych określano zestawy działań

ograniczających zidentyfikowane ryzyko, które w efekcie prowadziłyby do spełnienia celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Główne cele to:

- zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Działaniom zarówno technicznym, jak i nietechnicznym zostały nadane priorytety w zależności od specyfiki zidentyfikowanych problemów w zlewniach. Z zestawienia tych działań utworzono dla danego obszaru problemowego warianty planistyczne, które zostały poddane ocenie i szczegółowym analizom. Warianty planistyczne to zestawy niezależnych lub powiązanych z sobą działań, prowadzących do osiągnięcia wskazanych celów, przy założeniu określonego poziomu bezpieczeństwa powodziowego i sposobie zarządzania ryzykiem powodziowym. W celu określenia skuteczności i efektywności proponowanych zestawów działań inwestycyjnych dla redukcji ryzyka powodziowego wykonano modelowanie hydrauliczne. Przeprowadzono analizę i ocenę zgodności przyjętych wariantów działań z wymogami prawno-środowiskowymi, w tym z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Na podstawie analizy kosztów i korzyści (CBA) oraz analizy wielokryterialnej (MBA) dokonano wyboru wariantu optymalnego.

W sumie w PZRP wskazano na listach strategicznych dla obszaru dorzecza Wisły: 1 407 działań technicznych i 150 działań nietechnicznych za łączną kwotą **5,4 mld zł**, dla obszaru dorzecza Odry: 96 działań technicznych i 46 działań nietechnicznych za łączną kwotą **6,24 mld zł**, dla obszaru dorzecza Pregoty: 4 działania nietechniczne (analizy) na łączną kwotę **1,75 mln zł**.

Ponadto przygotowano listę działań tzw. buforowych, których zasadność została potwierdzona analizami, jednakże wskutek przyjętych limitów finansowych ich realizacja powinna zależeć od stopnia wdrożenia listy działań strategicznych oraz dostępnych wolnych środków finansowych. Łącznie wskazano działania buforowe na kwotę **3,4 mld zł** dla obszaru dorzecza Wisły i **3,4 mld zł** dla obszaru dorzecza Odry.

W terminie od 22 grudnia 2014 r. do 22 czerwca 2015 roku, zgodnie z ustawą Prawo wodne, były prowadzone konsultacje społeczne projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Celem konsultacji społecznych było nawiązanie dialogu społecznego z interesariuszami planów zarządzania ryzykiem powodziowym, a także sprawdzenie, czy zidentyfikowane przez ekspertów problemy, cele i działania ujęte w opracowywanych projektach PZRP są akceptowane przez przedstawicieli różnych grup społecznych.

Wnioski z konsultacji społecznych oraz wynikające z nich rekomendacje zostały w uzasadnionych przypadkach wykorzystane do uzupełnienia i korekty przygotowywanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej oraz RZGW projektów PZRP, w celu uzyskania możliwie szerokiej aprobaty społeczeństwa, zainteresowanych podmiotów oraz organów wykonawczych odpowiedzialnych w przyszłości za wdrażanie i realizację postanowień PZRP.

W wyniku prowadzonych konsultacji społecznych projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym wpływały uwagi organów administracji, dotyczące nieuwzględnienia na mapach inwestycji wpływających na zagrożenie powodziowe (zrealizowanych po zakończeniu pozyskania danych do opracowania map) oraz rozwiązań metodycznych zastosowanych przy opracowaniu map (w tym dla map od strony morza w zakresie redukcji współczynnika falowania). Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom interesariuszy, w ramach prac nad opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym przygotowano tzw. wariant zero, zawierający uaktualnione zasięgi obszarów

zagrożenia powodziowego w stosunku do obszarów wskazanych na mapach zagrożenia powodziowego (przekazanych organom administracji w kwietniu 2015 r.). Analizy wariantów planistycznych prowadzone były w efekcie w oparciu o wariant zero, uwzględniający aktualizacje obszarów zagrożenia powodziowego wynikające z uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Konsultacje społeczne w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko odbyły się w lipcu 2015 r.

W dniu 2 października 2015 r. projekty PZRP przekazano do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji i opiniowania. Procedura legislacyjna zmierzająca do przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych w formie rozporządzeń Rady Ministrów nie została jeszcze zakończona. Planowany termin przyjęcia tych dokumentów przez Radę Ministrów to II kwartał 2016 r. .

Zgodnie z ustawą Prawo wodne oraz Dyrektywą Powodziową wstępna ocena ryzyka powodziowego, mapy zagrożenia powodziowego, mapy ryzyka powodziowego oraz plany zarządzania ryzykiem powodziowym podlegają co sześć lat przeglądowi oraz w razie potrzeby aktualizacji. Natomiast nowelizacja ustawy Prawo wodne z dnia 16 grudnia 2015 r. wprowadziła dodatkowo możliwość aktualizacji do dnia 22 grudnia 2019 r. map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w celu uwzględnienia w tych mapach istotnych zmian poziomu zagrożenia powodziowego wynikającego z wyznaczenia obszarów, o których mowa w art. 88d ust. 2 Ustawy Prawo wodne.

W 2015 r. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej kontynuował prace mające na celu zapewnienie finansowania dla przeprowadzenia przeglądów i aktualizacji ww. dokumentów planistycznych z zakresu zarządzania ryzykiem powodziowym. W 2015 r. zostały przygotowane i przekazane do Ministerstwa Środowiska zaktualizowane fiszki zgłoszeniowe dla 3 projektów: „Przeгляд i aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego”, „Przeгляд i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego” oraz „Przeгляд i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym”, proponowanych do realizacji ze środków POIiŚ 2014-2020, w ramach priorytetu 5.2 – Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami, działania 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz monitoring środowiska.

Ponadto, w celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem powodziowym poprzez zagwarantowanie bezawaryjnego funkcjonowania systemu IT-GIS OKI w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej i regionalnych zarządach gospodarki wodnej, 19 listopada 2015 r. została podpisana umowa w zakresie zapewnienie opieki serwisowej dla ww. systemu. Powstały w 2004. system IT-GIS OKI jest narzędziem wspierającym koordynowanie akcji przeciwpowodziowych oraz podejmowanie decyzji w czasie wystąpienia zagrożenia powodziowego. Jego podstawowym celem jest wspomaganie działań KZGW i RZGW w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym, w szczególności dotyczących zbierania, analizowania, modelowania, przetwarzania oraz prezentowania danych związanych z ochroną przeciwpowodziową. W systemie IT-GIS OKI są zbierane i przetwarzane informacje dot. m.in. zjawisk lodowych i prowadzonej akcji lodołamania oraz przygotowywane raporty w ww. zakresie.

1.4 ZGODNOŚĆ INWESTYCJI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ Z RAMOWĄ DYREKTYWĄ WODNĄ

(podstawa prawna art. 38)

Począwszy od 2010 r. Komisja Europejska rozpoczęła postępowanie wyjaśniające, dotyczące braku zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną (art. 4.7 dyrektywy) realizowanych w Polsce inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, których źródłem finansowania są środki UE. Od tego czasu KZGW podejmował szereg działań mających na celu wypracowanie właściwego podejścia do analizy wpływu przedsięwzięć na wszystkie elementy oceny stanu wód – zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Organizowane były między innymi spotkania z przedstawicielami: NFOŚiGW, GIOŚ, RDOŚ, RZGW, MŚ, MRR, Jaspers, w trakcie których podejmowane były decyzje dotyczące działań niezbędnych do wykonania oceny zgodności z RDW projektów realizowanych ze środków POIiŚ oraz RPO.

W lutym 2014 r., po konsultacjach z KE, wydane zostały „Zalecenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju, Ministra Środowiska i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dla inwestorów/beneficjentów oraz właściwych instytucji w zakresie weryfikacji i zapewnienia spełniania przez przedsięwzięcia współfinansowane z funduszy unijnych w okresie programowania 2007-2013 wymagań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej”. Powstanie tego dokumentu było efektem wspólnych działań MIR, MŚ, KZGW i GDOŚ, mających na celu udoskonalenie istniejących procedur oraz opracowanie nowych wytycznych do weryfikacji zgodności projektów z RDW. W Zaleceniach określona została ścieżka postępowania przy sporządzaniu oceny zgodności projektów, obejmująca indywidualną ocenę projektu, którą kończy proces autoryzacji przez właściwy RDOŚ.

W opracowywanych w latach 2014-2015 projektach aktualizacji planów gospodarowania wodami (aPGW) i projektach planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) położono szczególny nacisk na zapewnienie spójności list inwestycji będących elementem obu tych dokumentów.

W rezultacie przeprowadzona analiza środowiskowa przedsięwzięć/działania na potrzeby opracowywania planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), miała bezpośrednie przełożenie na proces planowania i koordynacji opracowania aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (aPGW). Konsultacje aktualizacji planów gospodarowania wodami oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym prowadzone były w pełnej współpracy, w celu skoordynowania i zgodności tych dokumentów.

Podczas opracowywania planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) przeprowadzono wstępną ocenę akceptowalności środowiskowej metod ochrony przeciwpowodziowej w kontekście wymogów środowiskowych, m.in. art. 4.7. RDW, art. 6.4. Dyrektywy Siedliskowej oraz krajowych form ochrony przyrody, w tym:

- wskazano jakie są środowiskowe uwarunkowania stosowania zidentyfikowanych metod ochrony przeciwpowodziowej w danej zlewni, mając na uwadze typy abiotyczne rzek/cele środowiskowe JCW oraz charakterystykę przyrodniczych obszarów chronionych (przedmiot ochrony, charakter zależności od ekosystemu wodnego; charakter wpływu poszczególnych metod na przedmiot ochrony);
- przypisano stopnie środowiskowej akceptowalności poszczególnym metodom/działaniom w skali trzystopniowej (korzystna środowiskowo, umiarkowanie korzystna środowiskowo, niekorzystna środowiskowo) z podziałem na kryteria właściwe dla biologicznych elementów

oceny stanu, obszarowych form ochrony przyrody/korytarzy ekologicznych oraz parametrów hydromorfologicznych cieków.

Ocena prawno–środowiskowa prowadzona w ramach PZRP dotyczyła poziomu strategicznego i metod ochrony przeciwpowodziowej (dla których wskazano działania inwestycyjne na różnym etapie planowania). W związku z powyższym zasadność wdrożenia poszczególnych przedsięwzięć, w tym zgodność z wymaganiami RDW i dyrektyw środowiskowych, zostanie zweryfikowana na kolejnych etapach przygotowania zadań do realizacji, w szczególności na etapie oceny oddziaływania na środowisko. Zależna będzie m.in. od zakresu i sposobu zaprojektowania działań minimalizujących jak również wyników dodatkowych analiz wariantowych prowadzonych na poziomie indywidualnych przedsięwzięć.

W celu zapewnienia spójności aPGW i PZRP w aktualizacji planów gospodarowania wodami uwzględniono wyłącznie te inwestycje przeciwpowodziowe, które oceniono jako wpływające na stan wód, znajdujące się na obszarach wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) i wskazane do realizacji w PZRP jako strategiczne w skali kraju. Natomiast inwestycje z zakresu ochrony przeciwpowodziowej spoza WORP uwzględniano jedynie wówczas, gdy inwestor w sposób szczegółowy uzasadnił celowość realizacji zadania, a także pozostałe przesłanki wynikające z art. 4.7 RDW.

1.5 PRACE PLANISTYCZNE NA POTRZEBY KOLEJNEJ AKTUALIZACJI PLANÓW GOSPODAROWANIA WODAMI W 2021 R.

(podstawa prawna art. 113 ust. 2 pkt 1 i 2)

W 2015 r. prowadzone były również prace na potrzeby opracowania kolejnej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i programu wodno-środowiskowego kraju w roku 2021.

W 2015 r. zakończono realizację następujących prac:

- Aktualizacja wykazu JCWP i SCWP dla potrzeb kolejnej aktualizacji planów w latach 2015-2021 wraz z weryfikacją typów wód części wód;
- Ustalenie metody szacowania przepływów środowiskowych w Polsce.

Celem pracy pn. „Aktualizacja wykazu JCWP i SCWP dla potrzeb kolejnej aktualizacji planów w latach 2015-2021 wraz z weryfikacją typów wód części wód” była weryfikacja typologii wód powierzchniowych i aktualizacja wykazu jednolitych części wód powierzchniowych. Tym samym wynik pracy będzie podstawą do sporządzania wszystkich prac cząstkowych stanowiących materiał źródłowy do opracowania ww. aktualizacji.

Praca pn. „Ustalenie metody szacowania przepływów środowiskowych w Polsce” miała na celu ustalenie najskuteczniejszej metody ich szacowania, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, dostępność i wiarygodność danych oraz wymagania Komisji Europejskiej w tym zakresie, jak również przeprowadzenie pilotażu wybranej metody w 7 wybranych zlewniach.

Ponadto, w 2015 r. przeprowadzono dialog techniczny w ramach przygotowań do procedury przetargowej dla zadania pn. „Opracowanie i przetestowanie wielowymiarowego, dynamicznego modelu obliczania ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych rzekami do Morza Bałtyckiego”, którego realizacja jest planowana w 2016 r. Celem pracy jest dostarczenie narzędzia wspierającego analizę znaczących oddziaływań antropogenicznych oraz ocenę efektywności działań na potrzeby

wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy Azotanowej, Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej oraz dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

1.6 STRATEGIA MORSKA

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 11 i 12)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej, RDSM) wprowadza ramy współpracy między państwami członkowskimi w celu zrównoważonego wykorzystania europejskich wód morskich. Głównym celem dyrektywy jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu środowiska wód morskich do 2020 roku. Zgodnie z wymaganiami dyrektywy każde państwo zostało zobligowane do opracowania dla swoich wód morskich strategii morskiej, w skład której wchodzi następujące elementy: wstępna ocena stanu środowiska wód morskich, zestaw właściwości typowych dla dobrego stanu, cele środowiskowe dla wód morskich, program monitoringu oraz program działań.

RDSM obowiązuje od 17 czerwca 2008 roku, jednak do prawodawstwa polskiego jej przepisy zostały przetransponowane (głównie do ustawy Prawo wodne) w 2013 roku. Zgodnie z przepisami ustawy Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, w ramach opracowywania strategii morskiej dla Morza Bałtyckiego, ma obowiązek sporządzenia zestawu celów środowiskowych dla wód morskich, a następnie w oparciu o nie wyznaczenia programów działań.

Cele środowiskowe dla wód morskich są opracowywane zgodnie z art. 10 RDSM na podstawie wstępnej oceny stanu wód, dla każdego regionu lub podregionu morskiego. Ocenę wstępną sporządzono w 2012 roku i została ona przekazana do Komisji Europejskiej w 2014 r. Na jej podstawie Prezes KZGW opracował w 2014 roku cele środowiskowe dla wód morskich, które następnie zostały zatwierdzone przez Radę Ministrów w listopadzie 2015 r. i przekazane do Komisji Europejskiej.

W celu synergii działań na rzecz ochrony wód morskich w 2015 roku prace skupione były nad programem działań (zgodnie z art.13 RDSM). W związku z opóźnieniami w transpozycji, a następnie zatwierdzaniu dokumentów, w 2015 roku nie było możliwości opracowania zgodnie z dyrektywą programu działań (nie zatwierdzone cele środowiskowe, na bazie których należy opracować program). Jednakże KZGW brał aktywny udział w pracach prowadzonych w ramach Komisji Helsińskiej (prowadzi regionalną koordynację działań w regionie Morza Bałtyckiego), gdzie projektowano działania na rzecz poprawy stanu środowiska wód morskich.

1.7 REALIZACJA DYREKTYWY RADY 91/676/EWG, DOTYCZĄCEJ OCHRONY WÓD PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI POWODOWANYMI PRZEZ AZOTANY POCHODZENIA ROLNICZEGO, TZW. DYREKTYWY AZOTANOWEJ

(podstawa prawna art. 47)

Dyrektywa Rady 91/676/EWG z 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego nakłada na państwa członkowskie UE obowiązek wyznaczenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu, wyznaczenia stref podatnych (obszarów szczególnie narażonych OSN), z których mają miejsce spływy do wód wrażliwych oraz ustanowienia programów działań w odniesieniu do wyznaczonych OSN. Zgodnie z art. 47 Prawa wodnego realizacja ww. działań spoczywa na dyrektorach regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Trzeci cykl wdrażania postanowień Dyrektywy azotanowej w Polsce, obejmujący okres od 1.05.2012 r. do 30.04.2016 r., realizowany jest w świetle postępowania formalnego, jakie Komisja Europejska powzięła wobec Polski oraz jego wyników sformułowanych w wyroku w sprawie C-356/13 z 20 listopada 2014 r.

W wyroku tym Trybunał podtrzymał większość zarzutów Komisji Europejskiej wobec Polski dotyczących:

- niewystarczającego określenia wód, które mogą być dotknięte zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego;
- niedostatecznego wyznaczenie stref zagrożenia (OSN);
- przyjęcia programów działań w rozumieniu art. 5 dyrektywy 91/676/EWG zawierających środki niezgodne z Dyrektywą.

Minister Środowiska poinformował Dyrektora Generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska w Komisji Europejskiej o sposobie i harmonogramie wykonania wyroku w sprawie C-356/13. Komisji Europejskiej została przekazana informacja o planowanym wprowadzeniu jednego Programu działań na terenie całego kraju, pracach nad zmianą ustawy Prawo wodne oraz o powołaniu zespołu z udziałem ekspertów z resortu środowiska i rolnictwa, który miał opracować Program działań.

W wyniku ustaleń kierownictwa Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, będących następstwem orzeczenia TSUE w sprawie C-356/13, podjęto decyzję o zmianie podejścia do realizacji Dyrektywy Azotanowej w Polsce, polegającego na wdrożeniu Programu działań na terenie całego kraju, bez konieczności wyznaczania OSN. Realizacja tej decyzji wymagała zmiany aktualnie obowiązującej ustawy Prawo wodne, która transponuje postanowienia Dyrektywy Azotanowej do prawa polskiego i w obecnym kształcie wymaga wyznaczenia wód wrażliwych i OSN oraz ustanowienia na nich Programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Przepisy dające podstawę prawną do wprowadzenia Programu działań na terenie całego kraju zostały uwzględnione w projekcie nowelizacji ustawy Prawo wodne. Projekt zakładał, że Program działań na terenie całego kraju zacznie obowiązywać od dnia 1 maja 2016 r. Jednakże w związku z przedłużaniem się procesu legislacyjnego projektu nowelizacji ustawy Prawo wodne zagrażającego terminowemu przeprowadzeniu wymaganych prac przed rozpoczęciem obowiązywania IV cyklu realizacji Dyrektywy Azotanowej (1.05.2016 r. - 30.04.2020 r.), regionalne zarządy gospodarki wodnej musiały podjąć działania w ramach obowiązków wynikających z aktualnej delegacji prawnej (art. 47 ust. 3 i 4 ustawy Prawo wodne).

Wyniki zrealizowanych prac weryfikacyjnych dawały podstawę do wyznaczenia zdecydowanie większych powierzchni OSN niż w poprzednich cyklach. W przypadku Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu możliwe jest objęcie zasięgiem OSN całych administrowanych regionów wodnych. W RZGW w Gliwicach propozycja objęcia OSN-em obejmuje część regionu. Wody wrażliwe i obszary szczególnie narażone najprawdopodobniej nie zostaną wyznaczone na terenie działania RZGW w Krakowie.

Regionalne zarządy gospodarki wodnej rozpoczęły przygotowywanie projektów rozporządzeń w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych.

W kwietniu 2015 r. Dyrektorzy RZGW w Gdańsku, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu podjęli działania w celu wypełnienia polecenia Sekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska dotyczącego wyznaczenia tych powierzchni obszarów OSN, wskazanych w projektach rozporządzeń przesłanych do Komisji Europejskiej w dniu 27 stycznia 2012 r., które ostatecznie w 2012 roku nie zostały wyznaczone.

Podstawą wydanej dyspozycji były ustalenia Stałego Komitetu Rady Ministrów oraz opinia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie zwiększenia powierzchni OSN w obowiązującym cyklu realizacji dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniem powodowanym przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych, tj. w okresie 2012-2016. Ustalono, że powierzchnia OSN w Polsce będzie zgodna z powierzchnią zaproponowaną w projektach rozporządzeń Dyrektorów RZGW przygotowanych w styczniu 2012 r.

Łączna powierzchnia obszarów szczególnie narażonych wyznaczonych w Polsce w obecnym cyklu wynosi 20 778,40 km², co stanowi 6,65% powierzchni kraju. W porównaniu z 2012 rokiem liczba OSN zwiększyła się z 48 do 85, zaś powierzchnia kraju objęta obszarami szczególnie narażonymi zwiększyła się z 13 935,06 km² (4,46% powierzchni kraju) do 20 778,40 km² (6,65%).

Prezes KZGW w grudniu 2015 r. ogłosił przetarg na opracowanie danych na potrzeby raportu z realizacji Dyrektywy 91/676/EWG w okresie 2012-2015. Przedmiotem zamówienia jest pozyskanie danych o gospodarstwach rolnych oraz stosowanych praktykach rolniczych w drodze ankietyzacji prowadzących działalność rolniczą na OSN, utworzenie bazy danych: monitoringowych z PMŚ (za okres 1.01.2012-31.12.2015), danych charakteryzujących OSN i/lub zwarte grupy OSN, jak również danych dotyczących praktyk rolniczych. Następnie konieczne jest dokonanie analizy danych oraz wymaganych ocen wraz z wizualizacją na mapach, na potrzeby oceny stanu wypełnienia zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. oraz osiągniętych efektów ekologicznych. Końcowym produktem zamówienia jest projekt raportu do Komisji Europejskiej (KE) przygotowany w strukturze i formatach zgodnych z wytycznymi opracowanymi przez KE dla krajów członkowskich.

1.8 PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY NA OBSZARZE KRAJU

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 2c)

Ustawa Prawo wodne, regulując zagadnienie ochrony przed suszą, powierza to zadanie zarówno organom administracji rządowej jak i samorządowej. Działania KZGW i RZGW w tym zakresie podporządkowano przygotowaniom planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy oraz w regionach wodnych, które, obok planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy, programu wodno-środowiskowego kraju, planów zarządzania ryzykiem powodziowym, warunków korzystania z wód regionu wodnego, bądź sporządzanych w miarę potrzeb warunków korzystania z wód zlewni, stanowią podstawowe dokumenty planistyczne w procesie gospodarowania wodami. Stosownie do przepisów ustawy, plany przeciwdziałania skutkom suszy powinny zawierać informacje z zakresu analizy możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, a także propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji. Istotną częścią planu jest również katalog działań, służących ograniczeniu skutków suszy.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w roku 2015 przekazał do Ministerstwa Środowiska zaktualizowaną fiszkę zgłoszeniową projektu „Opracowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy”, proponowanego do realizacji ze środków POIiŚ 2014-2020, w ramach

priorytetu 5.2 – Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami, działania 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz monitoring środowiska.

Prace nad przygotowaniem planów przeciwdziałania skutkom suszy podjęto we wszystkich RZGW. Główne prace realizowane w 2015 r. w regionalnych zarządach gospodarki wodnej przedstawiają się następująco:

- RZGW w Gdańsku - przeprowadzono sześciomiesięczne konsultacje społeczne projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Wisły.
- RZGW w Gliwicach – w czerwcu 2015 zostało zakończone zadanie pn. „Opracowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych w obszarze działania RZGW w Gliwicach”. W ramach tego zadania przeprowadzono konsultacje społeczne Planów, które zakończyły się 13 maja 2015 r. Ponadto wykonano zadanie pn. „Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych w obszarze działania RZGW Gliwice”.
- RZGW w Krakowie – w ramach prac nad opracowaniem planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych w obszarze działania RZGW w Krakowie sporządzone zostały analizy występowania zjawiska suszy na obszarach regionów wodnych i opracowano projekty planów przeciwdziałania skutkom suszy. W oparciu o przeprowadzone analizy, zostały sformułowane projekty planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych (Górnej Wisły, Czarnej Orawy, Dniestru) w obszarze działania RZGW w Krakowie. W dniu 9 kwietnia 2015 r. zostały opublikowane obwieszczenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie zawiadamiające o przystąpieniu do konsultacji społecznych projektów planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych: Górnej Wisły, Czarnej Orawy, Dniestru. Konsultacje projektów planów były prowadzone do 10 października 2015 r. W czerwcu 2015 r. zostały zakończone prace nad opracowaniem prognoz oddziaływania na środowisko Planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Górnej Wisły, Czarnej Orawy i Dniestru.
- RZGW w Poznaniu – w sierpniu została podpisana umowa z NFOŚiGW na dofinansowanie zadania pn. „Opracowanie projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy dla regionu wodnego Warty. We wrześniu został opracowany harmonogram i program prac związany z przygotowaniem planu przeciwdziałania skutkom suszy, a w październiku rozpoczęto konsultacje społeczne ww. harmonogramu i programu.
- RZGW w Szczecinie – wykonano harmonogram i program prac związanych ze sporządzeniem planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, a także Uecker. Ponadto opracowano projekty planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych z obszaru działania RZGW w Szczecinie.
- RZGW w Warszawie – zostały opracowane projekty planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych znajdujących się na obszarze działania RZGW.
- RZGW we Wrocławiu – w lutym 2015 r. złożyło wnioski do NFOŚiGW na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Przeprowadzenie aktualizacji dla zadania pn.: projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze działania RZGW we Wrocławiu wraz z procedurą

strategicznej oceny oddziaływania na środowisko". W drugiej połowie roku podpisano umowę na realizację ww. zadania w okresie 1.01.2016 r. – 31.10.2017 r.

W związku z niekorzystną sytuacją hydrologiczno-meteorologiczną latem 2015 r. przedstawiciele KZGW brali udział w posiedzeniach Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, gdzie m.in. omawiane były działania umożliwiające zminimalizowanie skutków suszy.

21 sierpnia 2015 r. Izba Gospodarcza Wodociągi Polskie w imieniu Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej rozesłała do Przedsiębiorstw Wodociągowych w Polsce ankietę dotyczącą problemów z niedoborem wody oraz zjawiska suszy. Również poszczególne regionalne zarządy gospodarki wodnej w imieniu Prezesa KZGW rozesłały powyższą ankietę do podmiotów pobierających znaczne ilości wody na obszarze swojego działania. Były to m.in. zarządy elektrowni wodnych oraz konwencjonalnych, wojewódzkie zarządy melioracji i urzędów wodnych a także właściciele stawów hodowlanych. W odpowiedzi otrzymano 109 wypełnionych ankiet. W około 60% ankiet podmioty wskazywały, że problem suszy ich dotknął. Dotyczyło to przede wszystkim gospodarstw hodowli ryb, elektrowni wodnych oraz elektrowni konwencjonalnych wykorzystujących wodę w procesach chłodzenia. W przypadku wodociągów problem z niedoborami wód wskazały tylko 4 z 26 przedsiębiorstw, które odpowiedziały na ankietę.

2 UZGADNIANIE PROJEKTÓW WARUNKÓW KORZYSTANIA Z WÓD REGIONU WODNEGO

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 3)

Warunki korzystania z wód regionu wodnego oraz warunki korzystania z wód zlewni są w rozumieniu ustawy Prawo wodne ważnymi instrumentami zarządzania zasobami wodnymi, warunkującymi wydawanie pozwoleń wodnoprawnych. Zgodnie z przepisami art. 120 ustawy, warunki korzystania z wód regionu wodnego oraz warunki korzystania z wód zlewni ustala, w drodze aktu prawa miejscowego, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, po ich uzgodnieniu z Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, kierując się ustaleniami planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Sporządzanie warunków korzystania z wód regionów wodnych rozpoczęło się po publikacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. W 2009 roku zakończono prace nad metodyką sporządzania warunków korzystania z wód regionu wodnego oraz warunków korzystania z wód zlewni. Z uwagi na fakt, iż warunki korzystania z wód regionu wodnego stanowią element kompleksowego programu działań, mającego na celu osiągnięcie dobrego stanu/potencjału wód do 2015 r. (z uwzględnieniem derogacji), poprzez eliminację lub zmniejszenie presji, przyjęto termin ich opracowania na koniec 2012 roku, tj. podobnie jak opracowania i uruchomienia pozostałych działań zapisanych w programie wodno-środowiskowym kraju. Z uwagi na złożoność procedur związanych z pozyskiwaniem środków finansowych na realizację zadań państwowych jednostek budżetowych nastąpiło przesunięcie terminu zakończenia prac nad publikacją rozporządzeń ustalających warunki korzystania z wód regionów wodnych oraz warunki korzystania z wód zlewni.

W 2014 r. Dyrektor RZGW w Krakowie ustanowił, w drodze rozporządzenia, warunki korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły, Dniestru, Czarnej Orawy, Dyrektor RZGW w Poznaniu - warunki korzystania z wód regionu wodnego Warty, Dyrektor RZGW w Szczecinie - warunki korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, Dyrektor RZGW w Gdańsku - warunki korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Wisły.

W kwietniu 2015 r. Dyrektor RZGW w Warszawie ustanowił, w drodze rozporządzenia, warunki korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły, Niemna, Łyny i Węgorapy, Świeżej, Jarft. Warunki korzystania z wód dla pozostałych regionów wodnych są na etapie uzgadniania z właściwymi organami.

3 KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

(podstawa prawna art. 43)

W celu realizacji zadań w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych sporządzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Program ten został zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK jest dokumentem koordynującym i porządkującym zobowiązania przyjęte przez Polskę w Traktacie Akcesyjnym w zakresie dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, Rada Ministrów aktualizuje KPOŚK co najmniej raz na 4 lata. Pierwsza aktualizacja została przyjęta w czerwcu 2005 r. (AKPOŚK 2005). W latach 2008 – 2009 prowadzono prace nad drugą aktualizacją Programu (AKPOŚK 2009), która została zatwierdzona w dniu 2 marca 2010 r. Natomiast trzecią Aktualizację KPOŚK Rada Ministrów zatwierdziła w dniu 1 lutego 2011 r. (AKPOŚK 2010)

W 2015 r. opracowano projekt czwartej aktualizacji KPOŚK (IVAKPOŚK) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Następnie dokumenty te zostały poddane procesowi legislacyjnemu. IVAKPOŚK ma za zadanie określić najbardziej aktualne działania na rzecz wyposażenia aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) $\geq 2\ 000$ w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych oraz na rzecz zagospodarowania osadów ściekowych. Podczas aktualizacji programu zweryfikowano obszary i granice aglomeracji pod kątem spełnienia wymagań dyrektywy. Od 2003 r. do 2012 r. wdrażanie dyrektywy 91/271/EWG odbywało się bowiem na podstawie jej art. 5 ust. 4. Według stanowiska Komisji Europejskiej, Polska błędnie zinterpretowała zapisy Traktatu Akcesyjnego i powinna określić wymagania dla oczyszczalni ścieków zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy, tj. wprowadzić podwyższone usuwanie biogenów we wszystkich oczyszczalniach ścieków komunalnych w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM. W związku z powyższym, po zakończeniu szeregu zmian prawnych jakie miały miejsce w 2014 r., projekt IVAKPOSK został opracowany na podstawie art. 5 ust. 2 ww. dyrektywy.

Na potrzeby działań związanych z nową perspektywą finansową Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Komisja Europejska zwróciła się z prośbą o zaktualizowanie potrzeb inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej dotyczących przyszłych lat. Po zakończeniu procesu weryfikacji obszarów i granic aglomeracji Prezes KZGW opracował aktualizację Master Planu dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG, który przekazano do KE w maju 2015 r. Dokument ten w chwili obecnej jest najbardziej aktualnym źródłem informacji o potrzebach inwestycyjnych aglomeracji ujętych w KPOŚK.

KZGW aktywnie uczestniczył również w spotkaniach organizowanych w ramach programu pilotażowego, mającego na celu zapewnienie państwom członkowskim pomocy w poprawie procesów sprawozdawczych i publicznego rozpowszechniania danych dzięki opracowaniu ustrukturyzowanych ram wdrażania informowania (Structured Implementation and Information

Framework – SIIF). W dniach 1-2 lipca 2015 r. KZGW zorganizował także spotkanie techniczne z przedstawicielami KE dotyczące implementacji Dyrektywy Ściekowej.

Ponadto przygotowano załącznik do wniosku EU Pilot 6621/14/ENVI w sprawie realizacji Dyrektywy Ściekowej oraz współpracowano z Ministerstwem Środowiska nad przygotowaniem wyjaśnień w tej kwestii dla Komisji Europejskiej.

4 KATASTER WODNY DLA OBSZARU PAŃSTWA, Z UWZGLĘDNIENIEM PODZIAŁU NA OBSZARY DORZECZY

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 4)

Kataster wodny dla obszaru państwa, prowadzony przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, obejmuje informacje określone przepisami ustawy Prawo wodne (art. 154 ust. 2, w związku z art. 153 ust. 2 pkt 1-3 i 10 oraz ust. 3).

W skład zasobu tworzącego kataster wodny na poziomie krajowym wchodzi informacje o przebiegu sieci hydrograficznej oraz lokalizacji meteorologicznych posterunków obserwacyjno-pomiarowych, przebiegu granic obszarów zlewni, dorzeczy i regionów wodnych, zasobach wód podziemnych, lokalizacji głównych zbiorników wód podziemnych oraz sieci stacjonarnych obserwacji wód, jak również o urządzeniach wodnych i o obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Udostępnianie informacji z katastru wodnego prowadzone jest zgodnie z art. 155 ustawy Prawo wodne oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 lipca 2006 r. w sprawie zakresu informacji z katastru wodnego podlegających udostępnieniu, sposobu ich przygotowania oraz wysokości opłat za ich przygotowanie i udostępnienie (Dz. U. z 2006 r., Nr 132, poz. 927). Opłaty, pobierane zgodnie z art. 155 ust. 3 ustawy, stanowią przychód budżetu państwa, natomiast opłaty pobierane na podstawie art. 155 ust. 4 – stanowią przychód NFOŚiGW i są przeznaczone w szczególności na utrzymanie katastru wodnego. W 2015 r. udostępnienie informacji z katastru wodnego na podstawie art. 155 ust. 4 miało miejsce 4 razy. Opłaty za przygotowanie i udostępnienie informacji zasiliły konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kwotą **15 760 zł**. W roku 2015 udostępnienie informacji z katastru wodnego na podstawie art. 155 ust. 3 miało miejsce 42 razy, w tym 15 razy pobrano opłatę za udostępnienie informacji o środowisku, co pozwoliło zasilić budżet Skarbu Państwa kwotą w wysokości **306,50 zł**.

Kontynuowano prace zmierzające do zbudowania Systemu Informatycznego Gospodarki Wodnej (realizującego m.in. zadania Katastru Wodnego), stanowiącego moduł Informatycznego Systemu Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK). W dniu 14 grudnia 2015 r. odebrano Etap 4 umowy, której przedmiotem jest „projekt, budowa i wdrożenie informatycznego systemu osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK) oraz świadczenie usługi gwarancyjnej po wdrożeniu tego systemu”, w ramach którego powstała pilotażowa wersja systemu. W dniu 18 grudnia 2015 r. odebrano zamówienie uzupełniające do ww. umowy, którego przedmiotem była integracja Systemu ISOK z systemem ZSIN (Zintegrowany System Informacji o Nieruchomościach) oraz przygotowanie mechanizmów umożliwiających cykliczne pobieranie ze ZSIN rozszerzonego, względem wymagań opisu przedmiotu zamówienia, zakresu danych EGIB (Ewidencji Gruntów i Budynków).

W 2015 r. kontynuowano także działania wynikające z wdrażania Dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji

przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE). W związku z obowiązkami Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, który jest organem wiodącym w zakresie danych tematu I 8. Hydrografia (w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej) podjęto następujące działania:

- przygotowano kartę monitoringu z wdrażania dyrektywy INSPIRE za rok 2014;
- przygotowano wkład w zakresie właściwym dla KZGW do Programu budowy IIP w resorcie środowisko, w etapie obejmującym lata 2016-2017.

5 KONTROLA GOSPODAROWANIA WODAMI

(podstawa prawna art. 157)

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz podlegli mu dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej, jako organy właściwe w sprawach gospodarowania wodami, zgodnie z art. 156 ust. 2 ustawy Prawo wodne, wykonują kontrolę gospodarowania wodami, w zakresie:

- stanu realizacji planów i programów dotyczących gospodarki wodnej, ustalonych na podstawie ustawy;
- korzystania z wód;
- przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie ustawy;
- utrzymania wód oraz urządzeń wodnych;
- przestrzegania nałożonych na właścicieli gruntów obowiązków oraz ograniczeń;
- przestrzegania warunków obowiązujących w strefach i obszarach ochronnych ustanowionych na podstawie ustawy;
- przestrzegania warunków obowiązujących na wałach przeciwpowodziowych oraz na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
- stanu zabezpieczenia przed powodzią oraz przebiegu usuwania skutków powodzi, związanych z utrzymaniem wód oraz urządzeń wodnych;
- ustawiania i utrzymywania stałych urządzeń pomiarowych na brzegach i w wodach;
- wykonywania w pobliżu urządzeń wodnych robót lub czynności, które mogą zagrażać tym urządzeniom lub spowodować ich uszkodzenie;
- usuwania szkód związanych z ruchem zakładu górniczego w zakresie gospodarki wodnej.

Zadania kontrolne realizowane były przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej w 2015 r. poprzez kontrole planowe i doraźne. Przeprowadzono łącznie 536 kontroli, wydano 216 zarządzeń lub wystąpień pokontrolnych, w 114 przypadkach wystąpiono do organów właściwych w sprawie cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia wodnoprawnego, innych organów administracji (np. WIOŚ, WINB), organów ścigania o podjęcie dalszych, przewidzianych prawem działań.

Pracownicy KZGW, realizując plan kontroli gospodarowania wodami, zatwierdzony przez Ministra Środowiska, przeprowadzili z upoważnienia Prezesa Krajowego Zarządu następujące kontrole:

- kontrola gospodarowania wodami zbiornika wodnego Kuźnica Warężyńska;
- kontrola gospodarowania wodami zbiornika wodnego Pogoria III;
- kontrola gospodarowania wodami zbiornika wodnego Chańcza na Czarnej Staszowskiej;
- kontrola gospodarowania wodami zbiornika wodnego Nielisz na Wieprzu;

- kontrola gospodarowania wodami rzeki Wdy przez elektrownię wodną „Żur” (ENEA Wytwarzanie sp. z o.o.);
- kontrola gospodarowania wodami suchego zbiornika przeciwpowodziowego Bolków na potoku Rochowicka Woda;
- kontrola gospodarowania wodami suchego zbiornika przeciwpowodziowego Kaczorów na Kaczawie;
- kontrola gospodarowania wodami suchego zbiornika przeciwpowodziowego Świerzawa na potoku Kamiennik.

Ponadto przeprowadzono doraźną kontrolę gospodarowania wodami rzeki Narew przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A.

Wszystkie kontrole były połączone z wizją w terenie, dodatkowo zapraszano do udziału w kontroli przedstawicieli instytucji związanych z daną sprawą, tj. między innymi przedstawicieli organów samorządowych, spółek wodnych, wojewódzkich zarządów melioracji i urzędzeń wodnych.

Działania kontrolne miały charakter prewencyjno-porządkowy, jak również stanowiły podstawę do podjęcia czynności prawnych w stosunku do podmiotów korzystających z zasobów wodnych niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub posiadanymi pozwoleniami.

Szczegółowe zestawienie kontroli gospodarowania wodami przeprowadzonych przez Prezesa KZGW i dyrektorów RZGW w 2015 r. zawarto w Tabeli 1.

Tabela 1. Kontrole gospodarowania wodami wykonane w 2015 r.

Jednostka	Kontrole gospodarowania wodami, wykonane			Wydane zarządzenia i wystąpienia	Liczba spraw skierowanych do innych organów
	ogółem	planowe	doraźne		
RZGW w Gdańsku	61	21	40	33	1
RZGW w Gliwicach	31	22	9	18	3
RZGW w Krakowie	60	52	8	39	30
RZGW w Poznaniu	36	35	1	18	24
RZGW w Szczecinie	72	35	37	27	15
RZGW w Warszawie	186	55	131	64	40
RZGW we Wrocławiu	81	44	37	15	1
KZGW	9	8	1	2	0
łącznie	536	272	264	216	114

6 NADZÓR NAD DZIAŁALNOŚCIĄ DYREKTORÓW REGIONALNYCH ZARZĄDÓW GOSPODARKI WODNEJ

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 5)

Nadzór nad działalnością dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej realizowany był na bieżąco. W ramach nadzoru Prezes KZGW zatwierdził sprawozdania z realizacji planu działalności dyrektorów RZGW w 2014 r. oraz plany działalności na 2015 r. (sporządzone w dostosowaniu do układu budżetu zadaniowego).

W 2015 r. prowadzono działania w zakresie zarówno kontrolnym, jak i w formie uczestniczenia w bezpośrednim nadzorze nad działalnością dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej przez poszczególne komórki merytoryczne KZGW, w formie opiniowania i zatwierdzania szczegółowych planów działalności finansowej, inwestycyjnej, gospodarowania majątkiem Skarbu Państwa, realizacji działań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Na 2015 rok zaplanowano przeprowadzenie 5 kontroli w regionalnych zarządach gospodarki wodnej. Działając z upoważnienia Prezesa KZGW, przeprowadzono 1 kontrolę planową, wynikającą z nadzoru sprawowanego przez Prezesa KZGW. Była to kontrola problemowa przeprowadzona w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Gliwicach. Obejmowała ona sprawdzenie realizacji postanowień i wytycznych w zakresie zawierania umów oddania w użytkowanie obwodów rybackich.

Przyczyną niewykonania pozostałych 4 kontroli planowych była konieczność przeprowadzenia 9 kontroli doraźnych, w większości zleconych przez Ministerstwo Środowiska (3 kontrole w RZGW we Wrocławiu oraz po 2 kontrole w RZGW w Krakowie, Szczecinie i Warszawie).

Kontrole przeprowadzone w RZGW we Wrocławiu dotyczyły:

- projektu "Modernizacja budowli i urządzeń zbiornikowych wraz z budową innych obiektów niezbędnych dla zbiornika w ramach realizacji projektu Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego - etap I";
- inwestycji pod nazwą „Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego” i „Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – etap I” w zakresie terminowości ich realizacji;
- inwestycji pn. „Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze” w zakresie prawidłowości zawierania aneksów do umowy nr IR-6.210/1/97 o roboty budowlane z dnia 10.10.1997 r. w kontekście ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy o zamówieniach publicznych (Dz. U. nr 123, poz. 778).

Kontrole przeprowadzone w RZGW w Krakowie dotyczyły:

- wykonywania i przekazywania władzom samorządowym opracowań wyznaczających obszary zagrożenia powodziowego w latach 2011 – 2015;
- prawidłowości oraz celowości wydatkowania środków w związku z realizacją programu wieloletniego „Program budowy zbiornika wodnego Świnna Poręba w latach 2006 – 2015”.

Kontrole przeprowadzone w RZGW w Szczecinie dotyczyły:

- zatrudnienia oraz sposobu wykorzystania etatów przeliczeniowych przekazanych do RZGW w Szczecinie w 2013 i 2014 r.;
- realizacji umów: „Zakup specjalistycznych jednostek pływających oraz specjalistycznego wyposażenia na potrzeby RZGW Szczecin, niezbędnego do prac przy utrzymaniu śródlądowych dróg wodnych” oraz „Budowa dwóch specjalistycznych statków (lodołamaczy)

do prowadzenia czynnej osłony przeciwlodowej w ramach ochrony przeciwpowodziowej realizowanej na Odrze przez RZGW Szczecin”.

Kontrole przeprowadzone w RZGW w Warszawie dotyczyły:

- inwestycji pn. „Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek”;
- sprawdzenia wybranych elementów działań zarządczych.

Do obowiązków Prezesa KZGW należy również nadzór nad wypełnianiem przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej obowiązków w zakresie rybackiego korzystania z wód oraz realizacji przekazywania uprawnień do tego korzystania. Nadzór ten prowadzono w 2015 r. na bieżąco (p. pkt 9).

7 NADZÓR NAD FUNKCJONOWANIEM PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNEJ, PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA BUDOWLI PIĘTRZĄCYCH ORAZ PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROGEOLOGICZNEJ

(podstawa prawna art. 90 ust.1 pkt 6)

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, Prezes KZGW sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem: państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej (PSHM), państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących – służb, które pełni Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB) oraz państwowej służby hydrogeologicznej (PSH), którą pełni Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

7.1 PAŃSTWOWA SŁUŻBA HYDROLOGICZNO-METEOROLOGICZNA

Państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna (PSHM) wykonuje zadania państwa w zakresie osłony hydrologicznej i meteorologicznej społeczeństwa oraz gospodarki, a także na potrzeby rozpoznania i kształtowania oraz ochrony zasobów wodnych.

Podstawowa, bieżąca działalność państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, w części, za finansowanie której odpowiada Prezes KZGW, w 2015 roku realizowana była w ramach dwóch umów:

- umowy dotacji nr 33/DE/2015 z dnia 2 kwietnia 2015 r., zawartej pomiędzy Ministrem Środowiska, Prezesem KZGW oraz IMGW-PIB, na kwotę **15 867 tys. zł** (środki z budżetu państwa – dotacja celowa na finansowanie PSHM);
- umowy nr 81/2015/Wn-50/MN-PO-BD/D z dnia 1 kwietnia 2015 r., zawartej pomiędzy NFOŚiGW a IMGW-PIB, na kwotę **50 000 tys. zł** (środki NFOŚiGW na dofinansowanie działalności bieżącej PSHM).

Środki pochodzące z ww. umów przeznaczone były na realizację zadań określonych w art. 109 ust. 2 ustawy Prawo wodne, tj.:

- 1) utrzymywanie bieżącej działalności państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej;
- 2) utrzymywanie, odbudowę, rozbudowę, przebudowę i rozbiórkę podstawowej sieci obserwacyjno-pomiarowej PSHM oraz systemu gromadzenia, przetwarzania i wymiany danych;
- 3) utrzymywanie i rozwój komórek metodycznych;
- 4) opracowywanie danych oraz informacji hydrologiczno-meteorologicznych;

- 5) opracowywanie i publikowanie ostrzeżeń, ogólnych prognoz oraz komunikatów hydrologicznych i meteorologicznych, biuletynów, a także roczników hydrologicznych i meteorologicznych.

W 2015 r. podjęto także działania w celu pozyskania na potrzeby państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej dodatkowych środków finansowych z rezerwy celowej budżetu państwa pn. „Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych”, w łącznej wysokości **3 000 tys. zł**, na kontynuację procesu odtwarzania majątku państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej. Środki z rezerwy celowej nie zostały przyznane.

Realizacja umów, a tym samym realizacja przez IMGW-PIB zadań państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, w 2015 r. przebiegała prawidłowo, czego efektem było zapewnienie podstawowej osłony hydrologiczno-meteorologicznej kraju, w tym również w okresach zagrożenia powodzią, czy też w okresach występowania groźnych zjawisk meteorologicznych. Realizując ustawowe zadania PSHM, w 2015 roku wykonano łącznie m. in. 30 050 ogólnych prognoz meteorologicznych krótko- i średniookresowych oraz 1 108 ostrzeżeń meteorologicznych o niebezpiecznych zjawiskach pogodowych (głównie dotyczących wystąpienia intensywnych opadów, czy też silnego wiatru).

W zakresie hydrologii opracowano ponad 35 tys. różnego rodzaju prognoz hydrologicznych, w tym 4 792 rutynowych trzydniowych prognoz stanu wody, 4 trzydniowe prognozy stanu wody w okresie zagrożenia oraz 1 587 prognoz dopływu do zbiorników, a także wydano 126 ostrzeżeń hydrologicznych. W ramach PSHM wydano blisko 53 tys. komunikatów o aktualnej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej i przewidywanym jej rozwoju. W okresach zagrożeń wykonano blisko 950 komunikatów na potrzeby wojewódzkich struktur kryzysowych. Wyniki pomiarów i obserwacji uzyskane w ramach państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej oraz różnego rodzaju produkty wytworzone przez PSHM (prognozy, komunikaty, mapy i in.) zasilają bazy danych systemu gromadzenia i rozpowszechniania historycznych danych hydrologicznych oraz meteorologicznych, a także Systemu Obsługi Klienta (w bazach SOK zgromadzono ponad 1 500 tys. produktów). W zakresie wymiany międzynarodowej prowadzonej przez IMGW w ramach Globalnego Systemu Telekomunikacji otrzymano ok. 10 000 tys. depesz (synoptycznych, aerologicznych, prognoz, ostrzeżeń itp. Głównie z północnej półkuli) oraz rozesłano ponad 1 080 tys. depesz polskich, realizując w ten sposób obowiązki wynikające z udziału PSHM w Programie Służby Pogody Światowej Organizacji Meteorologicznej.

Pełniąc państwową służbę hydrologiczno-meteorologiczną Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej jest również wykonawcą Komponentu C2 pn. „Poprawa osłony przeciwpowodziowej”, będącego częścią projektu pn. „Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry”. Komponent C2, którego podstawowym celem jest wprowadzenie udoskonaleń w systemie prognozowania powodzi oraz w systemach prognozowania i ostrzegania PSHM, IMGW-PIB realizuje w ramach umowy pomiędzy Prezesem KZGW a IMGW (umowa nr DINpi-081/3-2/2009 z dnia 23 lutego 2009 r.), zawartej na podstawie Umowy Pożyczki Nr 7436 POL z dnia 11 maja 2007 r. podpisanej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju (Bankiem Światowym). Środki na ten cel, przewidziane dla IMGW, w łącznej wysokości **9,5 mln euro**, pochodzą z kredytu Banku Światowego.

Główne działania prowadzone w ramach Komponentu C2 to zadania:

- C2.1 „Opracowanie algorytmów weryfikacji jakości pomiarów hydrologiczno-meteorologicznych i prognoz hydrologicznych” (wykonawca - ADASA Sistemas S.A.U z Hiszpanii);
- C.2.6 "Wdrożenie systemu weryfikacji jakości pomiarów hydrologiczno-meteorologicznych i prognoz hydrologicznych, rozszerzenie funkcjonalności Systemu Obsługi Klienta (SOK) i wdrożenie Centralnej Bazy Danych Historycznych" (wykonawca - Asseco Poland S.A.);
- C2.12 "Wsparcie techniczne Projektu oraz wzmocnienie instytucjonalne IMGW" (wykonawca - Artelia Eau & Environnement).

Zgodnie z umową nr DINpi-081/3-2/2009 realizacja ww. zadań została zakończona do 30 listopada 2014 r., po czym nastąpił proces końcowych odbiorów merytorycznych i końcowych rozliczeń finansowych przedsięwzięcia. W 2015 r. przekazano do IMGW-PIB środki w kwocie **581 tys. zł**, tj. na sfinansowanie ostatniej płatności pakietu C2.6.

7.2 PAŃSTWOWA SŁUŻBA DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA BUDOWLI PIĘTRZĄCYCH

Zgodnie z przepisami art. 64 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne właściciele budowli piętrzących są obowiązani zapewnić prowadzenie badań i pomiarów umożliwiających ocenę stanu oraz bezpieczeństwa budowli. Dla budowli będących własnością Skarbu Państwa, zaliczonych na podstawie przepisów ustawy Prawo budowlane do I lub II klasy, okresowe badania wykonuje Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy - Ośrodek Technicznej Kontroli Zapór (IMGW OTKZ). Wraz z wejściem w życie przepisów ustawy z 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, zadania te realizowane są przez IMGW OTKZ w ramach państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących. Ocenie wykonywanej przez państwową służbę podlegają również budowle piętrzące, stanowiące własność Skarbu Państwa niższych klas, jeżeli jest to konieczne z uwagi na ich stan techniczny.

Ustawa Prawo wodne nie wskazuje częstotliwości, z jaką obiekty piętrzące powinny podlegać ocenie stanu technicznego. Zakres i częstotliwość ocen i pomiarów uzgadniane są przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej w porozumieniu z IMGW OTKZ.

W ramach ocen stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa wykonywane są pomiary i badania poszczególnych elementów budowli takich jak korpus, podłoże, urządzenia przeciwfiltracyjne, urządzenia drenażowe, urządzenia do przepuszczenia wody, skarpy i ich otoczenie, urządzenia pomiarowe. Badania i pomiary, w zależności od obiektu, obejmowały między innymi:

- pomiary odkształceń nasypów;
- wyznaczenie krzywych depresji;
- obserwacje wycieków i wysięków na skarpach i korpusach;
- badania wytrzymałościowe betonów;
- badania podwodne betonów;
- badania geotechniczne wytrzymałości gruntów.

Na podstawie badań i pomiarów opracowywane są oceny stanu technicznego, których zestawienie i analiza znajduje się w sporządzanym corocznie Raporcie o stanie technicznym i bezpieczeństwie budowli piętrzących w danym roku. Wnioski z Raportu informują między innymi o potencjalnym i rzeczywistym zagrożeniu stwarzanym przez poszczególne elementy budowli piętrzących.

Przeprowadzone przez OTKZ badania i pomiary, a w ich efekcie oceny stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa wykazały, że najczęściej występującymi uszkodzeniami na obiektach piętrzących są:

- zjawisko intensywnej filtracji oraz wiążąca się z nim nieefektywna praca drenaży i systemów odwadniających lub ich uszkodzenie;
- erozja stanowiska dolnego i górnego budowli piętrzących;
- uszkodzenie korpusów budowli ziemnych (rozgęszczenie) i betonowych (ubytki konstrukcji);
- uszkodzenie aparatury kontrolno-pomiarowej.

Finansowanie tych prac realizowane jest ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w zakresie budowli piętrzących, będących w administracji RZGW) oraz ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (w zakresie wałów przeciwpowodziowych administrowanych przez zarządy melioracji i urzędzeń wodnych i RZGW).

W 2015 r. państwowa służba wykonała pomiary i badania oraz oceniła pod względem stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowle piętrzące, będące w administracji regionalnych zarządów gospodarki wodnej na kwotę **5 787,9 tys. zł**. Prace wykonano na podstawie trzyletniej umowy z NFOŚiGW nr 997/2012/Wn50/NE-GW/D zawartej 31 grudnia 2012 r. Dodatkowo z budżetu Państwa na działalność służby wydatkowano **1 500 tys. zł**.

W 2015 r. ocenie poddano 98 obiektów (oceniało 237 budowli). Biorąc pod uwagę cykliczność oraz zwiększany rokrocznie zakres pomiarów i badań, w latach 2011-2015 wykonano oceny dla 241 obiektów klas I-II oraz innych obiektów wskazanych przez Prezesa KZGW.

W 2015 r. w ramach przeprowadzanych przez służbę ocen wałów przeciwpowodziowych, oceniono 119 odcinków wałów przeciwpowodziowych klasy I i II o łącznej długości 677,4 km. W latach 2011-2015 oceniono łącznie 512 odcinków wałów o łącznej długości 2 790,7 km. Prace na wałach administrowanych przez wojewódzkie zarządy melioracji wodnych wykonano na terenie województw: dolnośląskiego, lubuskiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, pomorskiego, śląskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego. Badaniom poddano także wały znajdujące się w administracji RZGW we Wrocławiu. Wartość prac, zgodnie z umowami, wynosiła **6 700 tys. zł**, środki zaś pochodziły z rezerwy poz. 4 (MAiC). Rozliczenie końcowe umowy zostało przyjęte przez Ministerstwo Środowiska w 2016 r.

Ponadto w 2015 r. opracowane zostały „Wytyczne do przeprowadzania badań i pomiarów a także ocen stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących wodę”. Projekt wytycznych przedstawiono do analizy i opinii zarządom i właścicielom budowli piętrzących (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, regionalne zarządy gospodarki wodnej, wojewódzkie zarządy melioracji i urzędzeń wodnych), a także Głównemu Urzędowi Nadzoru Budowlanego. Otrzymane uwagi oraz sugestie zostały przeanalizowane przez zespół autorski i w części wprowadzone do opracowania. Zweryfikowaną pracę poddano recenzji oraz opinii Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Uwagi zawarte w recenzjach oraz opinii w znacznej większości zostały uwzględnione w ostatecznej wersji „Wytycznych...”

7.3 PAŃSTWOWA SŁUŻBA HYDROGEOLOGICZNA

Państwowa służba hydrogeologiczna (PSH), którą na mocy ustawy – Prawo wodne pełni Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), zgodnie z art. 102 ust. 2 tej ustawy, wykonuje zadania państwa na potrzeby rozpoznawania, bilansowania i ochrony wód podziemnych w celu racjonalnego ich wykorzystania przez społeczeństwo oraz gospodarkę.

Do głównych zadań państwowej służby hydrogeologicznej należy:

- wykonywanie pomiarów, obserwacji i badań hydrogeologicznych,
- gromadzenie, przetwarzanie, archiwizowanie oraz udostępnianie zgromadzonych informacji dotyczących warunków hydrogeologicznych, wielkości zasobów, stanu fizykochemicznego i ilościowego wód podziemnych,
- prowadzenie i aktualizacja baz danych hydrogeologicznych,
- wykonywanie bieżących analiz i ocen sytuacji hydrogeologicznej,
- opracowywanie oraz przekazywanie prognoz zmian wielkości zasobów, stanu oraz zagrożeń wód podziemnych,
- opracowywanie i przekazywanie organom administracji publicznej ostrzeżeń przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w strefie zasilania oraz poboru wód podziemnych.

Wypełniając powyższe zobowiązania, państwowa służba hydrogeologiczna posiada i utrzymuje sieć obserwacyjno-badawczą wód podziemnych oraz zespoły do spraw ocen i prognoz hydrogeologicznych. Obserwacje wód podziemnych w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym prowadzone są w sposób ciągły od 1974 r., początkowo w Sieci Stacjonarnych Obserwacji Wód Podziemnych, a od roku 2006 r. w Sieci Obserwacyjno-Badawczej Wód Podziemnych. Sumaryczna liczba punktów badawczych jest zmienna, w zależności od uwarunkowań merytorycznych i organizacyjnych. W 2015 r. państwowa służba hydrogeologiczna realizowała obserwacje łącznie w 1169 punktach badawczych. Obok punktów monitoringu ilościowego obserwacje i badania prowadzone są również w punktach monitoringu chemicznego, monitoringu lokalnego i granicznego. W części punktów prowadzone są różne rodzaje monitoringów. Wyniki obserwacji i badań zostały zgromadzone w bazie danych Monitoring Wód Podziemnych. Państwowa służba hydrogeologiczna prowadzi i aktualizuje również inne bazy danych, między innymi bazę POBORY – pobór rejestrowany wód podziemnych z ujęć wód podziemnych, Bank HYDRO – dane o ujęciach wód podziemnych i wchodzących w ich skład obiektach hydrogeologicznych, bazę danych GIS zasobów dyspozycyjnych i perspektywicznych wód podziemnych – dane o ilości ustalonych zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych na obszarach bilansowych oraz rejonach wodno-gospodarczych, bazę danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski – dane o użytkowych poziomach zwykłych wód podziemnych.

Do zadań państwowej służby hydrogeologicznej należy również opracowywanie oraz dystrybucja kwartalnych biuletynów informacyjnych wód podziemnych, rocznika hydrogeologicznego, prognoz i komunikatów dotyczących sytuacji hydrogeologicznej kraju oraz ostrzeżeń przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w strefach zasilania lub poboru wód podziemnych.

Działalność państwowej służby hydrogeologicznej obejmuje także prace badawcze i rozwojowe na potrzeby rozpoznawania, bilansowania i ochrony wód podziemnych, bieżące prace związane z utrzymaniem i rozwojem punktów badawczych oraz hydrogeologicznych urzędzeń

pomiarowych sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych oraz ocenę bieżącej sytuacji hydrogeologicznej w oparciu o wydzielone obszary bilansowe, jednolite części wód podziemnych, w tym zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Szczegółowe informacje o zakresie działalności PSH są wymieniane w raportach, udostępnianych do wglądu na stronie internetowej PSH, stanowiących syntezę prac za dany rok działalności.

Zadania państwowej służby hydrogeologicznej były finansowane ze środków pochodzących z budżetu państwa oraz, podobnie jak w latach poprzednich, dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W roku 2015 środki budżetu państwa, w kwocie 1 930 000 zł, były przeznaczone na finansowanie zadania pn. „Prowadzenie pomiarów stanu zwierciadła wód podziemnych lub wydajności źródeł, w ramach Sieci Obserwacyjno-Badawczej Wód Podziemnych” w 800 punktach badawczych. W roku 2015 ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansowano realizację następujących przedsięwzięć państwowej służby hydrogeologicznej:

- „Zadania państwowej służby hydrogeologicznej w latach 2012-2014” na podstawie umowy pomiędzy NFOŚiGW i PIG-PIB nr 675/2012/Wn-50/FG-HG-DN/D z dnia 16 października 2012 r., zawartej, po zmianach, na kwotę 46 995 009,23 zł w okresie I kw. 2015 r. oraz „Zadania państwowej służby hydrogeologicznej w latach 2015-2017” na podstawie umowy pomiędzy NFOŚiGW i PIG-PIB nr 521/2015/Wn-07/FG-HG-DN/D z dnia 24 listopada 2015 r., zawartej na kwotę 54 986 900,00 zł w okresie II-IV kw. 2015 r. W ramach ww. umów, corocznie, zakres zadań obejmuje wykonywanie pomiarów, obserwacji i badań hydrogeologicznych w zakresie oceny stanu ilościowego wód podziemnych, prace badawcze i rozwojowe na potrzeby rozpoznawania, bilansowania i ochrony wód podziemnych, opracowywanie bieżących analiz i ocen sytuacji hydrogeologicznych, a także gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie danych hydrogeologicznych i modernizację baz danych. Prowadzono ponadto bieżące prace związane z utrzymaniem i rozwojem punktów badawczych i hydrogeologicznych urządzeń pomiarowych sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych. Szczegółowy opis 41 zadań wykonanych w 2015 r. w ramach umowy nr 521/2015/Wn-07/FG-HG-DN/D znajduje się w Biuletynie Państwowej Służby Hydrogeologicznej dostępnym na stronie www.psh.gov.pl. W 2015 r. w ramach realizacji umowy nr 521/2015/Wn-07/FG-HG-DN/D wydano 11 193 108 zł.
- „Wykonanie programów i dokumentacji geologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) dla potrzeb planowania i gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy” w oparciu o umowę nr 195/2009/Wn 50/FG-hg-tk/D z dnia 08 czerwca 2009 r. zawartą pomiędzy NFOŚiGW, KZGW a PIG-PIB, na lata 2009-2016. Koszt umowy wynosi 64 168 353,80 zł. Celem przedsięwzięcia jest udokumentowanie warunków hydrogeologicznych w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych dla 101 dotychczas nieudokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) oraz dokonanie reambulacji dokumentacji wykonanych przed 2008 r. dla 30 zbiorników, obejmującej ich dostosowanie do obowiązujących przepisów prawnych i ustaleń zawartych w „Metodyce wyznaczania obszarów ochronnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych dla potrzeb planowania i gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy”, wykonanej w 2008 r.

W roku 2015 zostało wykonanych oraz przekazanych do Ministerstwa Środowiska w celu zaopiniowania przez Komisję Dokumentacji Hydrogeologicznych 39 dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych oraz 15 reambulacji dokumentacji. Ponadto została wykonana ekspertyza z wykonania prac geofizycznych metodą tomografii elektrooporowej dla ustalenia ochrony zbiornika Wolin GZWP 102. W ramach umowy w roku 2015 wypłacono 7 763 174,64 zł.

- „Reorganizacja, rozwój i przystosowanie sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej” na podstawie umowy nr 454/2009/Wn-50/FG-hg-tk/D z dnia 23 września 2009 r., zawartej pomiędzy NFOŚiGW, KZGW a PIG-PIB. W latach 2014-2015 umowa była dwukrotnie aneksowana – w wyniku czego obecny czas zakończenia realizacji zadania to 31.12.2017 r. a koszt zadania wynosi 32 315 823,41. Celem pracy jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania państwowej służby hydrogeologicznej dla potrzeb wypełniania zobowiązań i zadań wymienionych w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne i przepisach wykonawczych do ustawy oraz w odpowiednich Dyrektywach Unii Europejskiej. W ramach tego przedsięwzięcia wykonuje się m.in. prace wiertnicze, budowlane, techniczne, związane z instalacją hydrogeologicznych otworów badawczych i ich wyposażeniem oraz zakupy aparatury automatyki pomiarowej, analitycznej, sprzętu terenowego dla poboru próbek wód podziemnych, sprzętu transportowego, łączności i sprzętu komputerowego oraz wyposażenia osobistego pracowników służb pomiarowo-obszaryjnych, związanych z reorganizacją i przystosowaniem sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych do prowadzenia monitoringu zgodnego z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej.

W roku 2015 wykonano następujące działania:

1. Wykonano 32 otwory obserwacyjne, w tym 27 w ramach prac własnych Instytutu oraz 5 w ramach prac kooperacyjnych.
2. Wyznaczono 23 lokalizacje pod nowe otwory badawcze.
3. Wykonano 30 projektów robót geologicznych.
4. Dokonano modernizacji 3 stacji hydrogeologicznych:
 - a. zmodernizowano instalację elektryczną na stacji hydrogeologicznej nr I/640 w Straduniu,
 - b. wykonano prace budowlane polegające na utwardzeniu fragmentu terenu oraz wykonaniu drogi technicznej na stacji hydrogeologicznej nr I/1000 w Besku, zamontowano również 4 obudowy stalowe zabezpieczające otwory badawcze,
 - c. wykonano przyłącze energetyczne oraz zainstalowano latarnię na stacji hydrogeologicznej nr II/972 w Janówku.

Zamontowano 50 urządzeń pomiarowych do automatycznego pomiaru zwierciadła wody, tym samym zakończono instalację wszystkich 350 urządzeń zakupionych w ramach umowy.

W 2015 roku wydano łącznie 2 456 123 zł.

- „Wykonanie programów prac i dokumentacji hydrogeologicznych ustalających zasoby dyspozycyjne wód podziemnych dla potrzeb przeprowadzenia bilansów

wodnogospodarczych oraz opracowania warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni” na podstawie umowy nr 520/2013/Wn-50/FG-HG/DN/D z dnia 25 lipca 2013 r., zawartej pomiędzy NFOŚiGW a PIG-PIB, na kwotę 53 719 180 zł. Celem zadania jest udokumentowanie zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach dotychczas nieudokumentowanych, o powierzchni ok. 126 tys. km², stanowiących ok. 40% powierzchni kraju. Przewidywany okres realizacji przedsięwzięcia uwzględnia lata 2013-2018. Realizacja projektu obejmuje wykonanie 40 dokumentacji hydrogeologicznych ustalających zasoby dyspozycyjne wód podziemnych, co zapewni udokumentowanie zasobów dla obszaru całego kraju. W roku 2015 prowadzono prace nad wykonaniem 27 dokumentacji w obszarach priorytetowych – obejmujących obszary przydzielonych koncesji na poszukiwanie gazu ziemnego z łupków, aglomeracji miejsko – przemysłowych i obszary górnictwa odkrywkowego oraz w obszarach pozostałych, obejmujących obszary zagrożone suszą, transgraniczne i inne wyznaczone do udokumentowania. W 2015 roku w ramach realizacji zadania wydano 12 549 362 zł.

- „Opracowanie warstw informacyjnych „pierwszy poziom wodonośny – występowanie i hydrodynamika” na obszarze 228 arkuszy Mapy hydrogeologicznej Polski 1:50 000 wraz z wprowadzeniem do bazy danych GIS MhP” na podstawie umowy nr 197/2015/Wn-07/FG-HG-DN/D z dnia 08 czerwca 2015 r., zawartej pomiędzy NFOŚiGW a PIG-PIB, na kwotę 24 223 273,00 zł. W ramach powyższej umowy powstaną wydruki map zbiorczych warstw informacyjnych „pierwszy poziom wodonośny – występowanie i hydrodynamika”, objaśnień tekstowych i tabel, sporządzone dla 228 arkuszy Mapy hydrogeologicznej Polski, a także zmodernizowana i zaktualizowana baza danych GIS Mapy hydrogeologicznej Polski, uzupełniona o zweryfikowane i przygotowane do udostępnienia warstwy informacyjne „pierwszy poziom wodonośny – występowanie i hydrodynamika”. W 2015 roku podpisano czternaście umów z wykonawcami na realizację prac objętych przedmiotem zamówienia, ponadto prowadzono prace na obszarze 32 arkuszy MhP polegające na pobraniu wymaganych materiałów wyjściowych i przeanalizowaniu zawartych w nich informacji, analizie dynamiki zmian położenia zwierciadła wód podziemnych oraz analizie potencjalnych i rzeczywistych oddziaływań antropogenicznych na pierwszy poziom wodonośny wraz z rekonesansem terenowym. Do końca 2015 r. poniesiono nakłady finansowe na realizację zadania w wysokości 2 445 010 zł.

8 REPREZENTOWANIE SKARBU PAŃSTWA W STOSUNKU DO MIENIA ZWIĄZANEGO Z GOSPODARKĄ WODNĄ, OKREŚLONEGO USTAWĄ PRAWO WODNE

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 7)

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej reprezentują Skarb Państwa w zakresie dysponowania mieniem na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy Prawo wodne (w odniesieniu do gruntów pokrytych powierzchniowymi wodami płynącymi).

W 2015 roku, w ramach zadań związanych z dysponowaniem powierzonym majątkiem Skarbu Państwa, regionalne zarządy gospodarki wodnej kontynuowały regulację stanu prawnego nieruchomości, zgodnie z ustawą z 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa

własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. Podkreślić należy, że zadania te wymagają ponoszenia znacznych nakładów związanych z przygotowaniem dokumentacji geodezyjnej i prawnej (łącznie w skali wszystkich RZGW około **7 mln złotych**).

Na dzień 31 grudnia 2015 r. łączna powierzchnia gruntów administrowanych przez regionalne zarządy gospodarki wodnej wynosiła 261 805 ha, przy czym powierzchnia gruntów pokrytych wodami płynącymi i urządzeniami wodnymi to 233 875 ha. Na koniec 2015 r. powierzchnia gruntów o nieuregulowanym stanie prawnym wynosiła 39 227 ha. Obecnie uregulowany stan prawny posiada 222 578 ha, tj. 85,0% gruntów, będących we władaniu regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

W 2015 r. regionalne zarządy gospodarki wodnej uzyskały przychody z umów zawartych na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami Skarbu Państwa – **1 872 tys. złotych**, z tytułu korzystania z majątku Skarbu Państwa, związanego z gospodarką wodną.

Wysokość dochodów budżetu państwa w 2015 r., z tytułu korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa (grunty i urządzenia) wyniosła **5 325,9 tys. zł**.

Regionalne zarządy gospodarki wodnej przekazały w 2015 r. do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przychody z tytułu:

- użytkowania gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi - w kwocie **3 453,9 tys. zł**;
- należności za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych, stanowiących własność Skarbu Państwa - w kwocie **383,3 tys. zł**;
- należności za korzystanie ze śluz i pochylni, stanowiących własność Skarbu Państwa – w kwocie **604,7 tys. zł**;
- opłat za użytkowanie obwodu rybackiego – w kwocie **2 587,3 tys. zł**;
- umów przejętych od Agencji Nieruchomości Rolnych (dot. dzierżawy jezior) – w kwocie **4 276,0 tys. zł**;
- opłat za przygotowanie danych z katastru wodnego w innej formie niż określa art. 155 ust. 2 i 3 ustawy Prawo wodne – **65,2 tys. zł**.

łącznie do Narodowego Funduszu RZGW przekazały w 2015 r., z tytułu przychodów generowanych przez instrumenty ekonomiczne służące gospodarowaniu wodami, **11 400,3 tys. zł** (z uwzględnieniem przychodów z tytułu odsetek od nieterminowych opłat).

9 RYBACKIE KORZYSTANIE Z WÓD

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 5, w związku z art. 13)

W ramach reprezentowania Skarbu Państwa w stosunku do mienia, związanego z gospodarką wodną, kontynuowano zadania w zakresie przekazywania uprawnień, dotyczących rybactwa na wodach powierzchniowych płynących oraz nadzoru Prezesa KZGW nad działalnością regionalnych zarządów w tym zakresie. Uprawnionym do rybactwa na tych wodach jest użytkownik rybacki wyłoniony w drodze konkursu ofert, zgodnie z art. 13 Prawa wodnego. Obecnie gospodarka rybacka prowadzona jest również przez podmioty, które przed końcem 2005 roku podpisały umowy dzierżawy praw rybackiego użytkowania jezior z Agencją Nieruchomości Rolnych (tzw. agencyjne). Obowiązują więc dwa rodzaje umów: umowy użytkowania obwodu rybackiego oraz umowy dzierżawy praw rybackiego użytkowania jezior. Zestawienie obwodów rybackich przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Zestawienie obwodów rybackich.

Rodzaj zawartej umowy	RZGW Gliwice	RZGW Gdańsk	RZGW Kraków	RZGW Poznań	RZGW Szczecin	RZGW Warszawa	RZGW Wrocław
Użytkowanie obwodu rybackiego	24	246	87	236	194	322	73
Dzierżawa praw rybackiego użytkownika jezior	0	296	0	203	76	229	26
Inne wynikające z Prawa wodnego	0	0	2	5	0	0	0
Obwody, co do których toczyły się postępowania konkursowe bądź będą ogłaszane konkursy, w tym powtórne oraz obwody nie cieszące się zainteresowaniem przyszłych użytkowników,	1	39	0	70	11	15	5
Obwody o nieuregulowanym stanie prawnym	0	82	0	80	4	16	0
Ilość ustanowionych obwodów ogółem	25	663	89	594	285	582	104

Na koniec 2015 r. ustanowione były 2 342 obwody rybackie, z czego 182 nie miało w pełni uregulowanego stanu prawnego, co wykluczało rozpisanie i przeprowadzenie konkursu ofert. Dyrektorzy RZGW podejmują starania o aktualizację granic obwodów z uwzględnieniem stanu prawnego wód i gruntów tworzących obwody. W sytuacji, gdy przyczyny uniemożliwiające przeprowadzenie konkursów ofert zostaną wyeliminowane, dyrektorzy RZGW niezwłocznie ogłaszają konkursy.

Z doświadczeń ostatnich lat wynika, że zadania w zakresie gospodarki rybackiej, postawione przed organami administracji publicznej, są realizowane coraz sprawniej, skutkując coraz lepszą współpracą pomiędzy użytkownikami rybackimi, a organami administracji publicznej. Nie bez znaczenia jest tu podejmowanie przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej działań informacyjnych i wyjaśniających zasady prowadzenia gospodarki rybackiej na wodach publicznych. Ważne jest także, że użytkownicy rybacy coraz częściej postrzegają racjonalną gospodarkę rybacką jako wspólne działanie zmierzające do poprawy stanu polskich wód, a nie jedynie jako źródło dochodów. W większości przypadków przekazywanie w użytkowanie obwodów rybackich, przy skorzystaniu z prawa pierwszeństwa przebiegało bez zakłóceń, odmawiano tego prawa jedynie w przypadkach, w których wskazano prowadzenie nieracjonalnej gospodarki rybackiej (traktowane jako brak rękoma na przyszłą umowę).

Problematyczne pozostają kwestie zgłaszanych przez KZGW zmian w ustawie o rybactwie śródlądowym dotyczące czasowego prowadzenia przez Dyrektorów RZGW gospodarki rybackiej na obwodach bez wyłonionego użytkownika, a także wydawania zezwoleń na amatorski połów ryb na tych wodach. Problem ten, oprócz działań podejmowanych przez RZGW, wymaga zmian w ustawie o rybactwie śródlądowym, o czym KZGW niejednokrotnie informował resort rolnictwa.

Zgłaszane przez użytkowników rybackich, jak i przez organy administracji publicznej, problemy w zakresie gospodarki rybackiej, np. dotyczące konieczności znowelizowania przepisów

ustawy o rybactwie śródlądowym, są nadal tematem dyskusji pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Środowiska i Prezesem KZGW.

10 PROGRAMOWANIE, PLANOWANIE I NADZÓR NAD REALIZACJĄ ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z UTRZYMYWANIEM WÓD LUB URZĄDZEŃ WODNYCH ORAZ INWESTYCJE W GOSPODARCE WODNEJ

(podstawa prawna art. 90 ust. 1 pkt 7a)

W 2015 roku Prezes KZGW prowadził współpracę z dyrektorami regionalnych zarządów gospodarki wodnej w zakresie planowania działań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych oraz śródlądowych dróg wodnych, jak również z realizacją inwestycji w gospodarowaniu wodami i planowaniem zadań do realizacji w latach następnych. Z uwagi na znaczne szkody w majątku gospodarki wodnej, spowodowane występującymi na przestrzeni ostatnich lat powodzią, istotnym punktem zadań realizowanych na ciekach administrowanych przez RZGW są zadania związane z usuwaniem skutków powodzi. Współdziałano w tym zakresie z różnymi organami i konsultowano prowadzone prace.

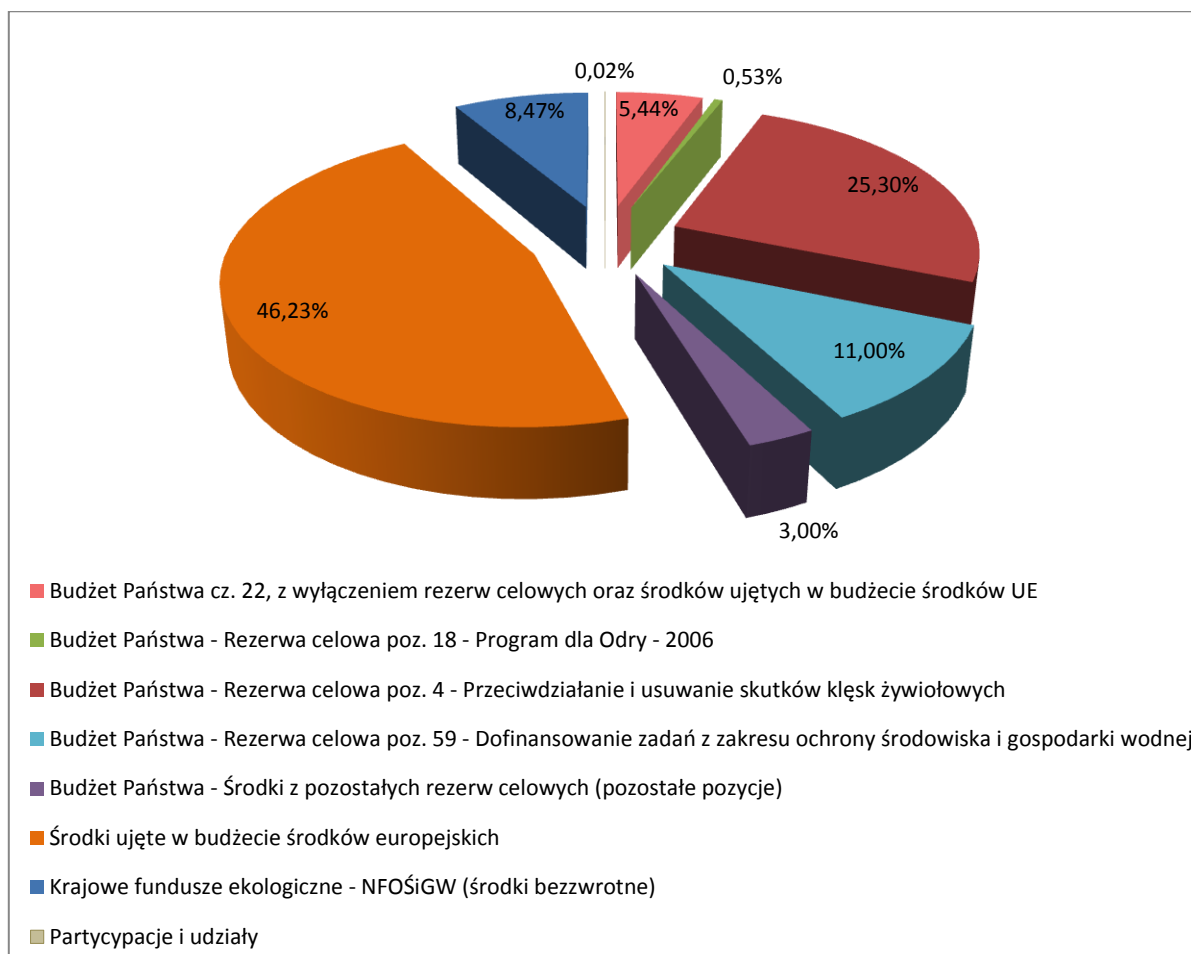
10.1 PROGRAMOWANIE, PLANOWANIE I NADZÓR NAD INWESTYCJAMI HYDROTECHNICZNYMI

W 2015 r. na inwestycje hydrotechniczne, realizowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej, przeznaczono **953 285 tys. zł**, z czego z budżetu państwa - część 22 gospodarka wodna oraz z rezerw celowych – **431 628 tys. zł**, z budżetu UE – **440 711 tys. zł**, z NFOŚiGW (środki bezzwrotne) – **80 768 tys. zł**, z partycypacji i udziałów **178 tys. zł**. Zestawienie przedstawiające źródła finansowania zadań inwestycyjnych przedstawiano w Tabeli 3, a ich rozkład procentowy na Rysunku 1.

Tabela 3. Środki wydatkowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej na inwestycje hydrotechniczne w 2015 r. według źródeł finansowania

Źródła finansowania inwestycji hydrotechnicznych	tys. zł.
Budżet Państwa cz. 22, z wyłączeniem rezerw celowych oraz środków ujętych w budżecie środków UE	51 890
Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 18 - Program dla Odry - 2006	5 047
Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 4 - Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych	241 189
Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 59 - Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	104 908
Budżet Państwa - Środki z pozostałych rezerw celowych (pozostałe pozycje)	28 594
Środki ujęte w budżecie środków europejskich	440 711
Krajowe fundusze ekologiczne - NFOŚiGW (środki bezzwrotne)	80 768
Partycypacje i udziały	178
Ogółem	953 285

Rysunek 1. Procentowy rozkład wydatków regionalnych zarządów gospodarki wodnej na inwestycje hydrotechniczne w roku 2015, według źródeł finansowania

W 2015 roku kontynuowano realizację zadań wynikających z uchylonych w 2014 r. Programów Sektorowych: Programu dla Odry – 2006, Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły. Ponadto kontynuowano budowę zbiornika Świnna Poręba w ramach „Programu budowy Zbiornika Wodnego Świnna Poręba w latach 2006 - 2015” i szeregu innych przedsięwzięć służących głównie poprawie bezpieczeństwa powodziowego (w tym realizowanych w ramach programów operacyjnych).

Do najważniejszych inwestycji realizowanych przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej, pod nadzorem Prezesa KZGW, zalicza się:

- budowa zbiornika wodnego Świnna Poręba na rzece Skawie;
- poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego Stopnia Wodnego Włocławek;
- budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze;
- modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego;
- modernizacja zbiornika wodnego Nysa;
- budowa stopnia wodnego Malczyce;
- odbudowa i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej Żuław – realizowana w ramach etapu I Programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)”.

Szczegółowe informacje dotyczące prowadzonych inwestycji, usystematyzowane według źródeł finansowania, przedstawiono w osobnych podrozdziałach.

10.2 REALIZACJA ZADAŃ PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

Część zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej przewidziana była do realizacji w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. Poniżej przedstawiono informacje o głównych zadaniach realizowanych w 2015 r.

10.2.1 Priorytet III: Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

10.2.1.1 „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I” - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Projekt, realizowany przez RZGW w Gdańsku, umieszczony na liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 w ramach Priorytetu III „Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska” i Działania 3.1. „Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego”, stanowi realizację etapu I Programu Żuławskiego - 2030.

Projekt zrealizowano zgodnie z zakresem przewidzianym w umowie o dofinansowanie. W 2015 r. zakończono jego realizację, a całkowita wartość wyniosła **85 858 tys. zł.**

W ramach Projektu zrealizowano następujące zadania:

1) Przebudowa ujścia Wisły

W 2015 r. kontynuowano realizację kontraktu podstawowego oraz dwóch zamówień dodatkowych. W 2015 r. udzielono i zrealizowano dwa kolejne zamówienia dodatkowe.

Koszt całkowity zadania (dokumentacja projektowa, roboty budowlane, nadzór inwestorski i in.) wyniósł łącznie **52 393 tys. zł.** Zadanie zakończono w 2015 r.

2) Odbudowa ostróg na rzece Wiśle

W 2015 r. zakończono odbudowę ostrogi w Gm. Stegna.

Koszt całkowity zadania (dokumentacja projektowa, roboty budowlane, nadzór inwestorski) wyniósł łącznie **7 031 tys. zł.**

3) Przebudowa koryta rzeki Motława

Koszt całkowity zadania (dokumentacja projektowa, roboty budowlane, nadzór inwestorski i in.) wyniósł łącznie **7 018 tys. zł.** Zadanie zakończono w 2014 r.

4) Przebudowa koryta rzeki Wąska

Koszt całkowity zadania (dokumentacja projektowa, roboty budowlane, nadzór inwestorski) wyniósł łącznie **3 618 tys. zł.** Zadanie zakończono w 2014 r.

5) Przebudowa koryta rzeki Dzierzgoń

Koszt całkowity zadania (dokumentacja projektowa, roboty budowlane, nadzór inwestorski i in.) wyniósł łącznie **6 817 tys. zł.** Zadanie zakończono w 2014 r.

6) System Monitoringu Ryzyka Powodziowego (SMoRP)

W ramach realizacji zadania w 2015r. wykonano następujące prace:

- zakończono realizację zadania pn. Koncepcja ochrony przeciwpowodziowej Nowego Dworu Gdańskiego;
- zrealizowano zadanie pn. Rozwój systemu GeoSMoRP - budowa monitoringu wizyjnego;
- zrealizowano dostawy sprzętu dla utrzymania trwałości Projektu.

Kontynuowano realizację zadania pn. Przeprowadzenie w latach 2013-2015 kampanii informacyjno - edukacyjnej związanej z zarządzaniem ryzykiem powodziowym i ochroną przeciwpowodziową Żuław.

7) Promocja Projektu, Zarządzanie Projektem

W 2015 r. kontynuowano realizację kampanii promocyjnej dla Projektu.

Wykonanie wydatków w 2015 r. wyniosło łącznie **16 191 tys. zł.**

10.2.1.2 „Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego Stopnia Wodnego Włocławek”

Beneficjent projektu – RZGW w Warszawie. Całkowita wartość projektu wynosi: **113 441 tys. zł.**

Zadanie obejmowało realizację pakietu nr 1 oraz nr 2.

Pakiet nr 1 to „Przebudowa i remont obiektów Stopnia Wodnego we Włocławku w województwie kujawsko-pomorskim”, która obejmowała: poprawę stanu zagęszczenia korpusu i podłoża zapory czołowej, wykonanie przesłony przeciwfiltracyjnej wzdłuż muru oporowego na lewym przyczółku zapory, rozbudowę automatycznego systemu pomiarowo-kontrolnego stopnia (ASTKZ), remont jazu w zakresie konstrukcji, urządzeń mechanicznych i elektrycznych, remont śluzy i awanportów, przebudowę przepławki dla ryb.

Pakiet nr 2 „Rozbudowa zapory bocznej Borowiczki i rozbudowa wałów wstecznych Słupianki i lewego wału Rosicy” obejmowała: rozbudowę zapory bocznej zbiornika wodnego Włocławek w Płocku Borowiczkach, rozbudowę lewego wału wstecznego Słupianki na terenie miasta Płocka i miejscowości Bielino, gm. Słupno oraz rozbudowę prawego wału wstecznego Słupianki z lewym wałem wstecznym Rosicy i zapory bocznej zbiornika wodnego Włocławek w Płocku Borowiczkach na terenie miasta Płocka.

W 2015 r. w ramach Pakietu 1 kontynuowano realizację robót budowlanych. Potwierdzeniem zakończenia realizacji robót budowlanych w zakresie zadań i kontraktów dotyczących Pakietu 1 są uzyskane decyzje pozwoleń na użytkowanie, wydane przez Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego (K-P WINB).

W zakresie Pakietu 2 roboty budowlane zostały zakończone w grudniu 2014 r. W 2015 r. na realizację projektu wydatkowano **27 992 tys. zł.** Projekt został zakończony w 2015 r.

10.2.1.3 „Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (WWW)”

Beneficjent projektu – RZGW we Wrocławiu. Koszt całkowity wynosi **901 088 tys. zł.**

W 2015 r. RZGW Wrocław wydatkował środki finansowe na zadanie pn.: Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego w kwocie **271 255 tys. zł** z następujących źródeł:

1. Kredyt MBOIR w wysokości	16 782 tys. zł
2. Kredyt BRRE w wysokości	23 891 tys. zł
3. POIiŚ	230 582 tys. zł

Kontrakt B2-3.1 - Modernizacja i udrożnienie Kanału Powodziowego, udrożnienie Starej Odry od Jazu Psie Pole do Mostów Poznańskich.

Wykonawca w dniu 30 czerwca 2015 r. zakończył roboty. Zakończono procedury odbiorowe. Inżynier Kontraktu wystawił Świadectwa Przejęcia.

Kontrakt B2-3.2 - Przebudowa Kanału Miejskiego, przebudowa koryta Odry od Mostów Kolejowych Poznańskich do ujścia Widawy, przebudowa stopnia wodnego Rędzin.

- Zadanie 5 Kanał Miejski – roboty końcowe ;
- Zadanie 6 Odra – roboty zakończono ;
- Zadanie 7 Śluza Rędzin – roboty końcowe.

Kontrakt - B2-2.1 - Modernizacja Bulwarów Odry Miejskiej.

Wykonawca w dniu 9.09.2015 r. zakończył roboty na odc. A, B i D, w dniu 14.09.2015 r. na odc. C. Zakończono procedury odbiorowe. Inżynier Kontraktu wystawił Świadectwa Przejęcia.

Kontrakt - B2-4.2 - Przebudowa Jazu Wrocław I. Wykonawca w dniu 16.10.2015 r. zakończył roboty zasadnicze. Zakończono procedury odbiorowe. Inżynier Kontraktu wystawił Świadectwa Przejęcia.

Projekt planowany do zakończenia w 2016 r.

10.2.1.4 „Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego - etap I”

Beneficjent projektu – RZGW we Wrocławiu. Koszt całkowity projektu wynosi: **433 028 tys. zł.**

W ramach projektu realizowane są dwa przedsięwzięcia:

- „Przebudowa i udroźnienie przeciwpowodziowe rzeki Nysy Kłodzkiej od zbiornika wodnego Nysa (km 65+100) do rejonu Kubic (km 55+500) wraz z istniejącymi budowlami” – Przedsięwzięcie nr I.
- „Modernizacja budowli i urządzeń zbiornikowych wraz z budową innych obiektów niezbędnych dla zbiornika” – Przedsięwzięcie nr II.

Wydatki poniesione w 2015 r. wynosiły **150 445 tys. zł.** Roboty budowlano-montażowe dla Przedsięwzięcia I – zaawansowanie ogółem na koniec 2015 r. - 71%:

- przebudowa i udroźnienie koryta rzeczno-zapory Nysa do rejonu Kubic, dla $Q=400\text{m}^3/\text{s}$ – zaawansowanie 98% ;
- przebudowa i udroźnienie koryta WW z międzywałem oraz modernizacja istniejących obwałowań wraz z budową nowych wałów z obiektami towarzyszącymi, dla $Q=1400\text{m}^3/\text{s}$ – zaawansowanie 61% ;
- pozostałe prace związane z przebudową i udroźnieniem rzeki – zaawansowanie 99% ;
- rozbiórka istniejącego jazu dachowego (km 63+749) i budowa nowego jazu klapowego (km 63+696) wraz z przepławką dla ryb – zaawansowanie 79% ;
- rozbiórka istniejącego jazu zastawkowego (km 62+282) i budowa nowego jazu klapowego (km 62+314) wraz z przepławką dla ryb – zaawansowanie 56% ;
- remont wraz z przebudową jazu stałego (km 61+256) wraz z budową przepławki dla ryb – zaawansowanie 96%.

Roboty budowlano-montażowe dla Przedsięwzięcia II – zaawansowanie ogółem 76%:

- przebudowa budowli zrzutowej zapory czołowej zbiornika wodnego Nysa – zaawansowanie 63% ;
- budowa przelewu bocznego kontrolowanego – zaawansowanie 93% ;
- modernizacja zapory czołowej zbiornika Nysa – zaawansowanie 80% ;
- budowa budynków w obrębie zapory czołowej zbiornika Nysa – zaawansowanie 83% ;
- modernizacja zapory bocznej i pompowni Siestrzechowice – zaawansowanie 80% ;
- modernizacja pompowni Zwierzyniec wraz z wałami polderu Buków i Wierzbno-Śliwice oraz siecią rowów – zaawansowanie 79% ;
- modernizacja i udroźnienie części wlotowej do zbiornika Nysa - zaawansowanie 87% ;
- remonty modernizacyjne i budowa elementów układu komunikacyjnego wokół zbiornika Nysa - zaawansowanie 54% ;
- uzupełnienie i modernizacja sieci oraz urządzeń kontrolno-pomiarowych dla zbiornika Nysa – zaawansowanie 82% ;
- wykonanie przepławki dla ryb na wylocie zbiornika wodnego Nysa do rzeki - zaawansowanie 34% ;

- separacja prawego i lewego rowu opaskowego od dopływów wód obcych, zapory czołowej wykonanie rurociągu zasilającego Białkę z Białej Głuchołaskiej wzdłuż prawej strony zapory czołowej oraz wykonanie koryta żelbetowego wraz z przepustem i zmiany niwelety rowu przydrożnego wzdłuż lewej i prawej strony zapory czołowej. Na końcowym odcinku rowu separującego prawego wody obce powstał kolektor 1000 mm o długości około 275m – prace zakończono ;
- odbudowa stopnia stałego przy cukrowni – zaawansowanie 92%.
Projekt planowany do zakończenia w 2016 r.

10.2.2 Priorytet V: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

10.2.2.1 „Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów”

Beneficjent projektu – RZGW w Krakowie. Całkowity koszt przedsięwzięcia - **10 094 tys. zł.**

Celem projektu jest:

- odtworzenie historycznych szlaków ryb dwuśrodowiskowych;
- poprawa struktury siedlisk dla ryb ;
- odtworzenie populacji ryb dwuśrodowiskowych.

W 2015 r. kontynuowane były prace nad opracowaniem projektów udroźnienia pozostałych barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Wisłoce, Ropie i Jasiołce oraz promocja projektu.

W grudniu 2015 r. zakończono realizację prac merytorycznych i dokonano wszystkich płatności, na które wydatkowano w 2015 r. **530 tys. zł.**

10.2.3 Priorytet VII: Transport przyjazny środowisku

W celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów, poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, realizowane są zadania mające na celu poprawę warunków żeglugowych (przystosowanie do III kl. drogi wodnej) na Odrze i Kanale Gliwickim. W ramach Priorytetu realizowane są następujące zadania:

10.2.3.1 „Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku, będącym w zarządzie RZGW Gliwice - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”

Beneficjent projektu – RZGW w Gliwicach. Koszt całkowity projektu wynosi **175 000 tys. zł.**

Projekt polega na modernizacji czterech śluz Kanału Gliwickiego, tj.: Dzierżno, Kłodnica, Łabędy, Rudziniec. Cel projektu:

- poprawa stanu technicznego śluz, poprawa niezawodności urządzeń na śluzach ;
- zwiększenie możliwości przewozowych ;
- zwiększenie bezpieczeństwa ruchu ;
- oszczędne gospodarowanie wodą ;
- stworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności regionu i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu ;
- poprawa warunków środowiska naturalnego poprzez zastąpienie transportu drogowego transportem wodnym.

Zakres wykonanych w 2015 r. prac obejmował:

- roboty budowlane na śluzach ;

- realizację działań promocyjnych projektu.

W 2015 r. na realizację projektu wydatkowano **26 653 tys. zł.**

Modernizację śluz Rudziniec i Kłodnica zakończono. Śluzy Łabędy i Dzierżno – planowane są do zakończenia w 2017 r.

10.2.3.2 „Odbudowa zabudowy regulacyjnej rzeki Odry - przystosowanie do III klasy drogi wodnej” Etap I

Beneficjent projektu – RZGW we Wrocławiu. Koszt całkowity projektu wynosi **13 278 tys. zł.**

W ramach otrzymanych środków finansowych wykonano :

- usunięcie 6 przemiałów (wyłyceń uniemożliwiających żeglugę) ;
- remont 80 ostróg; remont polegał na wykonaniu nowej palisady wzdłuż ostrogi, ubezpieczeniu narzutem kamiennym podstawy i skarpy ostrogi oraz wykonaniu ubezpieczenia z bruku na koronie i główce ostrogi.

Wydatki poniesione w 2015 r. wynosiły **2 574 tys. zł.** Projekt został zakończony w 2015 r.

10.2.3.3 „Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław woj. dolnośląskie - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”

Beneficjent projektu – RZGW we Wrocławiu. Koszt całkowity projektu wynosi **57 299 tys. zł.**

Projekt obejmuje:

- roboty budowlane Jaz Janowice - zakończono prace modernizacyjne i oddano obiekt do eksploatacji;
- roboty budowlane Jaz Opatowice - zakończono prace modernizacyjne i oddano do eksploatacji

W 2015 roku na realizację projektu wydatkowano **2 832 tys. zł.**

10.2.3.4 „Modernizacja stopnia Brzeg Dolny - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”

Beneficjent projektu – RZGW we Wrocławiu. Koszt całkowity projektu wynosi **82 136 tys. zł.**

Zadanie wpisuje się w cele rozwoju żeglugi śródlądowej i polega na modernizacji przestarzałych technologicznie obiektów śluzowych pochodzących z XIX wieku (wymiana wrót i zamknięć oraz ich napędów, wprowadzenie automatyzacji w sterowaniu obiektem).

Zakończono prace modernizacyjne i obiekt oddano do eksploatacji.

W 2015 roku na realizację projektu wydatkowano **16 809 tys. zł.**

10.2.3.5 „Modernizacja stopnia Chróścice - przystosowanie do III klasy drogi wodnej”

Beneficjent projektu – RZGW we Wrocławiu. Koszt całkowity projektu wynosi **81 886 tys. zł.**

Zakres wykonanych w 2015 roku robót budowlanych:

- dokończenie przebudowy i umocnienia dolnej tamy rozdzielczej ;
- remont ścian komory i peronów małej śluzy ;
- rozbiórka jazu koźłowo-iglicowego ;
- wykonanie i ubezpieczenie poszurów jazowych ;
- dokończenie budowy przepławki dla ryb z pomieszczeniem do obserwacji migracji ryb ;
- wykonanie urządzeń kontrolno-pomiarowych ;
- dokończenie przebudowy śluzy pociągowej wraz z jej awanportami, dalbami cumowniczymi i sterownią śluzową ;
- roboty elektryczne, malarskie i wykończeniowe na jazie i śluzie ;
- zagospodarowanie terenu wokół osiedla przystopniowego i śluzy pociągowej ;

- wykonanie asfaltowej nawierzchni lewo i prawostronnych dróg dojazdowych i placów manewrowych ;
- wykonanie na prawym i lewym brzegu pochylni dla łodzi i kajaków wraz z drogami dojazdowymi ;
- wykonanie systemów sterowania jazem i służą pociągową oraz urządzeń i instalacji do monitoringu obiektów i pracy urządzeń na stopniu wodnym ;
- wykonanie radiowej łączności telefonicznej.

W 2015 r. na realizację projektu wydatkowano **17 768 tys. zł.** Projekt został zakończony w 2015 r.

Ponadto RZGW realizowały prace przygotowawcze dla projektów inwestycyjnych:

- Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław woj. opolskie;
- Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry swobodnie płynącej – Odbudowa i modernizacja zabudowy regulacyjnej w celu przystosowania odcinka Odry od Malczyc do ujścia Nysy Łużyckiej do III klasy drogi wodnej ;
- Modernizacja i budowa obiektów hydrotechnicznych na Odrze skanalizowanej ;
- Modernizacja śluz odrzańskich na Kanale Gliwickim - przystosowanie do III kl. drogi wodnej - etap II ;
- Modernizacja Kanału Gliwickiego ;
- Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania.

10.3 PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

RZGW zawarły umowy dotyczące przygotowania projektów pozakonkursowych:

- „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – etap II – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku” ;
- „Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk” ;
- „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)” ;
- „Kontynuacja programu budowy lodołamaczy dla RZGW Szczecin” ;
- „Budowa 2 lodołamaczy dla potrzeb zimowej osłony przeciwpowodziowej na terenie działania RZGW w Warszawie” ;
- „Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Miasta Kłodzka” .

10.4 PROGRAM OPERACYJNY INNOWACYJNA GOSPODARKA 2007-2013

10.4.1 Priorytet VI: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym – Działanie 6.4. – Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym

10.4.1.1 „Rewitalizacja Kanału Elbląskiego na odcinkach Jezioro Drużno – Miłomłyn, Miłomłyn – Zalewo, Miłomłyn – Ostróda – Stare Jabłonki”

Beneficjent projektu – RZGW w Gdańsku.

Orientacyjny koszt całkowity projektu **115 000 tys. zł.** Projekt został podzielony na 4 zadania inwestycyjne:

- 1) „Przebudowa Kanału Elbląskiego na szlakach żeglownych: Miłomłyn - Ostróda - Stare Jabłonki, Miłomłyn - Iława, Jezioro Ruda Woda - Jezioro Bartężek”. Zadanie zrealizowane w latach 2009 – 2015.
- 2) „Rewitalizacja Kanału Elbląskiego na odcinku pomiędzy wrotami Buczyniec a pochylnią Całuny”. Zadanie zrealizowane w latach 2009 – 2015.
- 3) „Przebudowa śluz: Miłomłyn, Zielona, Ostróda i Mała Ruś na Kanale Elbląskim”. Zadanie zostało zrealizowane w latach 2010 – 2014, składało się z dwóch etapów:
 - Etap I – „Przebudowa śluzy Ostróda i śluzy Mała Ruś” ukończono w 2013 r.;
 - Etap II – „Przebudowa śluzy Miłomłyn i śluzy Zielona” ukończono w 2014 r.
- 4) Oznakowanie turystyczne przy obiektach kanału. Zadanie zostało zrealizowane w roku 2015.

Ważniejsze prace i efekty podjętych działań na rzecz Projektu:

- kontynuowano i zakończono roboty budowlane objęte zadaniem pn.: „Rewitalizacja Kanału Elbląskiego na odcinku pomiędzy wrotami Buczyniec a pochylnią Całuny – roboty budowlane na odcinkach pochylniowych” (przedsięwzięcie realizowane w ramach Zadania nr 2);
- kontynuowano i zakończono roboty budowlane objęte zadaniem pn.: „Rewitalizacja Kanału Elbląskiego na odcinku pomiędzy wrotami Buczyniec a pochylnią Całuny – roboty budowlane na odcinkach międzypochylniowych” (przedsięwzięcie realizowane w ramach Zadania nr 2);
- wykonano oznakowanie informacyjno-turystyczne przy obiektach kanału (zadanie nr 4 projektu);
- wykonano ekspozycję w nowo wybudowanym budynku Izby Historii Kanału Elbląskiego (IHKE);
- wyposażono IHKE m.in. w makietę pochylni Buczyniec, dwa infokioski z warstwą multimedialną, dwa monitory LCD, telewizor w sali kinowej na którym jest odtwarzany film o Kanale Elbląskim (zrealizowany na potrzeby projektu);
- prowadzono działania informacyjno – promocyjne zgodnie z zapisami porozumienia o dofinansowanie (m.in. wykonanie albumu i folderu o Rewitalizacji Kanału Elbląskiego). Projekt został zakończony.

W 2015 r. na realizację projektu wydatkowano **17 078 tys. zł.**

10.4.2 Priorytet VII: Społeczeństwo informacyjne - budowa elektronicznej administracji

W ramach powyższego priorytetu realizowany jest projekt pn. „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK)”.

Projekt ISOK jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz budżetu państwa. Zgodnie z aneksem nr 8 do Porozumienia o dofinansowanie nr POIG.07.01.00-00-025/09-00 całkowity koszt realizacji Projektu wynosi **299,9 mln zł**, w tym wartość dofinansowania ze środków UE **236,2 mln zł**. Wartość dofinansowania ze środków NFOŚiGW wynosi **29,2 mln zł**. Projekt ISOK uzyskał status tzw. „projektu niefunkcjonującego” i zgodnie z obowiązującym aneksem do Porozumienia o dofinansowanie jego zakończenie przewidziano na 30 września 2016 r. Wydatki ponoszone w ramach Projektu mogły być kwalifikowalne ze środków UE do końca 2015 r. Od stycznia 2016 r. Projekt realizowany będzie wyłącznie ze środków krajowych. W 2015 r. na realizację projektu wydatkowano **16 703 tys. zł.**

Celem głównym Projektu jest stworzenie systemu, który stanowić będzie narzędzie wsparcia systemu zarządzania kryzysowego w Polsce. Celem Projektu jest stworzenie elektronicznej platformy informatycznej (Systemu ISOK) wraz z niezbędnymi rejestrami referencyjnymi, która stanowić będzie narzędzie wsparcia systemu zarządzania kryzysowego w Polsce, poprzez pomoc w rozpoznaniu oraz ostrzeganiu przed ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi, hydrologicznymi oraz zdarzeniami technologicznymi (synergicznymi). System stanowić będzie również narzędzie (aplikację) wspomagającą rutynowe i incydentalne zadania związane z zarządzaniem, aktualizacją, przetwarzaniem oraz udostępnianiem danych (np. informowanie o stanie danego zagrożenia, przeprowadzanie wymaganych analiz z wykorzystaniem informacji geoprzestrzennej, czy generowanie raportów).

W 2015 r. w ramach Projektu ISOK zrealizowano:

- Produkt (wskaźnik) pn. Opracowanie numerycznego modelu terenu (NMT) dla wskazanej powierzchni kraju. NMT opracowany metodą lotniczego skanowania laserowego stanowi jeden z kluczowych produktów do oceny ryzyka powodziowego oraz zarządzania tym ryzykiem.
- Kampanię informacyjno-promocyjną propagującą efekty Projektu. Kluczowy element kampanii, konferencja pt. „MĄDRY POLAK PRZED WODĄ - czyli Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami”, odbyła się 3 grudnia 2015 r.
- Etap 4 umowy, której przedmiotem jest „Projekt, budowa i wdrożenie informatycznego systemu osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK) oraz świadczenie usługi gwarancyjnej po wdrożeniu tego systemu” (powstała pilotażowa wersja systemu ISOK).

10.5 REALIZACJA ZADAŃ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH I INNYCH PROGRAMÓW

W 2015 roku Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie kontynuował prace związane z realizacją projektów w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013**. Były to projekty:

- **„Remont zapór bocznych Jeziora Zegrzyńskiego Kania-Popowo”**
Na realizację przedsięwzięcia w 2015 r. wykorzystane zostały środki w wysokości **3 690 tys. zł**. Projekt został zakończony.
- **„Udrożnienie ujściowego odcinka rzeki Bug od ujścia do rz. Narew do km 5+000 – etap I”**
Na realizację przedsięwzięcia w 2015 r. wykorzystane zostały środki w wysokości **4 850 tys. zł**. Projekt został zakończony.

10.5.1 Instrument Finansowy Life +

Kontynuowany był przez RZGW w Warszawie projekt związany z odbudową ekosystemu zbiornika Sulejowskiego, realizowany we współpracy z Europejskim Regionalnym Centrum Ekohydrologii, jako projekt „Ekotony dla redukcji zanieczyszczeń obszarowych” (EKOROB) w ramach programu LIFE+ Environment Policy and Governance, LIFE08 ENV/PL/000519. Projekt został zakończony.

10.6 PROJEKT OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W DORZECZU ODRY I WISŁY

W 2015 r. rozpoczęto prace związane z Projektem ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły (POPDOWN). Będzie on realizowany przy pomocy międzynarodowych instytucji finansowych, w tym Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (nazywanego również Bankiem Światowym) oraz Banku Rozwoju Rady Europy, jak również przy wsparciu środków z Funduszu Spójności oraz budżetu państwa. Całkowity koszt projektu oszacowano na ok. **1 202 mln euro**.

Celem Projektu OPDOWN jest poprawa ochrony przed powodzią dla osób mieszkających w wybranych obszarach dorzecza Odry i dorzecza górnej Wisły oraz wzmocnienie zdolności instytucjonalnych administracji publicznej do bardziej skutecznego ograniczania skutków powodzi. W wyniku realizacji projektu powstanie infrastruktura zarządzania powodziowego wraz z powiązanymi z nią środkami technicznymi w trzech wyodrębnionych obszarach Polski: (I) dorzecze Środkowej i Dolnej Odry; (II) Kotlina Kłodzka (dorzecze Nysy Kłodzkiej); oraz (III) dorzecze Górnej Wisły.

Projekt ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły składa się z 5 komponentów:

- Komponent 1: Ochrona przeciwpowodziowa Środkowej i Dolnej Odry ;
- Komponent 2: Ochrona przeciwpowodziowa Kotliny Kłodzkiej ;
- Komponent 3: Ochrona przeciwpowodziowa Górnej Wisły ;
- Komponent 4: Wzmocnienie instytucjonalne i modernizacja systemu prognozowania ;
- Komponent 5: Zarządzanie projektem i opracowanie dalszych studiów.

10.7 PROGRAM BUDOWY ZBIORNIKA WODNEGO ŚWINNA PORĘBA W LATACH 2006 – 2015

Przedsięwzięcie realizowane jest przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie. Budowa zbiornika wodnego Świnna Poręba od 2006 r. objęta jest nowelizowaną ustawą o ustanowieniu programu wieloletniego. Począwszy od 2011 przedsięwzięcie w całości finansowane jest ze środków NFOŚiGW.

Trudności przy ustalaniu kwoty dotacji na finansowanie w 2015 r., spowodowały, że ostatecznie przyznana kwota nie wystarczyła na zakończenie inwestycji w planowanym terminie – 2015 r.

W dniu 11.03.2015 r. została zawarta umowa nr 59/2015/Wn-06/GW-ZB/D z NFOŚiGW na kwotę **80,0 mln zł**.

Ostatecznie wykorzystanie środków na poszczególnych zadaniach przedstawiało się następująco:

Zadanie I - Zbiornik	- 43,1 mln zł
Zadanie II - Przebudowa dróg	- 24,9 mln zł
Zadanie III – Przełożenie linii kolejowej	- 0,9 mln zł
Rezerwa	- 11,9 mln zł
Razem:	- 80,8 mln zł

W ramach przyznaných limitów finansowych na 2015 rok prowadzono prace na obiektach trzech zadań:

- Zadanie I - Zbiornik
 - Czasza – przygotowanie zbiornika do zalewu;
 - Zapora ;

- Inne obiekty przekroju piętrzenia – elektrownia ;
- Obiekty zaplecza eksploatacyjnego ;
- Sieci zewnętrzne dla obiektów piętrzenia i eksploatacji ;
- Przebudowa obiektów liniowych na obrzeżu zbiornika;
- Ośrodek zarybieniowy ;
- Pozostałe prace:
 - zgodnie z planem zatwierdzonym przez NFOŚiW dokonano zakupu niezbędnego wyposażenia dla potrzeb eksploatacji zbiornika ;
 - rozpoczęto procedurę rozruchu obiektów.
- Zadanie II – Przebudowa dróg
 - Droga krajowa nr 28 ;
 - Drogi lokalne w gminie Mucharz, Zembrzyce, Stryszów.
- Zadanie III – Przebudowa linii kolejowej
 - Inwestycje w ramach tego zadania zostały zakończone w 2014 roku. W 2015 roku dokonano jedynie wykupu reszty gruntów pod linię kolejową.

W 2015 r. z powodu panującej suszy hydrologicznej zmieniony został planowany harmonogram realizacji robót. Nie wykonano planowanego rozruchu zbiornika i elektrowni, części przygotowania do zalewu czaszy zbiornika, doszczelnienia sztolni w układzie piętrzenia oraz innych mniejszych robót niezbędnych do wykonania po napełnieniu zbiornika.

Z powodu nieotrzymania środków w pełnej, niezbędnej wysokości, do wykonania pozostały:

- Zabezpieczenie osuwisk (osuwisko czynne pod drogą krajową nr 28, zbocze osuwiskowe Ostałowa, osuwisko 11A i 11B w strefie cofkowej zbiornika) ;
- Droga Brańkówka – Wodniakówka – Gołębiówka ;
- Droga Dąbrówka – Durówka ;
- Modernizacja drogi Łękawica – Zagórze ;
- Stabilizacja dna i lokalnego umocnienia linii brzegowej potoku Jaszczurówka w km 3+000 – 6+500 w gminie Mucharz ;
- Stabilizacja dna i linii brzegowej potoku Stryszówka w km 2+800 – 7+500 w gminie Stryszów.

10.8 PROGRAM DLA ODRY – 2006

Na skutek przyjęcia uchwały Nr 118/2013 z dnia 2 lipca 2013 r. o „Planie działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej”, Rada Ministrów założyła rezygnację z programów sektorowych w gospodarce wodnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, w dniu 28 listopada 2014 r. Sejm uchwalił ustawę o uchyleniu ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry-2006” (Dz. U. poz. 1856), natomiast Rada Ministrów przyjęła w dniu 26 sierpnia 2014 r. rozporządzenie w sprawie zniesienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006 (Dz. U. poz. 1269) jakim był Wojewoda Dolnośląski.

Zgodnie z art. 4 ww. ustawy Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej od 1 stycznia 2015 r. przejął koordynację zadań wynikających z dotychczasowego programu wieloletniego.

Z zadań stanowiących załącznik do ustawy uchylającej Program, realizowano w 2015 r. m.in.:

- budowę zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze (polder) ;

- budowę stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze ;
- prace na obiektach hydrotechnicznych:
 - w dorzeczu górnej Odry ;
 - na Odrze swobodnie płynącej ;
 - w zlewni Warty ;
 - Kanału Gliwickiego – modernizacja śluz.

Na realizację zadań w 2015 r. w budżecie państwa, w rezerwie celowej poz. 18, przeznaczonej na kontynuację zadań wynikających z uchylonego „Programu dla Odry-2006” przeznaczono **47 510 tys. zł**. Zgodnie z art. 3 ust 2 ustawy likwidującej Program, łączne nakłady na realizację zadań w 2015 r. nie mogły przekroczyć kwoty **1 205 456 711 zł**. Oznacza to, że większość zadań wynikających z uchylonego Programu finansowana była z innych źródeł.

Rezerwa celowa budżetu państwa poz. 18 została rozdysponowana w 2015 r. w następujący sposób:

Minister Środowiska – część budżetu 22

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach	620 tys. zł
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu	3 830 tys. zł
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	600 tys. zł

Wojewoda Dolnośląski – część budżetu 85/02

Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu	42 460 tys. zł
---	-----------------------

10.8.1 „Budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie (Polder)”

Na realizację zadania w roku 2015 zostało wydatkowane łącznie **227 000 tys. zł**, w tym z poszczególnych źródeł finansowania:

– Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 18 - „Program dla Odry 2006”	617 tys. zł
– Kredyt Banku Rozwoju Rady Europy	129 306 tys. zł
– Kredyt Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju	42 399 tys. zł
– Środki towarzyszące budżetu państwa	6 320 tys. zł
– Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 4 - Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych	6 858 tys. zł
– Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 59 - Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	41 500 tys. zł

W 2015 r. kontynuowano realizację inwestycji, w tym robót budowlanych zarówno na polderze jak i Nowej Wsi (nowe siedlisko dla mieszkańców wsi Nieboczowy).

Roboty budowlane na polderze prowadzono na pięciu podstawowych obiektach: zaporze czołowej z budynkami, zaporze lewobrzeżnej z budowlami towarzyszącymi, zaporze prawobrzeżnej z budowlami towarzyszącymi, zapleczu eksploatacyjnym oraz w czaszy zbiornika (zagospodarowanie).

W ramach budowy Nowej Wsi w latach 2014-2015 zakończono:

- budowę infrastruktury technicznej w zakresie dróg, kanalizacji deszczowej, sanitarnej i sieci wodociągowej we wsi Syrynia w Gminie Lubomia;
- przebudowę sieci elektroenergetycznej SN i NN dla Nowej Wsi w Gminie Lubomia;
- projekt i wykonanie oczyszczalni ścieków dla Nowej Wsi w gminie Lubomia.

W związku z realizacją robót budowlanych na polderze kontynuowano wyprzedzające i ratunkowe badania archeologiczne oraz wykonywanie nadzoru w trakcie prowadzenia robót.

10.8.2 „Budowa stopnia wodnego Malczyce”

Budowa stopnia Malczyce o wartości kosztorysowej **1 414 552 tys. zł** realizowana jest przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

W 2015 r. na realizację zadania wydatkowano kwotę **41 007 tys. zł**, w tym:

- Rezerwa celowa budżetu państwa przeznaczona na kontynuację zadań wynikających z ustawy uchylającej Program dla Odry-2006 **407 tys. zł**
- NFOŚiGW **40 600 tys. zł**

W 2015 r. prowadzono roboty budowlane na awanportach śluzy, śluzie żeglugaowej, dolnym i górnym stanowisku stopnia, jazie ruchomym z przepławką dla ryb, elektrowni. Ponadto likwidowano ujemne skutki piętrzenia oraz realizowano doprowadzenie energii elektrycznej do obiektów stałych.

10.8.3 „Modernizacja wałów przeciwpowodziowych na terenie m. Częstochowa (odc. L-II) – kontynuacja – rozbudowa wału na odcinku od km 5+160 do km 5+900 węzła częstochowskiego”

RZGW w Poznaniu w ramach środków z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 18 kontynuował rozbudowę wału rzeki Warty w Częstochowie. Zadanie zostało zakończone.

Na realizację zadania w 2015 r. wydatkowano kwotę **4 008 tys. zł**, w tym **3 830 tys. zł** z rezerwy celowej oraz **178 tys. zł** ze środków miasta Częstochowa.

10.9 PROGRAM OCHRONY PRZED POWODZIĄ W DORZECZU GÓRNEJ WISŁY

Program ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły powstał w celu zabezpieczenia południowych województw kraju przed katastrofalnymi skutkami powodzi. Na skutek przyjęcia uchwały Nr 118/2013 z dnia 2 lipca 2013 r. o „Planie działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej”, uchwałą Rady Ministrów nr 169/2014 z dnia 26 sierpnia 2014 r. program ten został uchylony. Zadania inwestycyjne wynikające z Programu rozpoczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie uchwały były realizowane w 2015 r.

W 2015 r. RZGW w Gliwicach i RZGW w Krakowie w ramach Programu realizowały następujące zadania:

1) RZGW Gliwice:

- Odbudowa urządzeń wodnych zabudowy regulacyjnej rz. Biała w km 0+000 – 5+150, m. Czechowice-Dziedzice, Bestwina, woj. śląskie ;
- Analiza zagrożenia powodziowego i programu inwestycyjnego w zlewni Białej ;
- Analiza zagrożenia powodziowego i programu inwestycyjnego w zlewni Przemszy.

Zadania realizowane były ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 4. Wydatkowano kwotę ogółem **1 404 tys. zł**.

Ponadto w ramach Programu realizowano zadanie pn. „Uporządkowanie gospodarki wodnej zespołu zbiorników Przeczyce, Kuźnica Warężyńska i Pogoria oraz modernizacja obiektów przeciwpowodziowych doliny Przemszy, woj. śląskie – Etap I – Zbiornik Przeczyce” ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 59 wydatkowano kwotę **5 821 tys. zł**.

2) RZGW Kraków

- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Wisłoki ;
- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Czarnej Staszowskiej ;
- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Nidy ;
- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Soły ;
- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Skawy ;
- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Dunajca ;
- Analiza zagrożenia powodziowego i programu inwestycyjnego w zlewni Łęgu i Trześniówki ;
- Studium wykonalności dla zadania: Odtworzenie pierwotnej pojemności zbiornika przystopniowego Rzeszów ;
- Studium wykonalności dla zadania: Odmulenie zbiornika wodnego Tresna ;
- Analiza programu inwestycyjnego w zlewni Dunajca w zakresie rozważenia dodatkowego wariantu inwestycyjnego, polegającego na odmuleniu zbiornika w Rożnowie ;
- Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej dla planowanych zadań wynikających z Analizy, programu inwestycyjnego w zlewni Raby.

Zadania realizowane były ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 4. Wydatkowano kwotę ogółem **8 114 tys. zł.**

Ponadto z Programu, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 59, w wysokości **8 960 tys. zł,** realizowano następujące zadania:

- Rozbudowa pompowni nr 3 w Pietrzykowicach - ZW Tresna na rz. Sole;
- Zabudowa koryta pot. Sitniczanka km 5+955-6+620 m. Binarowa;
- Stabilizacja dna i zabezpieczenie brzegów rz. Raby km 69+500-71+660 m. Myślenice-Osieczany.

10.10 PROGRAM PRIORYTETOWY NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ PN. „BUDOWA, PRZEBUDOWA I ODBUDOWA OBIEKTÓW HYDROTECHNICZNYCH”, CZĘŚĆ 1. OBIEKTY ZGŁASZANE PRZEZ PREZESA KZGW

Jest to program priorytetowy, dotyczący gospodarki wodnej, który zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy Prawo wodne jest uzgadniany przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa powodziowego, ograniczenie zjawiska suszy oraz retencjonowanie wody.

Prezes KZGW, w porozumieniu z dyrektorami regionalnych zarządów gospodarki wodnej, sporządził listę przedsięwzięć do dofinansowania z tego programu. Wszystkie obiekty, które znajdują się na liście Prezesa KZGW, umieszczane są na niej po uprzednim szczegółowym przeanalizowaniu konieczności ich wykonania, zakresu, jak również kosztu.

W lipcu 2015 roku Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej został poinformowany przez Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o przyznanej na lata 2015-2018 kwocie w wys. **610,6 mln zł,** przeznaczonej na realizację zadań w ramach ww. programu priorytetowego.

Po dokonanych w 2015 roku kilku aktualizacjach listy, znalazło się na niej 30 zadań. W 2015 roku na zadania te wydatkowano kwotę w wysokości **164 mln zł,** zakończono 16 zadań.

Ważniejsze zadania realizowane w 2015 r. w ramach środków tego programu to: budowa stopnia wodnego Malczyce, budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny, remont obiektów Kanału Augustowskiego, modernizacja Kanału Bydgoskiego.

10.11 ZADANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA WÓD I URZĄDZEŃ WODNYCH

Zadania w zakresie utrzymania wód i urządzeń wodnych, w tym śródlądowych dróg wodnych, realizowane są w imieniu Prezesa KZGW przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Zadania te realizowano: w ramach środków budżetowych części 22 budżetu państwa - gospodarka wodna, przyznanych w ustawie budżetowej, z rezerw budżetu państwa, z budżetu środków europejskich, jak również z partycypacji i udziałów użytkowników.

W administracji i eksploatacji regionalnych zarządów gospodarki wodnej znajduje się, m.in.:

- ponad 11 600 km rzek;
- ponad 3 650 km dróg wodnych;
- ponad 13 000 km potoków górskich;
- 31 zbiorników wodnych (35 uwzględniając stopnie wodne Mylof, Rzeszów, Włocławek oraz Dębe) ;
- 11 suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polder ;
- 44 nadpiętrzone jeziora;
- kilkadziesiąt jazów i śluz ;
- około 230 km wałów przeciwpowodziowych ;
- budowle regulacyjne na rzekach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki wodnej oraz na jeziorach i kanałach żeglownych ;
- obiekty zabudowy potoków górskich ;
- inne obiekty hydrotechniczne (wrota przeciwpowodziowe, pompownie, pochylnie, porty, przystanie i zimowiska).

Szczegółowe zestawienie informacji, dotyczących majątku trwałego, będącego w administracji regionalnych zarządów, przedstawiono w Tabeli 4.

Najważniejszymi zadaniami z zakresu utrzymania wód i urządzeń wodnych, prowadzonymi przez regionalne zarządy gospodarki wodnej były:

- remonty budowli regulacyjnych zniszczonych podczas przejścia wód wezbraniowych ;
- przywracanie koryt rzek do stanu sprzed powodzi lub wezbrania (w ramach likwidacji szkód w korytach rzek) ;
- remonty obiektów hydrotechnicznych ;
- bieżąca konserwacja koryt cieków ;
- udrażnianie koryt rzek i potoków górskich ;
- remonty zapór przeciwrumowiskowych i innych zabezpieczeń przeciwerozyjnych.

Z doświadczeń w utrzymywaniu obiektów budowlanych wynika ogólna zasada, że dla prawidłowego utrzymania tego typu budowli należy rocznie przeznaczać środki stanowiące 2-3% wartości danego obiektu. Przy wartości majątku administrowanego przez regionalne zarządy, oszacowanej na około **23,6 mld złotych** (dane w poziomie cen z 2008 r.), na prawidłowe jego utrzymanie, w dobrym stanie technicznym, konieczne jest wydatkowanie środków w wysokości **470 - 700 mln** rocznie. Nadmienić tu także należy, że rząd polski został zobowiązany do utrzymywania w odpowiednim stanie technicznym majątku, zrealizowanego w ramach umów z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, co również wpływa na konieczność pozyskiwania niezbędnych nakładów finansowych.

Tabela 4. Majątek będący w administracji regionalnych zarządów gospodarki wodnej w 2015 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	RZGW Gdańsk	RZGW Gliwice	RZGW Kraków	RZGW Poznań	RZGW Szczecin	RZGW Warszawa	RZGW Wrocław	RZGW razem
1	Długość dróg wodnych śródlądowych ogółem, w tym:	km	530,0	92,4	292,0	764,5	278,4	1 228,3	473,5	3 659,1
a)	- rzeki żeglowne	km	319,0	47,4	203,0	456,5	246,4	871,0	462,5	2 605,8
b)	- jeziora żeglowne	km	92,0	0	0	27,5	14,5	150,8	0,0	284,8
c)	- sztuczne drogi wodne, w tym:	km	119,0	45,0	89,0	280,5	17,5	206,5	11,0	768,5
	- kanały	km	66,0	45,0	17,2	81,1	17,5	71,9	11,0	309,7
	- skanalizowane odcinki rzek	km	53,0	0	71,8	199,4	0,0	134,6	0,0	458,8
2	Długość rzek niezeglownych	km	2 033,0	830,9	1 402,9	1 108,7	45,0	2 003,0	1117,0	8 540,5
3	Długość potoków górskich	km	0,0	263,2	11 390,9	0,0	0,0	0,0	1575,1	13 229,2
4	Jeziora nadpiętrzone	szt.	0	0	0	3	0	41	0	44
5	Zbiorniki wodne ¹	szt.	0	8	7	3	0	3	10	31
6	Suche zbiorniki przeciwpowodziowe	szt.	0	1	0	0	0	0	11	12
7	Stopnie wodne	szt.	12	0	7	24	0	24	26	93
8	Jazy	szt.	2	30	3	24	1	8	0	68
9	Śluzy	szt.	3	7	0	8	2	7	0	27
10	Elektrownie wodne	szt.	4	0	3	1	0	1	5	14
11	Wrota przeciwpowodziowe	szt.	4	0	1	0	0	0	5	10
12	Pompownie	szt.	0	0	21	3	0	0	16	40
13	Pochylnie	szt.	5	0	0	0	0	0	2	7
14	Porty i zimowiska	szt.	2	0	0	0	0	4	0	6
15	Wały przeciwpowodziowe	km	0	159,3	2,8	21,5	0	0	46	229,6

¹ Myłof (RZGW Gdańsk), Włocławek oraz Dębe (RZGW Warszawa), Rzeszów (RZGW Kraków) wykazane zostały jako stopnie wodne

W 2010 roku, i w latach kolejnych, wody powodziowe poczyniły znaczne szkody w majątku Skarbu Państwa, administrowanym przez regionalne zarządy gospodarki wodnej. Zgodnie z aktualizacją szkód powodziowych wg stanu na koniec 2015 r. wartość szkód powstałych w latach 2010-2015 wynosi łącznie ponad **2 756,0 mln zł**. Dla wszystkich zinwentaryzowanych zadań określono stopień pilności zależny od zagrożenia dla życia ludzi lub zlokalizowanej w pobliżu infrastruktury technicznej.

W 2015 r. łączna kwota finansowania działań w zakresie utrzymania wód i urządzeń wodnych oraz związanych z nimi zadań w zakresie usuwania skutków powodzi i zapewnienia zimowej ochrony przeciwpowodziowej wyniosła **156 022,2 tys. zł**, z czego na utrzymanie wód będących w administracji regionalnych zarządów gospodarki wodnej wydatkowano łącznie **33 221,3 tys. zł.**, na utrzymanie urządzeń wodnych - **74 731,5 tys. zł**. W ramach działań, związanych z zapewnieniem odpowiednich warunków spływu wód i ochrony przed powodzią w okresie zimowym utrzymywano pogotowie lodołamaczy oraz prowadzono akcję lodołamania – łączny koszt zimowej ochrony przeciwpowodziowej wyniósł **13 803,1 tys. zł.**, przy czym z budżetu państwa (łącznie ze środkami z rezerw celowych) wydatkowano kwotę **10 215,1 tys. zł**. W ramach realizacji zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi, regionalne zarządy gospodarki wodnej wydatkowały **31 507,4 tys. zł**.

Głównym źródłem finansowania zadań w zakresie utrzymania wód i urządzeń wodnych oraz związanych z nimi zadań w zakresie usuwania skutków powodzi i zapewnienia zimowej ochrony przeciwpowodziowej były środki krajowe, bilansowane w budżecie państwa (budżet, rezerwy celowe), w ramach którego w roku 2015 wydatkowano **141 643,2 tys. zł**.

Z uwagi na niewystarczające środki, jakimi dysponował resort środowiska, przewidziane limitami ustawy budżetowej w cz. 22 budżetu państwa, Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, poprzez Ministra Środowiska, czynił starania o pozyskanie środków z rezerw celowych budżetu państwa, w tym przeznaczanych na usuwanie skutków powodzi.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków, ponoszonych przez poszczególne regionalne zarządy gospodarki wodnej na utrzymanie wód i urządzeń wodnych, likwidację skutków powodzi oraz zapewnienie zimowej ochrony przeciwpowodziowej przedstawiono w Tabeli 5.

Tabela 5. Wydatki związane z utrzymywaniem wód i urządzeń wodnych (w tym partycypacje i udziały) oraz działania związane z likwidacją skutków powodzi, jak również zapewnieniem osłony przeciwlodowej w 2015 r. wg RZGW (w tys. zł).

RZGW	Utrzymanie wód	Utrzymanie urządzeń wodnych	Zakupy inwestycyjne dla potrzeb utrzymania wód i urządzeń wodnych	Usuwanie skutków powodzi	Zimowa ochrona przeciwpowodziowa	Ogółem
1	2	3	4	5	6	7
RZGW w Gdańsku	6 343,0	1 382,0	1 438,0	0,0	2 706,0	11 869,0
RZGW w Gliwicach	2 646,7	13 161,0	39,6	1 924,2	0,0	17 771,5
RZGW w Krakowie	9 525,0	23 665,0	745,0	14 800,0	0,0	48 735,0
RZGW w Poznaniu	2 370,6	2 894,5	26,3	1 733,2	480,1	7 504,7
RZGW w Szczecinie	662,0	703,0	0,0	1 147,0	3 926,0	6 438,0
RZGW w Warszawie	8 112,0	29 484,0	510,0	6 089,0	5 420,0	49 615,0
RZGW we Wrocławiu	3 562,0	3 442,0	0,0	5 814,0	1 271,0	14 089,0
łącznie	33 221,3	74 731,5	2 758,9	31 507,4	13 803,1	156 029,2

Wszystkie zrealizowane w 2015 r. roboty w zakresie utrzymania wód i urządzeń wodnych dotyczyły najpilniejszych działań, mających na celu poprawę stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego ludności i mienia oraz zwiększenie możliwości korzystania z wód i urządzeń wodnych, jak również z urządzeń infrastruktury technicznej związanej z rzekami. Szereg robót

realizowanych na rzekach będących śródlądowymi drogami wodnymi podyktowanych było potrzebą utrzymania i zachowania ciągłości żeglugi, poprawą warunków żeglownych oraz niezawodnym funkcjonowaniem urzędów wodnych służących żegludze. Konieczność realizacji robót, oprócz ogólnych przepisów ustawy Prawo budowlane potwierdzają nakazy wydane przez urzędy nadzoru budowlanego.

W ramach powyższych prac m.in. udrożniono ponad 308 km rzek i potoków, wyremontowano około 450 m murów oporowych, wykonano remonty ubezpieczeń poprzez narzuty kamienne o łącznej kubaturze ponad 66 tys. m³. Ponadto na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią prowadzone były prace związane z wycinką drzew i zakrzaczeń. Oczyszczona powierzchnia międzywala wyniosła ponad 540 ha. Prace te mają na celu poprawę możliwości przeprowadzenia przez doliny rzeczne wód powodziowych oraz ograniczenie sedimentacji osadów jak i ograniczenie miejsc zatorogennych. W związku z trwającym od marca do 15 października okresem lęgowym ptaków, realizacja prac prowadzona jest głównie w IV kwartale i uzależniona w dużej mierze od warunków hydro- i meteorologicznych. W 2015 r. z obszarów szczególnego zagrożenia powodzią regionalne zarządy usunęły blisko 9,9 tys. drzew oraz ponad 160 ha zakrzaczeń.

Ponadto w 2015 r. sfinalizowano prace nad wytycznymi dla planów utrzymania wód (PUW). Obowiązek opracowania PUW wynika z przepisów ustawy Prawo wodne. Dla zgłoszonych przez dyrektorów WZMiUW, a także dyrektorów RZGW propozycji zadań, regionalne zarządy opracowały projekty planów dla regionów wodnych, a także zleciły opracowanie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla tych dokumentów. Prezes KZGW, wspólnie z marszałkami województw uzgadniał ww. projekty.

W Tabeli 6 przedstawiono źródła finansowania zadań dot. utrzymania wód i urzędów wodnych, likwidacji skutków powodzi oraz zapewnienia zimowej ochrony przeciwpowodziowej, a na Rysunku 2 ich procentowy rozkład.

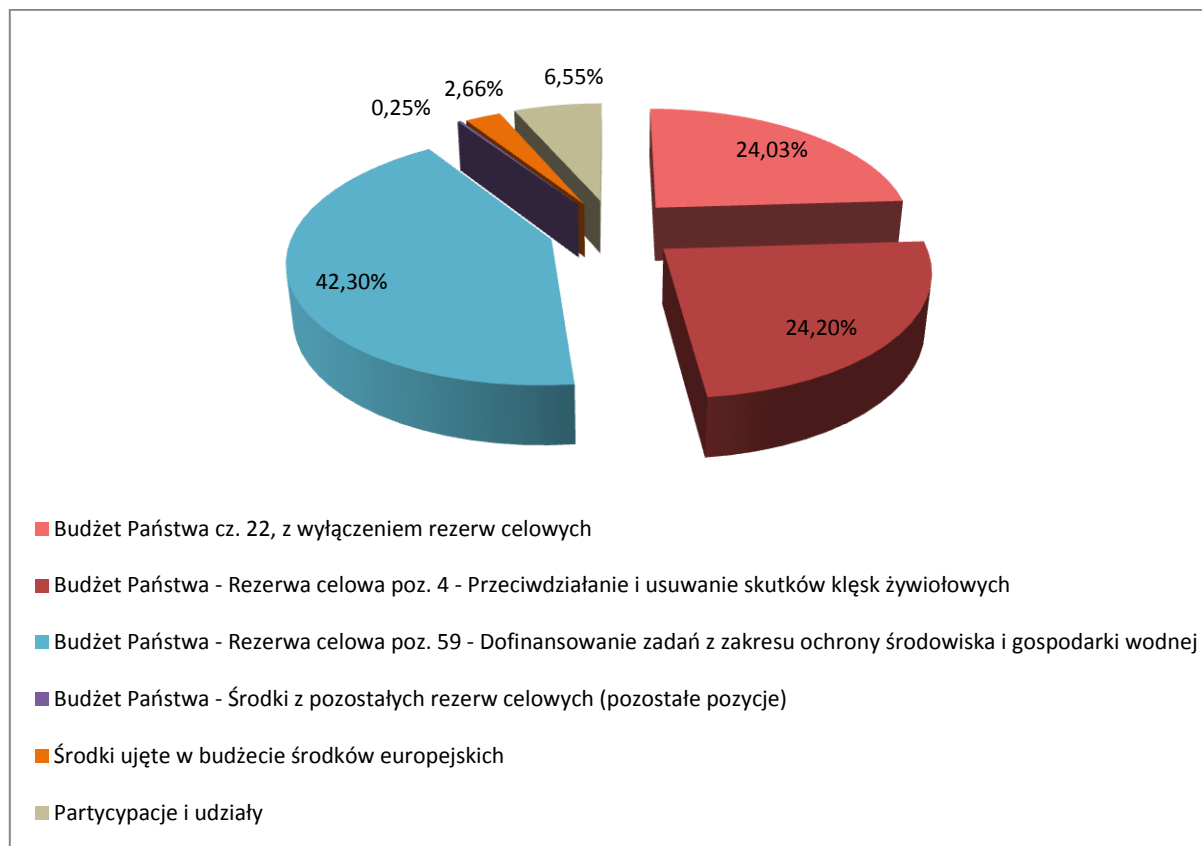
Niezwykle istotną sprawą w zakresie właściwego gospodarowania mieniem Skarbu Państwa jest zapewnienie bezpiecznej eksploatacji urzędów wodnych. Dla budowli, będących własnością Skarbu Państwa, zaliczonych na podstawie przepisów ustawy - Prawo budowlane do I lub II klasy, okresowe badania wykonuje, w ramach państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy Ośrodek Technicznej Kontroli Zapór (IMGW PIB OTKZ).

Jednym z elementów kontroli stanu technicznego obiektów budownictwa wodnego są również okresowe przeglądy budowli hydrotechnicznych, organizowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej, z udziałem uprawnionych przedstawicieli innych instytucji, takich jak: urzędy wojewódzkie, starostwa powiatowe (wydziały środowiska i rolnictwa, wydziały zarządzania kryzysowego) i użytkowników (zespoły elektrowni wodnych, przedsiębiorstwa wodociągowe itp.). Wyniki przeglądów okresowych oraz przeprowadzone oceny stanu technicznego pozwalają na wytypowanie niezbędnych prac zabezpieczających i naprawczych.

Tabela 6. Środki wydatkowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej (oraz innych użytkowników wód lub współkorzystających z urządzeń wodnych w ramach partycypacji i udziałów) na utrzymywanie wód i urządzeń wodnych, likwidację skutków powodzi oraz zimową ochronę przeciwpowodziową w 2015 r. (w tys. zł).

Źródło finansowania	Utrzymanie wód	Utrzymanie urządzeń wodnych	Zakupy inwestycyjne dla potrzeb utrzymania wód i urządzeń wodnych	Usuwanie skutków powodzi	Zimowa ochrona przeciwpowodziowa	Ogółem
1	2	3	4	6	7	8
Budżet Państwa i budżet środków europejskich, w tym:	33 061,3	68 253,5	2 758,9	31 507,4	10 215,1	145 796,2
Budżet Państwa cz. 22, z wyłączeniem rezerw celowych	16 711,3	15 877,8	2 248,9	44,1	2 609,0	37 491,1
Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 4 - Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych	1 250,0	427,3	0,0	29 903,5	6 176,1	37 756,9
Budżet Państwa - Rezerwa celowa poz. 59 - Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	10 551,0	51 948,4	510,0	1 559,8	1 430,0	65 999,2
Budżet Państwa - Środki z pozostałych rezerw celowych	396,0	0,0	0,0	0,0	0,0	396,0
Budżet środków europejskich z wyłączeniem rezerw celowych	1 908,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 908,0
Budżet środków europejskich – środki z rezerw celowych	2 245,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 245,0
Środki pozabudżetowe, w tym:	160,0	6 478,0	0,0	0,0	3 588,0	10 226,0
NFOŚiGW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Partycypacje i udziały	160,0	6 478,0	0,0	0,0	3 588,0	10 226,0
Ogółem	33 221,3	74 731,5	2 758,9	31 507,4	13 803,1	156 022,2

Rysunek 2. Procentowy rozkład wydatków regionalnych zarządów gospodarki wodnej na utrzymywanie wód i urządzeń wodnych, likwidację skutków powodzi oraz zimową ochronę przeciwpowodziową w 2015 r., według źródeł finansowania.

Niezwykle istotną sprawą w zakresie właściwego gospodarowania mieniem Skarbu Państwa jest zapewnienie bezpiecznej eksploatacji urządzeń wodnych. Dla budowli, będących własnością Skarbu Państwa, zaliczonych na podstawie przepisów ustawy - Prawo budowlane do I lub II klasy, okresowe badania wykonuje, w ramach państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy Ośrodek Technicznej Kontroli Zapór (IMGW PIB OTKZ).

Jednym z elementów kontroli stanu technicznego obiektów budownictwa wodnego są również okresowe przeglądy budowli hydrotechnicznych, organizowane przez regionalne zarządy gospodarki wodnej, z udziałem uprawnionych przedstawicieli innych instytucji, takich jak: urzędy wojewódzkie, starostwa powiatowe (wydziały środowiska i rolnictwa, wydziały zarządzania kryzysowego) i użytkowników (zespoły elektrowni wodnych, przedsiębiorstwa wodociągowe itp.). Wyniki przeglądów okresowych oraz przeprowadzone oceny stanu technicznego pozwalają na wytypowanie niezbędnych prac zabezpieczających i naprawczych.

11 MONITORING ZJAWISK LODOWYCH I LODOŁAMANIE

(podstawa prawna art. 88a oraz 90 ust. 1 pkt 5)

Regionalne zarządy gospodarki wodnej i Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w okresie zimowym prowadziły monitoring zjawisk lodowych na głównych rzekach. Obserwacje prowadzone były codziennie, przez służby terenowe, na całej długości odcinków rzek administrowanych przez regionalne zarządy gospodarki wodnej. Tak zorganizowany monitoring pozwala na uzyskiwanie kompletnej informacji o przebiegu zjawisk lodowych (w tym dotyczących procentu zlodzenia, czy grubości pokrywy lodowej) oraz występowania ewentualnych spiętrzeń i zatorów lodowych oraz o prowadzonej akcji lodołamania.

Zapewnienie zimowej osłony przeciwpowodziowej odbywa się poprzez zapewnienie odpowiedniej floty lodołamaczy, utrzymanie ich w stanie rezerwy i pogotowia oraz przeprowadzenie w razie potrzeby akcji lodołamania. Za realizację ww. działań w regionach wodnych odpowiedzialni są dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej. W celu zapewnienia zimowej osłony przeciwpowodziowej na dolnym i granicznym odcinku Odry RZGW w Szczecinie podejmuje wspólne działania z niemieckim Urzędem Wodno-Żeglugowym w Eberswalde.

Podstawowe rejony operacyjne lodołamania obejmują:

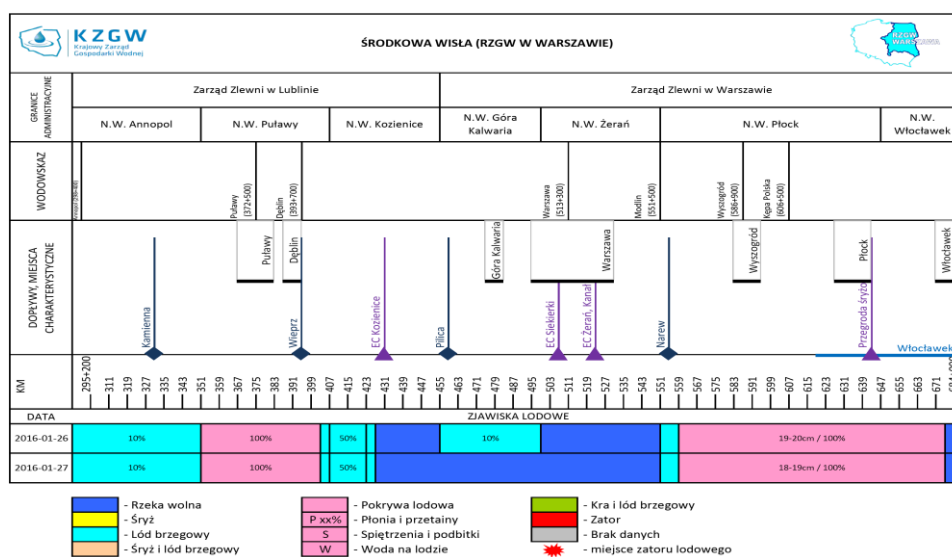
- ujściowy i graniczny odcinek Odry od Szczecina do ujścia rzeki Nysy łużyckiej oraz w zależności od potrzeb dalej w górę rzeki wraz ze skanalizowanym odcinkiem Odry w rejonie Wrocławia ;
- dolny odcinek rzek Warty i Noteci ;
- dolny odcinek Wisły od Gdańska do Włocławka ;
- Zbiornik Włocławski.

W przypadku występowania nasilonych zjawisk lodowych, a w drugiej połowie roku – od dnia wystąpienia zjawisk lodowych – Ośrodki Koordynacyjno – Informacyjne Ochrony Przeciwpowodziowej lub inne właściwe merytorycznie komórki regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, w przygotowywanym codziennie komunikacie o sytuacji hydrologicznej, przedstawiały informacje dotyczące bieżącej sytuacji lodowej na głównych rzekach oraz zbiornikach retencyjnych, a także informacje o prowadzonej akcji lodołamania. Informacje te przygotowywane były zgodnie ze wskazanym przez KZGW zunifikowanym wzorcem graficznym. Graficzną część przykładowego codziennego komunikatu o zjawiskach lodowych przedstawiono na Rysunku 3.

Informacje te przekazywane były służbom kryzysowym na szczeblu regionalnym przez regionalne zarządy gospodarki wodnej, natomiast ze strony KZGW informacja zbiorcza z obszaru całego kraju trafiała m.in. do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i Ministerstwa Środowiska.

W 2015 r. (w ramach sezonów lodowych 2014/2105 i 2015/2016) czynna osłona przeciwlodowa przy użyciu lodołamaczy prowadzona była codziennie w okresach od 1 stycznia do 15 marca oraz od 1 do 31 grudnia. Okres osłony, w związku z występującymi warunkami hydro-meteorologicznymi, został skrócony decyzją Dyrektora RZGW w Gdańsku o 30 dni oraz decyzją Dyrektora RZGW w Warszawie o 15 dni. W tym okresie lodołamacze utrzymywane były w stanie pogotowia lub rezerwy, aby w razie potrzeby mogły przystąpić do akcji lodołamania. Z uwagi na korzystne warunki meteorologiczne i sytuację na rzekach, w okresie utrzymywania osłony przeciwlodowej nie było konieczności prowadzenia akcji lodołamania.

Rysunek 3. Przykładowa grafika codziennego komunikatu o zjawiskach lodowych

W regionalnych zarządach gospodarki wodnej opracowane są „Instrukcje akcji lodołamania”, które zawierają m.in. schemat organizacyjny struktur kierownictwa akcji wraz z ramowym zakresem działania, a także schemat przepływu informacji oraz powiązań i zależności uczestniczących w akcji jednostek.

Prowadzenie akcji lodołamania jest bardzo ważnym elementem czynnej ochrony przed powodzią w okresie zimowego zlodzenia rzek. Na dolnych odcinkach głównych rzek kraju lodołamacze stanowią jedyne, skuteczne narzędzie ochrony przed powodzią. Celem prowadzenia akcji lodołamania jest zapewnienie swobodnego spływu lodów i wód roztopowych, a tym samym przeciwdziałanie zagrożeniu powstawania powodzi zatorowych.

W 2015 r. kontynuowane były działania mające na celu unowocześnienie użytkowanej przez regionalne zarządy gospodarki wodnej flotyli lodołamaczy. RZGW w Szczecinie przejął od dotychczasowego armatora 6 jednostek, uniezależniając się w ten sposób od podmiotów zewnętrznych przy zapewnieniu czynnej osłony przeciwpowodziowej. Przejęte lodołamacze zostały zmodernizowane poprzez doposażenie w nowoczesny sprzęt m.in. urządzenia nawigacyjne.

12 WYKONYWANIE PRZEZ PREZESA KZGW ZADAŃ ORGANU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ, W ZAKRESIE SPRAWOWANIA FUNKCJI ORGANU ODWOŁAWCZEGO I NADZORU ADMINISTRACYJNEGO

(podstawa prawna art. 4 ust. 3)

Jedną z funkcji wykonywanych przez Prezesa KZGW jest pełnienie roli organu administracji rządowej. Zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469), Prezes KZGW jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do marszałków województw, z wyłączeniem spraw związanych z melioracjami wodnymi, ochroną wałów przeciwpowodziowych i nadzorem nad związkami spółek wodnych. Prezes KZGW jest także organem wyższego stopnia w odniesieniu do dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Postępowania toczące się przed Prezesem KZGW jako organem wyższego stopnia dotyczyły głównie zagadnień związanych z:

- uzgodnieniami decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego na obszarach zmeliorowanych i szczególnego zagrożenia powodzią,
- uzgodnieniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- zwolnieniem z zakazów obowiązujących na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- nakazem wycinki drzew i krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- udzielaniem pozwoleń wodnoprawnych na wykonywanie urządzeń wodnych i szczególne korzystanie z wód,
- poborem i składowaniem kruszywa,
- ustalaniem linii brzegu,
- legalizacją urządzeń wodnych,
- wyłączeniem organów od orzekania w sprawie,
- partycypacją w kosztach utrzymania wód i urządzeń wodnych,
- ustalaniem wysokości odszkodowania na podstawie art. 186 ustawy Prawo wodne.

Przed Prezesem KZGW prowadzone były również postępowania administracyjne w trybach nadzwyczajnych związanych ze stwierdzaniem nieważności decyzji i wznawianiem postępowań administracyjnych oraz postępowania nadzorcze związane z beczynnością organu.

W 2015 roku do Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej wpłynęły 543 sprawy wymagające rozstrzygnięcia w formie decyzji, postanowienia bądź w innej formie. W trakcie rozpatrywania pozostało jeszcze 70 spraw. Równocześnie w 2015 roku zostało ostatecznie załatwionych 151 spraw, które były w toku na zakończenie roku 2014. Sprawy te w większości wymagały indywidualnego podejścia, gdyż ze względu na ich specyfikę, a także w związku z niejednorodnym orzecznictwem, nie było możliwości skorzystania z wcześniej wypracowanych rozwiązań. Podkreślić należy, że sprawy prowadzone przez Prezesa KZGW cechują się wysokim stopniem skomplikowania i wymagają pogłębionej wiedzy eksperckiej w zakresie przepisów prawa, a przygotowywane rozstrzygnięcia poprzedzone są wszechstronną analizą merytoryczną i prawną. Należy również zaznaczyć, że na wydane przez Prezesa KZGW rozstrzygnięcia, złożonych zostało w 2015 r., 66 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Zostało również w 2015r., udzielonych 97 odpowiedzi na pisma w sprawach interpretacji przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.

13 WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA I WSPÓŁPRACA NA WODACH GRANICZNYCH

(podstawa prawna art. 3 ust. 2 pkt 3)

W 2015 roku kontynuowano współpracę międzynarodową na wodach granicznych z państwami sąsiadującymi. W ramach współpracy odbyło się pięć spotkań dwustronnych komisji do spraw wód granicznych: z Niemcami, Czechami, Słowacją i dwa z Litwą. Przedmiotem posiedzeń były bieżące zagadnienia, ważne dla obu stron, dotyczące wód granicznych. Podczas tych spotkań zapoznano się z pracą wszystkich dwustronnych grup roboczych, zatwierdzono sprawozdania z ich działalności za rok 2014 oraz zatwierdzono plany ich pracy na rok 2016.

W 2015 roku w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej prowadzono prace służące zawarciu następujących umów międzynarodowych: „Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i użytkowania wód

transgranicznych”, „Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy na wodach granicznych w dziedzinie gospodarki wodnej” oraz „Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych pogranicza polsko-niemieckiego”.

W 2015 r. kontynuowano działania służące zakończeniu negocjacji umowy z Białorusią. Negocjacje były uprzednio prowadzone do 2006 r., a następnie zostały zawieszono na skutek pogorszenia się stosunków dyplomatycznych między Polską a Białorusią. W 2013 roku, po uzyskaniu zgody na rozpoczęcie negocjacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych i dopełnieniu dalszych procedur po stronie polskiej, Minister Środowiska przekazał stronie białoruskiej polski projekt Umowy, wraz z zaproszeniem do odbycia pierwszej rundy negocjacji i wskazaniem osób kontaktowych w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej. Strona białoruska 17 listopada 2014 r. przesłała swój projekt umowy, który jednak – jak wykazała analiza przeprowadzona w KZGW – znacznie odbiega pod względem zakresu od polskiej wersji umowy. Z tego względu wystosowano, za pośrednictwem Departamentu Wschodniego MSZ i Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku zaproszenie dla Wiceministra ds. Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Republiki Białorusi w celu omówienia dalszego sposobu postępowania z umową. W dniu 26 sierpnia 2015 r. w siedzibie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, odbyło się spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Republiki Białoruś oraz Ambasady Republiki Białoruś w Rzeczypospolitej Polskiej. Tematem spotkania było omówienie dalszych kroków związanych z negocjacjami, podpisaniem i realizacją planowanej Umowy. Obie strony przygotowały znacznie odbiegające od siebie projekty Umowy – projekt białoruski opierał się głównie na Konwencji ONZ EKG o ciekach transgranicznych i jeziorach międzynarodowych, natomiast projekt polski – oprócz Konwencji uwzględniał również unijne dyrektywy, jak i doświadczenia wyniesione z innych dwustronnych i wielostronnych komisji granicznych. W wyniku dyskusji strony doszły do porozumienia odnośnie do schematu funkcjonowania przyszłej Polsko-Białoruskiej Komisji ds. Wód Granicznych, jak i samych negocjacji tekstu Umowy. Ponadto strona białoruska wstępnie wyraziła zgodę, aby tekstem roboczym podczas negocjacji był polski projekt. Strona białoruska zaproponowała, aby pierwsza runda negocjacji odbyła się na terenie Puszczy Białowieskiej w reżimie bezwizowym.

Aktualnie KZGW prowadzi współpracę ze stroną białoruską w zakresie opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. W tym celu 26 sierpnia 2015 roku KZGW gościł przedstawicieli strony białoruskiej, a 22 grudnia 2015 roku skierował pismo do pana Igora Kaczanowskiego, Zastępcy Ministra Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska Republiki Białorusi, dotyczące technicznych szczegółów polsko-białorusko-ukraińskiego przedsięwzięcia polegającego na wspólnym opracowaniu map zagrożenia i ryzyka powodziowego w międzynarodowym obszarze dorzecza Bugu. Do dnia dzisiejszego strona polska nie otrzymała odpowiedzi w tej sprawie.

Ponadto kontynuowano działania służące uregulowaniu kwestii utrzymania i wykorzystania granicznego odcinka Kanału Augustowskiego. Zawarcie porozumienia w tej kwestii, będzie stanowiło bodziec dla rozwoju aktywnej turystyki w tym regionie. Oczekiwane w 2013 r. doprowadzenie do zakończenia procesu negocjacji projektu „Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi w sprawie utrzymania granicznego odcinka i żeglugi na Kanale

Augustowskim” nie doszło do skutku z uwagi na brak zainteresowania sprawą po stronie Białorusi. Od czasu pierwszej rundy negocjacji tekstu przedmiotowego porozumienia nie udało się nawiązać kontaktu ze stroną białoruską, a pismo z informacją o gotowości strony polskiej do przeprowadzenia drugiej rundy negocjacji pozostaje w dalszym ciągu bez odpowiedzi. W dniu 27 maja 2014 roku Pan Leszek Bagiński, Dyrektor RZGW w Warszawie, wyznaczony przez Prezesa KZGW do udziału w negocjacjach Porozumienia między Rządem RP a Rządem Republiki Białorusi w sprawie utrzymania granicznego odcinka i żeglugi na Kanale Augustowskim wystosował pismo do Pana Władimira Krawcowa, Gubernatora Grodna na Białorusi w sprawie naruszenia przez stronę białoruską uzgodnionych zasad gospodarowania wodą na granicznym odcinku Kanału Augustowskiego. Jednocześnie zwrócił uwagę na przedłużającą się przerwę w negocjacjach porozumienia dotyczącego utrzymania granicznego odcinka i żeglugi na Kanale Augustowskim oraz zaproponował, aby kolejna tura negocjacji Porozumienia odbyła się w lipcu 2014 roku. Do dnia dzisiejszego brak jest stanowiska strony białoruskiej w tej sprawie, co przedłuża ustalenia dotyczące drugiej rundy negocjacji.

W związku ze zmianą na stanowisku Pełnomocnika Rządu Ukrainy do spraw Wód Granicznych i zaistniałymi kłopotami organizacyjnymi dotyczącymi powołania nowego Pełnomocnika, Posiedzenie Polsko-Ukraińskiej Komisji ds. Wód Granicznych zaplanowane w 2015 roku na terytorium Ukrainy nie odbyło się. Strona ukraińska przewiduje powołanie nowego Pełnomocnika do czerwca 2016 r. oraz planuje zorganizowanie Posiedzenia Komisji w drugiej połowie czerwca 2016 r.

Po przeprowadzonej kontroli sprawdzającej w 2015 roku pn. Ochrona wód zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami, zaleceniem NIK było, aby powołać Pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej Polskiej do spraw Współpracy na Wodach Granicznych. W 2015 r. opracowano OSR oraz projekt rozporządzenia powołującego pomocnika. Trwają prace nad wpisaniem projektu rozporządzenia do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów.

W okresie ostatnich trzech lat od strony ukraińskiej nie otrzymano informacji z zakresu ochrony środowiska, a jedynie wyniki badań wód granicznych rzek: Wiszni i Szkła za IV kwartał 2015 roku.

Jak wynika z badań realizowanych przez WIOŚ w Lublinie w ramach Państwowego monitoringu środowiska jakość wód rzeki Bug oraz jej zlewni na przestrzeni ostatnich lat stopniowo ulega poprawie. Nie jest to wciąż sytuacja zadawalająca, czyli stan wód nie jest dobry w kontekście wymagań RDW, ale rokowania są korzystne na przyszłość. Optymistycznym jest fakt, że już tylko nieliczne wskaźniki, najczęściej biologiczne, decydują o gorszym stanie wody.

Do lepszej jakości wody przyczyniły się inwestycje w zlewni, zarówno nowo powstałe oczyszczalnie, jak i modernizacja już istniejących. Po stronie białoruskiej największą inwestycją ostatnich lat była modernizacja oczyszczalni ścieków w Brześciu, której efekty w niedalekiej przyszłości powinny się przełożyć na dobry efekt ekologiczny.

Dużą nadzieją napawają plany dalszych inwestycji w zlewni rzeki Bug, zarówno po stronie polskiej, jak i białoruskiej czy ukraińskiej. Planowana modernizacja oczyszczalni ścieków we Lwowie wydaje się kluczową inwestycją, ze względu na fakt obciążenia Bugu już w jego początkowym odcinku, dużą ilością niedostatecznie oczyszczonych ścieków pochodzących z miasta Lwowa. Zły stan techniczny i przestarzałe rozwiązania technologiczne oczyszczalni we Lwowie można uznać za największe zagrożenie dla wód rzeki Bug.

Formalną podstawę współpracy dwustronnej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską do 2015 r. stanowiła Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem

Republiki Czechosłowackiej o gospodarce wodnej na wodach granicznych, podpisana w Pradze dnia 21 marca 1958 r. Ze względu na stopniową dezaktualizację zapisów w tej umowie, obie strony podjęły działania zmierzające do zawarcia nowej umowy, która uwzględniałaby m.in. kwestie ochrony przeciwpowodziowej, skutecznego systemu zapobiegania nadzwyczajnym zanieczyszczeniom wód granicznych i ich zwalczania a także ochrony transgranicznych zasobów wód podziemnych. Ponadto zapisy nowej umowy wprowadzały ważną zasadę konsultowania i uzgadniania wszystkich przedsięwzięć, które mogą mieć wpływ na wody graniczne, a także zobowiązywały strony umowy do sukcesywnej poprawy jakości wód granicznych oraz do oszczędnego wykorzystania zasobów, jak również uporządkowywały pod względem formalno-prawnym współpracę pomiędzy Polską a Czechami w zakresie obowiązującego, jak i przyszłego prawodawstwa Unii Europejskiej dotyczącego szeroko rozumianej gospodarki wodnej. Nowa Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy na wodach granicznych w dziedzinie gospodarki wodnej, podpisana w Pradze 20 kwietnia 2015 r., weszła w życie 5 października 2015 r.

Tydzień później, 27 kwietnia 2015 r. w Warszawie, po wielu latach negocjacji, podpisano Umowę pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych pogranicza polsko-niemieckiego (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu oraz żegluga). Umowa ta reguluje sprawy dotyczące m.in. likwidowania priorytetowych miejsc limitujących głębokości tranzytowe przy obu brzegach Odry granicznej, poprawy regulacji rzeki według uzgodnionej koncepcji, w celu osiągnięcia skutecznej ochrony przeciwpowodziowej, dostosowania toru wodnego na jeziorze Dąbie w celu odprowadzania kry lodowej z granicznego odcinka Odry oraz stworzenia warunków dla żeglugi statków morsko-rzecznych pomiędzy portem w Schwedt a Morzem Bałtyckim.

Zakresem modernizacji objęty zostanie graniczny odcinek Odry. W pierwszej kolejności wykonane zostaną prace remontowo-modernizacyjne w miejscach najbardziej limitujących głębokości wody dla pracy lodołamaczy, tzw. priorytetowe miejsca limitujące. Oprócz priorytetowej kwestii ochrony ludności i mienia, realizacja umowy umożliwi aktywizację terenów nadodrzańskich poprzez rozwój transportu śródlądowego, działalności turystycznej i rekreacyjnej na obszarach położonych wzdłuż Odry.

Umowa ta weszła w życie 22 października 2015 r.

14 INNE RELACJE Z OTOCZENIEM

14.1 WSPÓŁPRACA Z SEJMEM I SENATEM

W roku 2015 w ramach współpracy z Sejmem i Senatem, Prezes KZGW przygotował projekty odpowiedzi i stanowisk na 46 interpelacji i zapytań oraz oświadczeń posłów i senatorów.

Do pozostałych działań związanych ze współpracą z Sejmem i Senatem RP należało:

- przygotowanie Informacji o realizacji zadań wynikających z wieloletniego programu „Programu dla Odry-2006” w roku 2014 w celu przedstawienia go przez Radę Ministrów Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej ;
- przygotowanie Sprawozdania z działalności Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry-2006” za rok 2014 w celu przedstawienia go przez Radę Ministrów Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej;

- opracowanie „Informacji o realizacji Programu budowy Zbiornika Wodnego Świnna Poręba w latach 2006 – 2015 w roku 2014” w celu przedłożenia jej przez Ministra Środowiska Radzie Ministrów oraz Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej.

14.2 UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI KZGW

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej jest jednostką odpowiedzialną za wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy Powodziowej i Ramowej Dyrektywy Morskiej co obliguje między innymi do prowadzenia działań kształtujących właściwe postawy społeczne w odniesieniu do korzystania ze środowiska naturalnego i zasobów wodnych. Problematyka szeroko rozumianego gospodarowania wodami spotyka się cały czas z niską świadomością społeczną, a co za tym idzie z pobieżnym zainteresowaniem ze strony mediów.

Ze względu na silne ukierunkowanie KZGW na kluczowe dla Polski dokumenty planistyczne wynikające z dyrektyw i zobowiązań zapisanych w Traktacie Akcesyjnym większość własnych działań komunikacyjnych w 2015 roku koncentrowała się na wsparciu dla procesów przygotowania i uzgadniania strategicznych dokumentów planistycznych (Planów Gospodarowania Wodami –aPGW i Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym - PZRP) oraz wsparciu dla procesów usprawniających zarządzanie ryzykiem powodziowym (ISOK).

Głównym przekazem merytorycznym przy okazji działań wspierających planowanie w gospodarce wodnej oraz udziału w wydarzeniach zewnętrznych była konieczność planowania i potrzeba wzrostu społecznej świadomości znaczenia gospodarki wodnej dla rozwoju kraju – zgodnie z zapisami budowanej strategii KZGW-RZGW-PIG.

14.2.1 Działania informacyjno-promocyjne KZGW

W 2015 roku, KZGW zorganizował lub współorganizował wydarzenia, takie jak:

- a. Kampania informacyjno-promocyjna dla projektu ISOK – seria ogólnopolskich działań mających na celu zwiększenie rozpoznawalności produktów projektu ISOK, czyli prezentacja planowanych funkcjonalności i możliwości zastosowania. W ramach kampanii przygotowano liczne artykuły na temat produktów, podjęto wiele działań informacyjnych i prasowych, wyemitowano spoty radiowe, przygotowano filmy opisujące najważniejsze zagadnienia projektu (Youtube KZGW), zaprezentowano projekt podczas kilku konferencji tematycznych (prezentacje podczas Expo w Mediolanie, Dni Developera we Wrocławiu, Envicon w Poznaniu). Przygotowano również dużą konferencję prezentującą stan realizacji projektu ISOK:
 - Konferencja „MĄDRY POLAK PRZED WODĄ”
3 grudnia 2015 r. w ATM Studio w Warszawie odbyła się konferencja pn. „MĄDRY POLAK PRZED WODĄ, czyli Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami”, w ramach której przeprowadzono debatę - „ILE WIEMY O POWODZIACH? Wiedza dla bezpieczeństwa” poświęconą roli i znaczeniu informacji o zagrożeniach. Deбата skierowana była do przedstawicieli administracji rządowej, samorządowej i instytucji działających w obszarze realizacji projektu ISOK oraz wykorzystujących Mapy Zagrożenia Powodziowego i Mapy Ryzyka Powodziowego.
- b. Konferencja Krajowe Forum Wodne KFW2015 – ogólnopolska konferencja poświęcona gospodarowaniu wodami i planowaniu w gospodarce wodnej. Edycja 2015 poświęcona była

głównie aPGW i PZRP, a część dyskusji została włączona jako element konsultacji społecznych obu dokumentów strategicznych.

- Uroczystość uhonorowania zasłużonych pracowników gospodarki wodnej – 11 czerwca 2015 r. w Warszawie, przy okazji KFW2015 zorganizowano uroczystość, na której zostały wręczone nagrody wodne „Laur Wodny” i „Kropla Wody”.

„Laur Wodny” jest uhonorowaniem zasług dla gospodarki wodnej w Polsce - zaangażowanie, nadawanie nowego impulsu oraz troskę o rozwój gospodarki wodnej w Polsce. Przyznawana jest w trzech kategoriach: indywidualnej, organizacji oraz za osobistą pasję i zaangażowanie w pracę na rzecz gospodarki wodnej.

„Kroplę Wody” za szczególne zasługi dla gospodarki wodnej w Polsce przyznaje Kapituła, w skład której wchodzi wszyscy dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

- c. Światowy Dzień Wody 2015 – 21 marca 2015 r. KZGW wykorzystało ten dzień na przypomnienie znaczenia wody w naszym życiu. Prezes KZGW w tym dniu powiedział: „Kończymy drugi, bardzo ważny okres planistyczny, związany z naszą obecnością w Unii Europejskiej. Właśnie osiągnęliśmy półmetek konsultacji społecznych najważniejszych dokumentów w tym obszarze: aktualizacji planów gospodarowania wodami i planów zarządzania ryzykiem powodziowym”.

Tego dnia odbyło się wiele wydarzeń, wykładów, pikników i spotkań z naukowcami a KZGW z mieszkańcami Warszawy zbudowało rzekę 3D i złożyło wodne życzenia. Przez cały dzień na antenie Polskiego Radia wypowiadali się eksperci KZGW.

- d. Plany Utrzymania Wód – 9 października 2015 r. odbyło się w siedzibie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej spotkanie ekspertów gospodarki wodnej dotyczące Planów Utrzymania Wód (PUW). W trakcie dyskusji omawiano zarówno uwarunkowania prawne jak i zagadnienia praktyczne, z którymi zmagają się wszyscy zaangażowani w przygotowanie Planów Utrzymania Wód (PUW) i ocenę PUW pod kątem wpływu na stan środowiska. Swoje stanowiska oraz komentarze i wyjaśnienia przedstawili przedstawiciele ZMiUW, RZGW, GDOŚ oraz GIOŚ . Ustalono, że niezbędne jest powołanie grupy roboczej - zespołu, którego celem będzie opracowanie jednolitego podejścia przy sporządzaniu PUW, w porozumieniu z zaangażowanymi w te działania stronami/podmiotami.

- e. Konferencja Przepływy Środowiskowe – 4 listopada 2015 r. na zlecenie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej odbyła się ogólnopolska konferencja podsumowująca projekt dotyczący przepływów środowiskowych.

Celem realizowanego projektu pn. „Ustalenie metody szacowania przepływów środowiskowych” było zdefiniowanie i charakterystyka zjawiska jakim są przepływy środowiskowe oraz ustalenie najskuteczniejszej metody ich szacowania w Polsce, biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, dostępność i wiarygodność danych oraz wymagania Komisji Europejskiej w tym zakresie, jak również przeprowadzenie pilotażu w wybranych zlewniach.

14.2.1.1 Budowa społecznej akceptacji ekonomicznej wartości: wody i bezpieczeństwa powodziowego

W 2015 roku, KZGW zorganizował serię spotkań informacyjnych i lokalnych konferencji merytorycznych towarzyszących konsultacjom społecznym dot. aPGW i PZRP, KPOŚK:

- PZRP: konsultacje trwały od 22.12.2014 do 22.06.2015. Poprowadzono spotkania konsultacyjne w 21 różnych miastach, w których wzięło udział 859 uczestników.

Zorganizowano również 8 konferencji w 7 miastach - 846 uczestników (w tym KFW 2015). Po konsultacjach zgłoszono łącznie około 1600 uwag i każda z nich została przeanalizowana.

- aPGW: konsultacje trwały od 22.12.2014 do 22.06.2015. Poprowadzono spotkania konsultacyjne w 20 różnych miastach – 704 uczestników. Zorganizowano 8 konferencji merytorycznych w 7 miastach – 799 uczestników. Urząd przyjął blisko 3000 uwag.
- KPOŚK: w listopadzie 2015 r., KZGW rozpoczęło proces konsultacji społecznych Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. W ramach działań konsultacyjnych zorganizowano między innymi konferencję KPOŚK – konferencja szkoleniowa - Warszawa 11.12.2015 r.

Dodatkowo, w ramach konsultacji społecznych dot. aPGW i PZRP został przeprowadzony sondaż opinii publicznej za pomocą spotkań fokusowych i badań internetowych.

Efektom analiz prowadzonych na podstawie badań ilościowych i jakościowych są wnioski i rekomendacje dotyczące zarówno samej problematyki gospodarowania wodami, jak i sposobu organizacji konsultacji społecznych, zostały one przedstawione w tab. 7.

Tabela 7. Wnioski i rekomendacje z całego procesu badawczego

Lp.	Wniosek	Rekomendacja działań
1	Przedstawione do konsultacji materiały aPGW postrzegane były jako suma propozycji nieskładających się na spójną całość, kontynuacja wcześniejszych działań, podczas gdy proces był szansą na wyznaczenie nowych standardów działania w kwestiach związanych z jakością wody.	Proces konsultacji powinien zostać poprzedzony dyskusją na poziomie ministerstwa i KZGW oraz przedstawicieli RZGW. Wyznaczyłoby to główne cele związane z opracowaniem aPGW. Na obecnym etapie aktualizacji powinien zostać opracowany dokument będący mapą drogową wdrażania RDW w okresie 6 najbliższych lat.
2	Kwestie dotyczące wody pojawiają się w dyskursie publicznym niezmiennie rzadko, często jako przekaz fragmentaryczny skoncentrowany na konkretnych zdarzeniach.	Należy przywrócić programy edukacyjno- informacyjne związane z wodą – szczególnie adresowane do uczniów. Ponadto służby prasowe powinny zadbać o częstsze informowanie o kwestiach związanych z wodą informacja powinna równoważyć przekazywanie pozytywnych i negatywnych informacji. Budowanie świadomości społecznej na temat korzystania z wód (pomimo poprawy stanu wód, cały czas są to zbyt ograniczone działania).
3	Retencja wody jest ważnym tematem w obecnych czasach.	Należy położyć większy nacisk na problem deficytu wody w Polsce. Rekomenduje się działania polegające m.in. na budowie nowych zbiorników retencyjnych, a także odtwarzaniu istniejących elementów małej retencji wodnej oraz wspieranie retencji gruntowej.
4	Jest niewystarczające zainteresowanie ilością i stanem wód podziemnych.	Należy kłaść większy nacisk na kwestie związane z ilością i jakością wód podziemnych.
5	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego jest niezwykle istotne dla ochrony wód.	Instytucje odpowiedzialne za stan wód powinny - z perspektywy dbania o jakość wód – w większym stopniu współpracować z JST w zakresie opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego. Przygotowanie JST do wydawania odpowiedzialnych decyzji związanych ze stanem wód.
6	Monitoring jakości wód jest prowadzony w niewystarczającym zakresie i skali (brak informacji o stanie wód oraz o stanie wyjściowym).	Zbudowanie monitoringu dającego pełną informację o stanie wód w Polsce.

7	Konsultacje społeczne aPGW powinny być prowadzone na dwóch poziomach trudności.	Konsultacje powinny być prowadzone na poziomie dla specjalistów oraz dla odbiorców końcowych (w tym JST): - dla specjalistów prowadzone w mniejszych grupach, umożliwiające wymianę uwag i perspektyw. - dla mieszkańców i JST konsultacje zawierające aspekt edukacyjny – związane z akcją informacyjno-promocyjną.
8	Konsultacje powinny być prowadzone nie tylko na ostatnim etapie opracowywania aPGW.	Konsultacje powinny być systematyczne i bardziej rozciągnięte w czasie, a nie „okazjonalne” pod koniec procesu opracowywania aPGW (proces, a nie incydentalne działania).

14.2.1.2 Wsparcie programów edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia

W ramach prowadzonych konsultacji społecznych dotyczących aktualizacji Planów gospodarowania wodami (aPGW) KZGW podjął następujące działania:

- Został zorganizowany dla dzieci i młodzieży konkurs komiksowy pt. „Jak chronić wodę w przyrodzie przed zanieczyszczeniami”. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz upominki uroczyście wręczone podczas Krajowego Forum Wodnego w dniu 9 czerwca 2015 r. w Warszawie. Galerię prac można obejrzeć pod adresem:
<http://www.apgw.kzgw.gov.pl/pl//gry-i-konkursy/konkurs-dla-mlodziezy/galeria-konkursowa>
- Przeprowadzona została akcja „Przeczytaj dziecku bajkę – Dlaczego woda jest ważna?”-
<http://www.apgw.kzgw.gov.pl/pl/gry-i-konkursy/bajki-elektroniczne-dla-dzieci>
oraz gra internetowa z 4 zakresów tematycznych: „Oczyść morze”, „Połącz rurki”, „Ułóż puzzle” i „Złap czyste krople” znajdujące się pod adresem:
<http://www.apgw.kzgw.gov.pl/pl/gry-i-konkursy/gra-interaktywna>
- W ramach konsultacji społecznych Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym została przygotowana dla dzieci gra pamięciowa MEMO ćwicząca pamięć wzrokową, rozwijająca koncentrację i dostarczająca podstawowej wiedzy na tematy ochrony przed powodzią -
<http://www.powodz.gov.pl/images/edukacja/PZRP-MEMO-gra-do-wyciecia.pdf>

14.2.2 Udział w zewnętrznych wydarzeniach promocyjnych

Przedstawiciele KZGW czynnie uczestniczyli w kilkudziesięciu wydarzeniach informacyjnych jak targi, konferencje i wystawy, z których 17 objętych było patronatem honorowym Prezesa KZGW. W trakcie spotkań prezentowano zarówno szeroko rozumiane zagadnienia planowania strategicznego w gospodarce wodnej oraz wyspecjalizowane tematy dot. prowadzonych działań w ramach projektu ISOK, aPGW i PZRP, KPOŚK, MZP/MRP. Najważniejsze z nich to:

- IV Bałtycki Okrągły Stół
2 lipca 2015 r. odbył się w siedzibie Ministerstwa Środowiska IV Bałtycki Okrągły Stół. Tematem przewodnim były działania potrzebne dla osiągnięcia celów kluczowych instrumentów polityki unijnej w zakresie ograniczania zanieczyszczeń wód substancjami biogennymi pochodzenia rolniczego, a celem - rozwinięcie współpracy szerokiej grupy interesariuszy w realizacji założeń Dyrektywy Azotanowej, Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej, Bałtyckiego Planu Działań Komisji Helsińskiej oraz Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie ograniczania eutrofizacji.
W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele resortów środowiska, rolnictwa i rozwoju wsi oraz instytucji rządowych właściwych dla realizacji celów Dyrektywy Azotanowej, Ramowej

Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej, HELCOM oraz SUE RMB. W dyskusji uczestniczyli również przedstawiciele ww. resortów, samorządów, centrów doradztwa rolniczego, instytucji naukowych oraz organizacji pozarządowych.

- Forum Ochrony Środowiska

19 stycznia 2015 r. w Warszawie miało miejsce Forum Ochrony Środowiska podczas którego kierownictwo KZGW dyskutowało i omawiało najistotniejsze zagadnienia gospodarki wodnej w Polsce. Debatę rozpoczął od panelu inauguracyjnego profesor Jerzy Buzek, Przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, poseł Parlamentu Europejskiego.

W konferencji wzięło udział ponad 160 przedstawicieli rządu, samorządów, świata nauki, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych związanych z ochroną środowiska, reprezentujący tak ważne gałęzie polskiej gospodarki, jak energetyka i gospodarka wodna. Dokonano analizy stanu obecnego oraz oceny wyzwań stojących w tym zakresie przed Polską. Mówiono o potrzebach gospodarki wodnej, miejscu energii odnawialnej na ekologicznej mapie kraju, gospodarce surowcowo-energetycznej i źródłach finansowania koniecznych inwestycji.

- Konferencja Wody Opadowe

12 maja 2015 r. odbyła się X Jubileuszowa Konferencja „Wody opadowe – aspekty prawne, ekonomiczne i techniczne”, na której kierownictwo KZGW omówiło i dyskutowało o Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.

W konferencji wzięło udział ponad 150 przedstawicieli samorządów, świata nauki, przedsiębiorców związanych z branżą wodociągowo-kanalizacyjną. Konferencja poświęcona była tematowi wód opadowych w kontekście aspektów prawnych, ekonomicznych i technicznych.

- Forum Envicon

Forum towarzyszące targom Pol-Eco i poświęcone najważniejszym oraz najczęściej poruszonym w 2015 r. tematom ochrony środowiska i zarządzania zasobami środowiska.

- Forum Nowych Idei – EFNI

Udział kierownictwa KZGW w debacie poświęconej żegludze śródlądowej w Polsce.

- II Międzynarodowe Forum Ekologiczne

Udział kierownictwa KZGW w debacie poświęconej gospodarce zasobami środowiska oraz panel dyskusyjny zorganizowany przez KZGW, który dotyczył planowania w gospodarce wodnej.

- 80 lat miesięcznika Gospodarka Wodna

Dyskusja na temat planowania w gospodarce wodnej oraz uroczystość wręczenia nagród „Kropla Wody” zasłużonym autorom miesięcznika.

- Dni Dewelopera 2015

Udział przedstawiciela KZGW w konferencji, której jeden z wątków tematycznych poświęcony był planowaniu, ISOK oraz MZP/MRP – październik 2015.

W ramach Krajowego Programu Ochrony Ścieków Komunalnych:

- Konwent Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast Województwa Lubelskiego; Janów Lubelski, 16 grudnia 2015 r. – Stan realizacji inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej na obszarach aglomeracji powyżej 2000 RLM realizowanych w ramach KPOŚK, w kontekście spełnienia przez nie wymogów Dyrektywy Rady 91/271/EWG.

- Gospodarka sektorem ściekowym w Polsce – Sztokholm, 25.11.2015 r.
- Przyszłość gospodarki osadami ściekowymi w Polsce wg dyrektywy ściekowej i przepisów krajowych; Korbielów, 20-21 listopada 2015 r.
- Prawne aspekty gospodarki ściekowej w Polsce, Katowice, 09.12.2015 r.
- Inwestycje kanalizacyjne w latach 2016-2024 – Seminarium samorządowe województwa małopolskiego w zakresie zbiorowych i pojedynczych systemów oczyszczania ścieków, Muszyna, 30.09-02.10.2015 r.
- Komunalne osady ściekowe - działania KZGW - Akademia Liderów Samorządowych, Warszawa, 13 października 2015 r.
- Przeróbka osadów ściekowych na terenie oczyszczalni ścieków na podstawie projektu AKPOŚK2015 oraz projektu aKpgo2014 – spotkanie Grupy Roboczej ds. Gospodarki Wodno-Ściekowej - Warszawa, 6 października 2015 r.
- Planowany rozwój zbiorowych systemów kanalizacyjnych na najbliższe lata – Nowoczesna technika kanalizacyjna krokiem w nowe otwarcie 2015-2024, Niemcza 17-19.06 2015 r.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – Historia i dalsze plany. Innowacyjne rozwiązania i technologie w gospodarce komunalnej – Stalowa Wola, 2-3 czerwca 2015 r.
- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i zadań Master Planu – Samorząd kreatorem gospodarki wodno-ściekowej". Konferencja samorządowa Wielkopolski Wschodniej, Konin 21.09.2015 r.

14.2.3 Patronaty honorowe Prezesa KZGW dla istotnych wydarzeń nawiązujących tematycznie do gospodarowaniem wodami

W roku 2015 Prezes KZGW objął honorowym patronatem 17 wydarzeń będących wyróżnieniem, podkreślającym szczególny charakter przedsięwzięć związanych z funkcjonowaniem gospodarki wodnej w Polsce.

Tabela 8. Wydarzenia objęte przez Prezesa KZGW honorowym patronatem w 2015 r.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Organizator	Termin i miejsce
1	Konferencja "Przyszłość gospodarki osadami w Polsce wg dyrektywy ściekowej i przepisów krajowych"	Microbios-EKO Sp. z o.o.	20-21 listopada 2015 r.
2	XVIII Kongres Naukowo-Techniczny WOD-KAN-EKO	BMP bis Sp. z o.o.	17-18 listopada 2016 r.
3	Konferencja "Technologie - Bezpieczeństwo - Środowisko"	Politechnika Częstochowska	czerwiec 2016 r.
4	Bałyk dla Wszystkich	UN Global Compact	sierpień-listopad 2015 r.
5	Targi HydroSilesia 2015, MELIORACJE 2015 oraz EkoMiasto 2015	Expo Silesia Sp. z o.o.	8-9 października 2015 r. Sosnowiec
6	Jubileusz 80-lecia czasopisma "Gospodarka Wodna"	SIGMA NOT Sp. z o.o.	7-8 października 2015 r.
7	Zjazd Hydrobiologów Polskich	Politechnika Koszalińska	9-11 września 2015 r.
8	Bałycki Okrągły Stół	WWF Polska	czerwiec-grudzień 2015 r.
9	Konkurs ECO-MIASTO	Ambasada Francji w Polsce	kwiecień-październik 2015 r.
10	Międzynarodowy Kongres Ochrony Środowiska ENVICON	Abrys Sp. z o.o.	26-27 października 2015 r.
11	II Międzynarodowe Forum Ekologiczne	Polska Fundacja Ekologiczna	16-18 września 2015 r.
12	Międzynarodowa Konferencja "Osady ściekowe źródłem energii alternatywnej i surowców"	Krevox Europejskie Centrum Ekologiczne	15-16 lipca 2015 r.

13	Konkurs o Nagrodę Przyjaznego Brzegu 2015	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze	luty 2015-marzec 2016
14	Międzynarodowa Konferencja naukowo-Technologiczna "Innowacyjne rozwiązania i technologie w gospodarce komunalnej"	Stowarzyszenie Wschodni Klaster Komunalny	2-3 czerwca 2015 Stalowa Wola
15	Projekt "Usuwanie z dna Bałtyku utraconego przez rybaków i zalegającego sprzętu połowowego"	WWF Polska	marzec-sierpień 2015 r.
16	Konferencja "Wody opadowe: aspekty prawne, ekonomiczne i techniczne"	Abrys Sp. z o.o.	12-13 maja 2015 r. Kołobrzeg
17	Konferencja Młodych Naukowców z okazji Światowego Dnia Wody	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	12-13 marca 2015 r. Poznań

15 ZAŁATWIANIE SKARG I WNIOSKÓW WPŁYWAJĄCYCH DO URZĘDU

W 2015 r. do KZGW wpłynęło 66 skarg i wniosków, spośród których 49 załatwiono we własnym zakresie, a 17 przekazano według właściwości.

W grupie skarg i wniosków rozpatrywanych we własnym zakresie, pozytywnie załatwiono 11, negatywnie 15, zaś 23 w inny sposób.

Kierowane do KZGW skargi i wnioski dotyczyły następujących zagadnień:

- ochrona czystości wód i gospodarka ściekowa – 8 ;
- stosunki wodne i podtapianie gruntów – 9 ;
- działalność inwestycyjna i eksploatacyjna urządzeń wodnych – 16 ;
- sprawy związane ze stosowaniem Prawa górniczego i geologicznego – 7 ;
- sprawy pracownicze – 2 ;
- sprawy różne – 24.

PODSUMOWANIE

Rok 2015 był rokiem, w którym kontynuowano realizację szeregu inwestycji hydrotechnicznych, istotnych dla gospodarki wodnej, a w szczególności dla bezpieczeństwa powodziowego. Priorytetowymi inwestycjami były:

- budowa zbiornika wodnego Świnna Poręba ;
- budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze (polder) ;
- budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze ;
- modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego ;
- kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I ;
- poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego we Włocławku.

Inwestycje realizowane były z wykorzystaniem środków unijnych, środków kredytowych, środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środków budżetu państwa.

Jednocześnie stwierdzić należy, iż prowadzenie inwestycji wymaga również zwiększonych nakładów na utrzymanie nowego majątku gospodarki wodnej. Obowiązek zachowania trwałości obiektu wynika zarówno z przepisów Prawa budowlanego i Prawa wodnego, a także z warunków dofinansowania zadań środkami unijnymi oraz warunków umów z międzynarodowymi instytucjami finansowymi (BRRE, EBI, BŚ). W ślad za tym niezbędne jest zwiększenie środków

budżetowych przeznaczanych na utrzymywanie wód i urządzeń wodnych, które od kilkunastu lat są dalece niewystarczające w stosunku do zgłaszanych rokrocznie potrzeb.

Ponadto niezbędnym jest wzmocnienie kadrowe zarówno regionalnych zarządów gospodarki wodnej, jak i KZGW, celem zapewnienia właściwej obsługi obiektów, planowania zadań i nadzoru merytorycznego i finansowego. Zaznaczyć należy, iż Prezes KZGW rokrocznie informuje Ministra Środowiska, zarówno poprzez sprawozdania roczne, jak i podczas prac nad projektem budżetu państwa, o konieczności dokonania wzmocnień kadrowych. Braki kadrowe dotyczą też innych aspektów działalności Prezesa KZGW i regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Środki przeznaczone w 2015 r. przez budżet państwa na utrzymywanie wód i urządzeń wodnych, podobnie jak w poprzednich latach, były niewystarczające. Wartość obiektów hydrotechnicznych i budowli regulacyjnych, będących w administracji regionalnych zarządów gospodarki wodnej, została oszacowana w poziomie cen 2008 r. na kwotę ok **23,6 mld zł**. Przekazywane przez budżet państwa środki nie wystarczają zarówno na prowadzenie bieżących prac w zakresie utrzymywania wód i urządzeń wodnych, jak również na likwidację skutków powodzi. Brak jest również środków na odszkodowania związane z trwałym zajęciem gruntów przez wody płynące. Niewystarczające finansowanie zadań gospodarki wodnej prowadziło na przestrzeni ostatnich lat do konieczności podejmowania realizacji wyłącznie najpilniejszych zadań. Podejmowanie takich działań przynosi efekty doraźne, natomiast w dłuższym okresie powoduje szereg negatywnych zjawisk, poprzez dekapitalizację majątku. Pogarszający się stan techniczny obiektów hydrotechnicznych i budowli regulacyjnych, niepodejmowanie bieżących zadań w zakresie technicznego ubezpieczenia brzegów i zapewnienia właściwych parametrów koryt, w tym zadań związanych z regulacją wód, prowadzi do zwiększenia zagrożenia powodziowego, pogorszenia stanu infrastruktury technicznej, zlokalizowanej na gruntach przyległych do wód (mosty, drogi, urządzenia kanalizacyjne itp.), co z kolei powoduje lawinę roszczeń ze strony społeczności lokalnych i władz samorządowych, a także może doprowadzić do realnego zagrożenia katastrofą budowlaną. Ciągły niedobór środków na realizację ustawowych zadań jednostek gospodarki wodnej, w ostatnich dwóch dekadach, dodatkowo deprecjonuje znaczenie zarówno samego gospodarowania wodami, jak i jednostek za nie odpowiedzialnych, co w konsekwencji ma również wpływ na realizację działań związanych m. in. z ochroną przeciwpowodziową, właściwym zarządzaniem zasobami wodnymi i poprawą ich stanu.

Utrudnieniem w realizacji przez KZGW oraz regionalne zarządy gospodarki wodnej zadań statutowych był i jest w dalszym ciągu tryb pozyskiwania środków budżetowych, pochodzących z rezerw celowych. W 2015 r., podobnie jak w roku poprzednim, około połowa środków na gospodarowanie wodami pochodziła z rezerw celowych budżetu państwa. Środki te przekazywane były w terminach, które utrudniały zarówno planowanie jak i późniejszą realizację robót.

W 2015 r. regionalne zarządy opracowały projekty planów utrzymania wód w regionach wodnych na podstawie zgłoszonych przez dyrektorów WZMiUW oraz dyrektorów RZGW propozycji zadań w tym zakresie, a także zleciły opracowanie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla tych projektów. Prezes KZGW, wspólnie z marszałkami województw, uzgadniał ww. projekty.

W roku 2015 w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej trwały prace nad Informatycznym Systemem Osłony Kraju przed Nadzwyczajnymi Zagrożeniami (ISOK) – pierwszym w Polsce i jednym z pierwszych w Europie kompleksowym systemem informatycznym, zawierającym pełne dane o terenach zagrożonych powodzią. Istotnym modułem ISOKa jest System Informatyczny Gospodarki

Wodnej (SIGW) – narzędzie wspierające realizację zadań Prezesa KZGW. Na uwagę zasługuje fakt, że po zakończeniu realizacji Systemu należy zapewnić utrzymanie trwałości rezultatów projektu przez okres 5 lat.

W 2015 roku kontynuowano prace zmierzające do aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i programu wodno-środowiskowego kraju, z uwzględnieniem postanowień wynikających z RDW i ustawy Prawo wodne.

Kontynuowano także prace nad przygotowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Prowadzono konsultacje społeczne, a także przekazano projekty PZRP do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji i opiniowania.

W roku 2015 Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej kontynuował współpracę na wodach granicznych z Republiką Federalną Niemiec, Republiką Czeską, Republiką Słowacką, Ukrainą, Republiką Białorusi oraz Republiką Litewską.

W ramach sprawowanego nadzoru nad dyrektorami regionalnych zarządów gospodarki wodnej prowadzono działania kontrolne, Prezes Krajowego Zarządu zatwierdził sprawozdania z realizacji zadań dyrektorów RZGW w 2014 roku oraz plany działalności na 2015 rok. Na bieżąco prowadzono sprawy w zakresie współpracy z Sejmem i Senatem, załatwiano skargi i wnioski, w tym dotyczące działalności dyrektorów RZGW. Przeprowadzono też 9 kontroli gospodarowania wodami wraz z działaniami pokontrolnymi.

Rok 2015 był kolejnym rokiem sprawowania przez Prezesa KZGW nadzoru nad powołaną w 2011 r. państwową służbą ds. bezpieczeństwa budowli piętrzących. W ramach swojej działalności Prezes koordynował prace związane z przeprowadzanymi przez państwową służbę pomiarami i badaniami pozwalającymi opracować ocenę stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa budowli stale i okresowo piętrzących wodę.

Jednocześnie Prezes KZGW kontynuował sprawowanie nadzoru nad pozostałymi służbami, tj. państwową służbą hydrologiczno-meteorologiczną oraz państwową służbą hydrogeologiczną.